

**T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINDA UYGULAMA OKULU
KOORDİNATÖRLERİ ve UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN
GÖREV ve SORUMLULUKLARINI YERİNE GETİRME
DÜZEYLERİ
(KIRIKKALE İLİ ÖRNEĞİ)**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MEHMET KATRANCI**

**TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. HASAN İNAÇ**

KIRIKKALE - 2008

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Mehmet KATRANCI tarafından hazırlanan "Öğretmenlik Uygulamasında Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri (Kırıkkale İli Örneği)" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir. 15.02.2008

Başkan

Yrd. Doç. Dr. M. Metin ARSLAN

Üye

Yrd. Doç. Dr. Ömay ÇOKLUK BÖKEOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Hasan İNAÇ
(Danışman)

ÖN SÖZ

Bu araştırmada, öğretmenlik uygulamalarında görevlendirilen uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır.

Altı bölümden oluşan bu araştırmanın birinci bölümünde problem durumuna, ikinci bölümünde probleme ışık tutabilmesi amacıyla öğretmen yetiştirme ile ilgili kuramsal temele, üçüncü bölümünde konuyla ilgili yapılmış olan yurt içi ve yurt dışı araştırmalara, dördüncü bölümünde bulgular ve yorumlara, beşinci bölümünde yöntemle, altıncı bölümünde ise bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırma sürecince değerli görüş ve önerilerimi esirgemeyen tez danışmanın Yrd. Doç. Dr. Hasan İNAÇ'a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisans derslerini aldığım ve araştırmanın çeşitli aşamalarında katkılarını esirgemeyen değerli hocalarım, Prof. Dr. Saim KAPTAN'a, Yrd. Doç. Dr. M. Metin ARSLAN'a ve Yrd. Doç. Dr. Vural HOşGÖRÜR'e teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın her aşamasında katkılarını esirgemeyen ve sorularıyla bıktırdığım değerli arkadaşlarım Arş. Gör. Melike T. YONCALIK'a, Arş. Gör. Yasemin AKÖZ'e, Arş. Gör. H. Miraç PEKTAş'a, Öğr. Gör. Hasan H. ATASAYAR'a ve Selami KAYNAKHAN'a teşekkür ederim.

Araştırmanın eksik yönlerinin tamamlanmasında değerli zamanlarını ayırarak katkılarını sunan değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Oktay AKBAş'a, Yrd. Doç. Dr. Soner Mehmet ÖZDEMİR'e ve Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan YONCALIK'a teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca araştırma sırasında onlarla ilgilenmem gereken vakitlerinden aldığım için değerli eşim Özlem KATRANCI'dan ve oğullarım Ömer Kağan ve Onuralp'ten özür diler, gösterdikleri anlayış için teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmada, Öğretmenlik Uygulaması dersinin, hizmet öncesi öğretmen eğitimindeki önemi göz önüne alınarak, Eğitim Fakültelerinin dördüncü sınıfı ikinci yarıyılında okutulmakta olan Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında görevlendirilen Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin ders kapsamındaki görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla öğretmen adaylarının görüşlerinin cinsiyete ve öğrenim görmekte oldukları programa göre farklılık gösterip göstermediği, uygulama öğretmenlerinin görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği ve araştırmaya katılan uygulama okulu koordinatörleri, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunup bulunmadığı sorularına yanıt aranmıştır.

Karşılaştırma türü ilişkisel tarama modeli kullanılan bu araştırmada araştırmacının geliştirdiği 30 maddeden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracı beşli Likert tipinde hazırlanmıştır.

Araştırmanın evrenini Kırıkkale ili merkezindeki Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında Uygulama Okulu olarak seçilmiş ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan ve bu ders kapsamında uygulama okulu koordinatörü olarak görevlendirilmiş 22 okul yöneticisi, uygulama öğretmeni olarak görevlendirilmiş 78 öğretmen ve ayrıca Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programları 4. sınıfta öğrenim görmekte ve Öğretmenlik Uygulaması dersini almış olan 281 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşıldığından örneklem alınmamıştır.

Araştırma verilerinin istatistiksel analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Farklılıkların test edilmesinde anlamlılık düzeyi $\alpha=.05$ olarak kabul edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS programında çözümlenmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlardan bazıları şu şekildedir;

1- Öğretmen adayları, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik 1 maddeye, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik, 10 maddeye olumsuz görüş belirtmişlerdir.

2- Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında 3 maddede, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında ise 6 maddede anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

3- Öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında 7 maddede, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında ise 18 maddede anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmiştir.

4- Uygulama öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında 4 maddede, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında ise 11 maddede anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

5- Uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin ve kendilerinin, görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir.

6- Uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin ve kendilerinin, görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir.

7- Uygulama öğretmenleri, uygulama okulu koordinatörleri ve öğretmen adaylarının görev ve sorumlulukların yerine getirilmesine ilişkin görüşleri arasında tüm maddelerde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

ABSTRACT

In this study, the importance of the Teaching Practice Courses in pre service education has always been kept in mind and the aim of this study is to determine the achievement level of Practice School Teachers and Coordinators, who are charged with Teaching Practice Courses which are taught in the second term of fourth classes of Education Faculties, in performing their duties and responsibilities. To this aim, we tried to determine whether the views of the candidate teachers changed in accordance to their gender and to the education program they were attending and whether the views of the practice teachers changed in accordance to their gender and whether there was a meaningful difference among the views of the practice school coordinators, practice teachers and candidate teachers.

A data collection tool with 30 items was prepared and applied by the researcher and comparative relational models were used for analyzing the data.

The research population consisted of 22 headmasters who were working in the primary and secondary schools which were selected as Application Schools for Teaching Practice lesson in Kırıkkale city center and who were charged with performing the coordination of the application school for this course and 78 teachers who were assigned as practice teachers and 281 candidate teachers who attended Teacher Practice course at the 4th class of Division of Elementary Teaching, Division of Science Teaching, Division of Physical Education and Sports in Educational Faculty of Kırıkkale University. As all the research population was available for the research, a sample group was not organized.

To analyze the data collected in connection with the aim of the study, some statistical techniques such as frequency, percentage, mean, t test, one way Anova were used. In testing the significance of differences, significance level was accepted as $\alpha=.05$. the data was analyzed through SPSS program. .

The findings of the studs are as follows:

1- The candidate teachers gave negative response to 1 item related to the level of practise school coordinators' fulfilling their responsibilities and 10 items related to the level of practice teachers' fulfilling their responsibilities.

2- There were meaningful differences according to the gender difference in 3 items related to the candidate teachers' views on the level of practise school coordinators' fulfilling their responsibilities and 6 items related to the candidate teachers' views on the level of practice teachers' fulfilling their responsibilities.

3- There were meaningful differences according to the program the candidate teachers were attending in 7 items related to the candidate teachers' views on the level of practise school coordinators' fulfilling their responsibilities and 18 items related to the candidate teachers' views on the level of practice teachers' fulfilling their responsibilities.

4- There were meaningful differences according to the gender difference in 4 items related to the practice teachers' views on the level of practise school coordinators' fulfilling their responsibilities and 11 items related to the practice teachers' views on the level of fulfilling their own responsibilities.

5- It was determined that practice teachers had a point of view that practises school coordinators and also they fulfilled their responsibilities sufficiently.

6- It was determined that practise school coordinators had a point of view that practice teachers and also they fulfilled their responsibilities sufficiently

7- It was also determined that there were meaningful differences in all the items among the views of the practise school coordinators, the practice teachers and the candidate teachers.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA NO
ÖN SÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar ve ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XI
KİŞİSEL KABUL.....	XIII

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1. 1. Problem Durumu.....	2
1. 2. Problem Cümlesi.....	4
1. 3. Alt Problemler.....	4
1. 4. Araştırmanın Amacı.....	5
1. 5. Araştırmanın Önemi.....	6
1. 6. Sayıtlar.....	7
1. 7. Sınırlılıklar.....	7
1. 8. Tanımlar.....	8

BÖLÜM II

KONUyla İLGİLİ KURAMSAL TEMEL.....	10
2.1. Öğretmenlik Mesleği.....	10
2.2. İlköğretime Öğretmen Yetiştirme Tarihine Kısa Bir Bakış.....	11
2.2.1. İlköğretmen Okulları.....	12
2.2.2. Köy Enstitüleri.....	13
2.2.3. İki Yıllık Eğitim Enstitüleri.....	14
2.2.4. Eğitim Fakülteleri.....	15
2.2.4.1. Eğitim Fakültelerinde 1982-1997 Arasındaki Gelişmeler.....	15
2.2.4.2. Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması (1997).....	17
2.2.4.3. Eğitim Fakülteleri Programlarında Yapılan 2006 Yılı Düzenlemesi..	18
2.3. Milli Eğitim Şuraları ve Kalkınma Planları'nda Öğretmen Yetiştirme.....	20
2.3.1. Milli Eğitim Şuralarında Öğretmen Yetiştirme.....	19
2.3.1.1. III. Milli Eğitim Şurası (2-10 Aralık 1946).....	19
2.3.1.2. IV. Milli Eğitim Şurası (23-31 Ağustos 1949).....	20
2.3.1.3. VII. Milli Eğitim Şurası (5-15 Şubat 1962).....	20
2.3.1.4. XI. Milli Eğitim Şurası (8-11 Haziran 1982).....	22
2.3.1.5. XII. Milli Eğitim Şurası (18-22 Haziran 1988).....	24
2.3.1.6. XIV. Milli Eğitim Şurası (27-29 Eylül 1993).....	25
2.3.1.7. XV. Milli Eğitim Şurası (13-17 Mayıs 1996).....	25
2.3.1.8. XVII. Milli Eğitim Şurası (13-17 Kasım 2006).....	26
2.3.2. Kalkınma Planlarında Öğretmen Yetiştirme.....	28
2.3.2.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967).....	28
2.3.2.2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972).....	29
2.3.2.3. Yeni Strateji ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977)....	30
2.3.2.4. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983).....	30

2.3.2.5. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989).....	31
2.3.2.6. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994).....	32
2.3.2.7. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).....	32
2.3.2.8. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).....	33
2.3.2.9. Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013).....	34
2.4. Gelişmiş Ülkelerde Öğretmen Yetiştirme.....	35
2.4.1. İngiltere’de Öğretmen Yetiştirme.....	35
2.4.2. Almanya’da Öğretmen Yetiştirme.....	36
2.4.3.Fransa’da Öğretmen Yetiştirme.....	38
2.4.4. Amerika’da Öğretmen Yetiştirme.....	39
2.5. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması.....	41
2.5.1.Okul Deneyimi.....	41
2.5.2. Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Kapsamı ve Yapısı.....	42
2.5.3. Öğretmenlik Uygulaması İlkeleri.....	43
2.5.4. Öğretmenlik Uygulamasının Zamanı, Süresi ve Yeri.....	45
2.5.5. Öğretmenlik Uygulamasının Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi.....	46
2.5.6. Öğretmenlik Uygulamasında Tarafların Görev, Yetki ve Sorumlulukları.....	48
2.5.6.1. Eğitim Fakültesinin Görev ve Sorumlulukları.....	49
2.5.6.2. Uygulama Okulunun Görev ve Sorumlulukları.....	49
2.5.6.3. Milli Eğitim Müdürlüğü’nün Görev ve Sorumlulukları.....	49
2.5.6.4. Bireylerin Görev ve Sorumlulukları.....	50
2.5.6.4.1. Öğretmen Adayının Görev ve Sorumlulukları.....	50
2.5.6.4.2. Uygulama Öğretim Elemanının Görev ve Sorumlulukları... 51	
2.5.6.4.3. Bölüm Uygulama Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları.....	52
2.5.6.4.4. Fakülte Uygulama Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları.....	53
2.5.6.4.5. Uygulama Öğretmeninin Görev ve Sorumlulukları.....	53
2.5.6.4.6. Uygulama Okulu Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları.....	54
2.5.6.4.7. Milli Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları.....	55
2.5.7. Eğitim Fakültesi Uygulama Okulu İşbirliğinin Yapısı.....	55

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	58
3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	58
3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	66

BÖLÜM IV

YÖNTEM.....	69
4. 1. Araştırmanın Modeli.....	69
4. 2. Evren.....	69
4. 3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi.....	71
4. 4. Geçerlik ve Güvenirlik.....	73
4.5. Verilerin Toplanması.....	74
4.6. Verilerin Analizi.....	75

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM.....	77
5.1. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	77
5.1.1. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	77
5.1.2. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri	79
5.2. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	82
5.2.1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	82
5.2.2. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	84
5.3. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	87
5.3.1. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	88
5.3.2. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	100
5.4. Uygulama Öğretmenlerinin, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin ve Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	100
5.4.1. Uygulama Öğretmenlerinin, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	100
5.4.2. Uygulama Öğretmenlerinin, Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	102
5.5. Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin ve Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	105

5.5.1. Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	105
5.5.2. Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	107
5.6. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Kendilerinin ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	112
5.6.1. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	113
5.6.2. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	115
5.7. Öğretmen Adayları, Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin, Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	117
5.7.1. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması	118
5.7.2. Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	122

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	133
1. Sonuçlar.....	133
2. Öneriler.....	136
KAYNAKÇA.....	138
EKLER.....	146

TABLolar LİSTESİ

TABLO	SAYFA NO
1- Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerine İlişkin Kişisel Bilgiler... 71	
2- Öğretmen Adaylarına İlişkin Kişisel Bilgiler..... 71	
3- Derecelendirme Ölçeği Puan Aralıkları..... 73	
4- Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarına Yönelik Maddelerin Güvenirlik Analizi Sonuçları..... 74	
5-Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarına Yönelik Maddelerin Güvenirlik Analizi Sonuçları..... 74	
6- Öğretmen Adaylarının, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri..... 79	
7- Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri..... 81	
8- Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması.. 83	
9- Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması..... 85	
10- Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması..... 88	
11- Öğretmen adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması..... 92	
12- Uygulama Öğretmenlerinin, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri..... 101	
13- Uygulama Öğretmenlerinin, Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri..... 102	
14- Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması..... 106	
15- Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması..... 108	
16- Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri..... 113	

17- Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	115
18- Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	119
19- Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	123

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL	SAYFA NO
1- Eğitim Fakültesi Uygulama Okulu İşbirliği.....	57

KİŞİSEL KABUL

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırladığım “Öğretmenlik Uygulamasında Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri (Kırıkkale İli Örneği) isimli çalışmamı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazdığımı ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterdiklerimden ibaret olduğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

Mehmet KATRANCI

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bir ülkenin ekonomik, kültürel ve sosyal yönden kalkınmışlığı, eğitim sisteminin gelişen yeni oluşumlara uyum sağlamasıyla yakından ilişkilidir. Bu yeni oluşumlarda önemli olan en büyük faktör nitelikli insan yetiştirmektir. Ancak, nitelikli insanların yetiştirilmesinde de birçok faktörün etkisi bulunmaktadır. Bu faktörlerin en önemlilerinden biri de öğretmendir. Öğretmenler, eğitim sürecinde anahtar rol oynayan ve içinde bulduğumuz çağı daha sonraki çağa taşıyacak olan bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir yere sahip olan kişilerdir.

Bir davranış değiştirme süreci olarak bilinen ve yaşam boyu devam eden eğitimin planlı-programlı bir şekilde ve belli bir sosyal kurumda yapılması gereği, öğretim ve okul kavramını ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle okullar, eğitim-öğretim süreçleriyle, ilgili etkinlikleri gerçekleştirerek, bireyleri en iyi şekilde yetiştirmek suretiyle sağlıklı bir toplum yaratılmasında önemli rol oynayan kurumlardır. Okullar bu rollerinin gereğini ancak kendisini meydana getiren unsurların tam bir uyum içerisinde olduğu bir düzende yerine getirebilirler (Gürbüzürk, 2000). Bu uyumun sağlanmasında en önemli öğelerden biri öğretmendir. Çünkü öğretmen, belirlenen amaçların gerçekleştirilmesinde rol alan temel öğedir.

Öğretmenlerin çağın gereksinimini karşılayacak yeterlikte yetişmiş olması toplumsal gelişme için büyük önem taşımaktadır. Bu önem öğretmenlerin, bireyin gelişiminde ve sosyalleşmesinde çeşitli roller üstlenmesini zorunlu kılar. Bu rollerden en önemlisi bilginin öğrenciye kazandırılmasında rehberlik etmektir. Bu rolüyle öğretmen; öğrencisinde istendik davranış değişikliklerini oluşturur, ona iyi ilişkiler kazandırır ve onu becerikli kılar (Gürses ve diğ., 2005).

Eğitim sistemimizde bu denli önemli bir yere sahip olan öğretmenlerin yetiştirilebilmesi amacıyla YÖK/Dünya Bankası işbirliği ile geliştirilen Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında tüm öğretmen yetiştiren kurumların programları 1998'den beri standart hale getirilmiştir. Yeni öğretmen yetiştirme müfredatında alan

eğitimi derslerinde kuram ve uygulama ağırlıklı derslere dengeli bir biçimde yer verilmiştir. Uygulama ağırlıklı derslerin öğretmenlik deneyimi kazandırma açısından en önemli olanları da okullarda yapılan çalışmalarını içeren; Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleridir. Okul deneyimi dersinde, öğrenciler, okul deneyimi kılavuzunda belirlenen etkinlikleri, görevlendirildikleri okullarda, uygulama öğretmeni önderliğinde kılavuz kitapta belirlenen sırayla, haftada dörder ders saati olarak yapmakta ve haftalık raporlarını ilgili öğretim elemanına teslim etmektedirler. Öğretmenlik uygulaması dersinde ise öğrenciler bir yandan ders gözlemlerine devam ederken diğer yandan da uygulama öğretmenlerinin gözetiminde ders anlatmaktadırlar.

Öğretmen adaylarına hizmet öncesi eğitimde kazandırılacak bilgi ve beceriler, nitelikli öğretmen yetiştirme yolunda atılan temellerdir. Bu nedenle öğretmenlik uygulamalarına gereken önem verilmeli ve öğretmen adaylarında, mesleğin temelleri sağlam yapılandırılmalıdır.

1. 1. Problem Durumu

Çağımızda bilim ve teknoloji etkisiyle önemli değişim ve dönüşümler yaşanmaktadır. Özellikle bilişim alanında internet kullanımının yaygınlaşması ile birlikte, bilgiye erişmek ve bilgiyi paylaşmak daha kolay hale gelmiştir. Bu nedenle, değişime uyum sağlayabilecek, teknolojiyi doğru bir şekilde kullanabilecek bireyleri yetiştirmek de bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bütün bu gelişmeler karşısında birey, değişime uyum gösterme çabasına girecektir. Bireye bu süreçte etkin yardım ancak eğitim yoluyla sağlanabilir.

Eğitim, genel anlamda bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak değişme meydana getirme sürecidir. Bireylerin gelişimini ve sosyalleşmesini hedefleyen eğitim amacı bireylerin bilgi, tutum, değer ve anlayış düzeylerini geliştirerek hem kendilerinin hem de toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterlikler kazanmalarını sağlamaktır. Bunun gerçekleşmesinde eğitim programlarının niteliği ile öğretmenlerin yeterliği önemli rol oynamaktadır.

Öğretmenin etkililiği ve yeterliği için alan bilgisi önemli olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Öğretmenin iyi kişilik özelliklerine sahip olması, öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygulama becerisi, öğrencilere belirlenen hedefleri kazandıracak ortamın düzenlenmesi, ve hedeflere ulaşılma düzeyini belirleyebilmesi etkili bir öğretmenden beklenen yeterlikler arasında yer almaktadır. (Saracaloğlu ve diğ., 2005: 104). Öğretmenlerin, kendilerinden beklenen niteliklere sahip olarak yetişmeleri, eğitim fakültelerinde aldıkları teorik ve uygulamalı dersler ile sağlanmaktadır. Uygulama dersleri içerisinde belki de en önemlisi, öğretmen adaylarına kendilerini deneme fırsatı veren “Öğretmenlik Uygulaması” dersidir.

Öğretmenlik uygulamalarının genel amacı; öğretmen adaylarına alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde kazandıkları bilgi ve becerileri gerçek okul ortamında uygulama öğretmenlerinin rehberliğinde ve gözetiminde deneme imkanı sağlayarak onların bireysel ve mesleki yönden gelişmelerine katkı sağlamaktır.

Öğretmenlik uygulaması ile öğretmen adayları, fakültede öğrendikleri teorik bilgiyi uygulama imkanı bulur. Böylece öğretmen adaylarının edindiği teorik bilgi uygulama etkinlikleri ile değer kazanır ve öğretirken öğrenmelerini sağlar (Özkan ve diğ., 2005: 228). Ayrıca öğretmenlik uygulaması ile öğretmen adaylarına gelecekte yapacakları mesleğin gerektirdiği sorumlulukların farkına varmalarına katkıda bulunulur.

Eğitim Fakülteleri ve Uygulama Okulları işbirliği ile yürütülen öğretmenlik uygulaması dersinde rol alan tarafların bazı görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Bu görev ve sorumluluklar YÖK tarafından geliştirilen “Fakülte-Uygulama Okulu İşbirliği” kılavuzunda görev ve sorumluluklar başlığı altında açıkça belirtilmiştir. Öğretmenlik uygulaması dersinin amacına ulaşabilmesi, tarafların kendilerinden beklenen görev ve sorumlulukları eksiksiz olarak yerine getirmelerine bağlıdır.

Nitelikli uygulama öğretmenlerinin seçilmesi ve öğretmen adaylarının nitelikli uygulama öğretmenlerinin sınıflarına gönderilmesi öğretmenlik uygulamalarında önemli bir konudur (Manafı, 2000: 308). Öğretmenlik

uygulamalarında en önemli görev şüphesiz öğretmen adayı ile birebir iletişim içerisinde bulunan uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerine düşmektedir. Bu nedenle bu araştırmada öğretmenlik uygulamalarında görev alan uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır.

1. 2. Problem Cümlesi

Öğretmenlik uygulaması dersinde görevlendirilen uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri nedir?

1. 3. Alt Problemler

Problem cümlesine uygun olarak aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının;
  - a. Uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine,
  - b. Uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine, ilişkin görüşleri nasıldır?
2. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre;
  - a. Uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine,
  - b. Uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine, ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?
3. Öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre;
  - a. Uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine,
  - b. Uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine, ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

4. Uygulama öğretmenlerinin;
  - a. Uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine,
  - b. Kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine, ilişkin görüşleri nasıldır?

5. Uygulama öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre;
  - a. Uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine,
  - b. Kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine, ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

6. Uygulama okulu koordinatörlerinin;
  - a. Kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine,
  - b. Uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine, ilişkin görüşleri nasıldır?

7. Öğretmen adayları, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin;
  - a. Uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine,
  - b. Uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine, ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

1. 4. Araştırmanın Amacı

Eğitim alanındaki gelişmelere ve değişimlere paralel olarak, öğretmenin sınıf ortamındaki rolü ve önemi de artmaktadır. Öğretmen geleneksel anlayışta bilgi aktaran konumunda iken, günümüzde öğrenmeyi öğreten, bilgiye ulaşmanın yollarını gösteren bir rehber konumuna gelmiştir.

Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarına hizmet öncesinde öğrenmiş oldukları teorik bilgileri gerçek sınıf ortamında uygulama imkanı sunan bir

derstir. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması dersi öğretmen adaylarına hizmet öncesinde bir rehber öğretmen gözetiminde, eksiklerini görme ve teorik olarak öğrendiklerini uygulama imkanı sunmakta, ayrıca öğretmen adayını öğrenen konumundan çıkararak, öğreten konumuna getirmeye yönelik uygulamalar içeren yönüyle de önem arz etmektedir.

Bir ülkenin gelecekte var olmasının ana koşulu kaliteli ve çağın gerektirdiği niteliklere uygun sahip bireyler yetiştirebilmesine bağlıdır. İstenen nitelikte birey yetiştirmenin yolu kaliteli öğretmen yetiştirmekten geçmekte, kaliteli öğretmen yetiştirmenin en önemli temelini ise hizmet öncesi eğitim oluşturmaktadır.

Bu araştırmada, öğretmenlik uygulaması dersinin, hizmet öncesi öğretmen eğitimindeki önemi göz önüne alınarak, Eğitim Fakültelerinin dördüncü sınıfı ikinci yarıyılında okutulmakta olan öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında görevlendirilen Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin ders kapsamındaki görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonunda elde edilecek bulguların bu konuda çalışma yapacak olan araştırmacılara ışık tutacağı ve öğretmenlik uygulaması dersinin daha verimli yürütülmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. 5. Araştırmanın Önemi

Öğretmen yetiştiren kurumların en önemli amacı “nitelikli öğretmen” yetiştirmektir. “Nitelikli öğretmen” tanımları incelendiğinde öğretmenlerin, kişilik özellikleri, öğrenmeyi öğretme yeterlikleri, sınıf yönetimi, planlama, değerlendirme becerileri, teknolojiyi kullanma, iletişim ve rehberlik becerileri gibi yeterliklere sahip olan öğretmenlerin istenilen formasyonda öğretmenler olduğu görülmektedir.

Hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarında okul uygulamalarının en önemli işlevi, mesleğin tanıtılması ve bu doğrultuda katılımcı işbirliğiyle okullarda görevli uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının mesleki gelişimine katkıda bulunabilmesidir. Okul uygulamaları, öğretmenlik mesleğini öğrenmeyi teorik

olmaktan çıkarıp, bir uygulama haline getirmesi bakımından öğretmen adaylarının mesleğe geçiş sürecinde çok önemli bir yere sahiptir (Baştürk, 2007: 665).

Rol ve sorumluluklarını doğru algılayan ve kendisinden beklenenlerin farkında olan uygulama öğretmenleri, öğretmen adaylarının mesleki gelişimine olumlu katkıda bulunabilecektir (Kiraz, 2003: 389). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında, uygulama okulu koordinatörlerinin düzenlemeleri ve uygulama öğretmenlerinin rehberliğinde kazandığı deneyimlerin meslek hayatında çok önemli bir yeri vardır. Öğretmenlik uygulaması çalışmaları, okullardaki uygulama öğretmenlerinin deneyimlerini öğretmen adaylarına yansıtılabildikleri oranda verimli ve etkili olabilmektedir. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması dersinin amacına ulaşabilmesi için, bu ders kapsamında görevlendirilen uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını eksiksiz olarak yerine getirmeleri çok önemlidir.

Bu araştırma ile uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinden kaynaklanan sorunların çözümüne ve bu alandaki mevcut bilgilere yeni bilgiler eklenmesine katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Tüm bu sebepler dikkate alınarak bu konu üzerinde araştırma yapılması önemli görülmüştür.

1. 6. Sayıtlar

Bu çalışmada aşağıdaki temel sayıtlar dikkate alınmıştır.

1. Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru grupların veri toplama aracına verdikleri yanıtlar gerçeği yansıtmaktadır.
2. Araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin kapsam geçerliğini sağlamak için uzmanlardan elde edilen bilgiler yeterlidir.

1. 7. Sınırlılıklar

Araştırma;

1. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programları dördüncü sınıfına devam eden ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 281 öğretmen adayı ile,

2. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale ili merkezinde bulunan ve öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında uygulama okulu olarak seçilmiş 20 ilköğretim, 2 ortaöğretim olmak üzere toplam 22 uygulama okulu ile,

3. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında görevlendirilen 78 uygulama öğretmeni ve 22 uygulama okulu koordinatörü ile,

4. Öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan elde edilen bilgilerle, sınırlıdır.

1. 8. Tanımlar

Bu araştırmada geçen bazı kavramlar, aşağıda tanımlandıkları biçimiyle kullanılmıştır.

Uygulama Okulu: Öğretmenlik uygulamalarının yürütüldüğü Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel ilköğretim, ortaöğretim kurumları ile yaygın eğitim kurumlarıdır (YÖK, 1998: 5).

Öğretmenlik Uygulaması: Öğretmen adayının öğretmenlik becerilerini kazanması ve geliştirmesi amacıyla uygulama okullarında yürüttüğü etkinlikleri ve sınıf içi öğretim uygulamasını içeren bir süreçtir (YÖK, 1998: 5).

Öğretmen Adayı: Öğretmenlik programlarına devam eden, öğretmeni olacağı alanda öğretim düzeyi ve alanında, okul ortamında, öğretmenlik uygulaması yapan yüksek öğretim kurumu öğrencisidir (MEB, 2000: 866).

Belli bir yetişme programı uyarınca görevli bir ya da birkaç öğretim elemanının gözetimi ve kılavuzluğu altında öğretim beceri ve deneyimi kazanmaya çalışan üniversite ya da yüksek okul öğrencisidir (Demirtaş ve Güneş, 2002: 118).

Uygulama Öğretmeni: Öğretmen adayının alanında öğretmenlik yapan ve ona okulda yapacağı uygulama çalışmalarında rehberlik ve danışmanlık yapan,

alışmalarını değerlendiren ve uygulama üretim elemanı ile işbirliği içerisinde çalışan retmendir (YK, 1998: 5).

Uygulama Okulu Koordinatörü: Okulda retmen adaylarının yapacağı etkinlikleri düzenleyen, uygulama retmenlerini belirleyerek fakülte uygulama koordinatrlere bildiren ve Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliğinin sürekliliğini sağlayan deneyimli retmendir (YK, 1998: 5).

BÖLÜM II

KONUyla İLGİLİ KURAMSAL TEMEL

Bu bölümde, öğretmenlik mesleği, Türkiye’de öğretmen yetiştirme’nin kısa tarihi gelişimi, Kalkınma Planları ve Milli Eğitim Şuralarında öğretmen yetiştirme, gelişmiş ülkelerde öğretmen yetiştirme konularına değinilmiştir. Ayrıca, öğretmenlik uygulamasının kapsamı, yapısı, yürütülmesi, öğretmenlik uygulamalarında rol alan tarafların görev, yetki ve sorumlulukları, fakülte-uygulama okulu işbirliği, konuları ayrıntılı olarak incelenmiştir.

2.1. Öğretmenlik Mesleği

Meslek, Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü’nde: “*Bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş*” olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenlik; bireysel, sosyal, kültürel, bilimsel ve teknolojik boyutlu, profesyonel bir eğitim mesleğidir. Öğretmen ise, insan davranışlarını ve yeteneklerini geliştiren, davranış mühendisi olan bir meslek adamıdır (Alkan, 2000: 202). Fromm (2001)’un belirttiği gibi (Akt:Özkan, 2004) Japon eğitim felsefesini oluşturan şu sözler toplumlar için öğretmenlik mesleğinin ne denli önemli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır: “*Yetiştirdiği her insanı yeniden kullanabilen toplum, akılcı, uygar, ileri bir toplumdur. Ancak, yetişkin insanların en iyilerini öğretmenlik mesleğine seçebilen toplum en güçlü toplumdur.*”

Öğretmenlik mesleği, toplumu biçimlendirme ve yönlendirme gücüne sahip olduğundan, insanlık tarihi boyunca önemini hiçbir dönem kaybetmemiştir. Öğretmenler, görev ve sorumluluklarında bazı değişimler olmakla birlikte eğitim sisteminin motoru olma özelliğini korumuşlardır (Yeşil ve Çalışkan, 2006: 56). Gelecek nesillerin daha demokratik, çağdaş, sağlıklı, ve verimli bir dünyada yaşayabilmesi için gereken önlemlerin bugünden alınması ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilen nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi gereklidir (Demirel, 1995: 15). Bu nedenle kaliteli ve toplumun beklentilerini karşılayabilecek öğretmenlerin yetiştirilmesi her geçen gün daha da önem kazanmaktadır.

Öğretmenlik mesleğinin tarihi sürecine göz atıldığında Türk tarihinde öğretmenliğin meslek olarak kabulü, 1869 yılında yayınlanan, “Maarif-i Umumiye Nizamnamesi”ne (Genel Eğitim Yasası) dayanmaktadır. Bu nizamnamenin yayımlanması, öğretmen yetiştirmede önemli bir adım olmuştur. Nizamname’nin 63. maddesine göre, öğretmen okulundan mezun olanlar, bir okula yapılacak öğretmen atamalarında, diğerlerine tercih edilecekti. Bu durum, öğretmenliğin, ülkede ayrı bir “meslek” olarak, ilk kez resmen tanınması anlamına gelmektedir. (Binbaşıoğlu, 1995: 13).

Cumhuriyet ilan edildikten sonra da öğretmen ihtiyacının karşılanması için yapılan çalışmalar devam etmiştir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda öğretmenlik; “devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği” olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenlik mesleği hem insanlara, hem de topluma hizmet eden stratejik meslekler arasında yer almaktadır. Bu sebeple önemi ve vazgeçilmezliği her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Bu durum istenilen nitelikte yetişmiş öğretmenlere olan ihtiyacı artırmaktadır. Nitelikli öğretmen yetiştirilmesinde hizmet öncesi eğitim ana etkidir. Öğretmen olarak yetişecek bireylerin kazanması hedeflenen beceri ve davranışlar, öğretmenlik eğitimi programlarında yer alan ders ve faaliyetlerle sağlanacaktır.

Öğretmenlik genellikle uygulamaya dayalı bir meslek (Sözmez, 2005: 180). olduğundan, öğretmen adayının kazandığı bilgileri pratik davranışlara dönüştürmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen yetiştirme programlarının en önemli ögesi öğretmen adaylarına meslekleri ile ilgili gözlem yapma olanağı veren okul deneyimi dersleri ve öğrendiklerini hayata geçirme olanağı veren öğretmenlik uygulaması dersidir (Hoşgörür ve diğ., 2006).

2.2. İlköğretime Öğretmen Yetiştirme Tarihine Kısa Bir Bakış

Bugünkü anlamda öğretmen yetiştirmenin tarihi Tanzimat dönemine dayanmaktadır. Türkiye’de öğretmen yetiştirme uygulamaları 16 Mart 1848’de “Darülmualimin-i Sıbyan” adıyla İstanbul’da kurulan öğretmen okulu temel alındığında, yaklaşık 160 yıllık bir tarihsel geçmişe sahiptir (Akyüz, 2004:162). Bu okulun açılışı Türk Eğitim Tarihi açısından bir dönüm noktası olarak

değerlendirilmektedir. Öztürk'e (1996:4) göre, öğretmen yetiştiren okulların kuruluşu, Tanzimatçıların, öğretmensiz eğitim olmayacağını, başka bir deyişle, çağdaş eğitim ve öğretimin medreseler yoluyla değil, ancak mesleğin gereklerine göre modern yöntemlerle yetiştirilecek öğretmenlerle mümkün olacağına inandıklarını göstermektedir.

Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştirme konusu, toplumun her zaman gündeminde yer almıştır. Toplumun eğitilmesi ve eğitim hizmetinin yaygınlaştırılması için, özellikle ilkokullara öğretmen yetiştirme politikaları ve sorunları, her dönemde hükümetlerin karşılaştıkları bir konu olarak öne çıkmaktadır.

2.2.1. İlköğretmen Okulları

1923–1924 öğretim yılı başında Türkiye’de toplam 20 İbtidâ-i Darümuallimin ve Darümuallimat, yani İlköğretmen Okulu bulunuyordu. 1924-25’te sayısı 24’e çıkan bu okullar aynı yıl Kız ve Erkek Muallim Mektepleri adını almış ve öğretim süreleri 5 yıla çıkarılarak müfredat programları yeniden düzenlenmiştir. 1931–1932 öğretim yılından itibaren de altı yıllık okullar haline getirilmiştir. Bu tarihten itibaren ortaokul düzeyindeki birinci devreler aşamalı olarak kaldırılmıştır. Böylece İlköğretmen Okulları lise dengi üç yıllık meslek okullarına dönüştürülmüştür (Öztürk, 1996: 83).

22 Mart 1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilatına Dair Kanun ile iki tip Öğretmen Okulu getirilmiştir. Bunlardan birincisi Muallim Mektepleri (Öğretmen Okulları) diğeri ise Köy Muallim Mektepleri (Köy Öğretmen Okulları). Ancak, beklenen amaç sağlanamadığından Köy Muallim Mektepleri dört yıl sonra kapatılmıştır (Ataüinal, 1994:16).

1932–1933 öğretim yılından itibaren İlköğretmen Okullarının öğrenim süresi 6 yıla çıkarılmış, ilk üç yıl ilk devre sayılarak bu devrede orta okul programlarının aynen uygulanması kararlaştırılmıştır. Sonraki üç yıl ise mesleki devre sayılarak yeni bir program uygulanmaya başlanmıştır. Belirtilen tarihten itibaren ilk devreye öğrenci alınmamış, üç yıl sonra ortaokul mezunları doğrudan mesleki devreye alınarak

öğretmen yetiştirilmiş ve bu sistem uzun bir dönem boyunca uygulanmıştır (Akyüz, 2004: 345).

1970-71 öğretim yılına kadar, ilkokul öğretmenleri, lise gibi 3 yıllık İlköğretmen Okullarında yetiştirilmiştir. 1970-71 öğretim yılında süreleri 4 yıla çıkarılmıştır (Akyüz, 2004: 347). Hem yapıda hem de programlarda değişiklik getiren bu düzenleme ile İlköğretmen Okullarının statüsü yükseltilmiş ve programlar daha kapsamlı hale getirilmiştir. Ayrıca İlköğretmen Okullarının eğitim sürelerinin arttırılması, birkaç yıl sonra gerçekleşecek olan ilkokul öğretmeni yetiştirme işlevini yükseköğrenim düzeyine taşıma girişimleri için de önemli bir başlangıç olmuştur (YÖK, 1998a: 4).

1953'te yayımlanan Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programına göre, İlköğretmen Okullarında iki aylık köy okulu stajı uygulaması getirilmiştir. Buna "sürekli uygulama ve staj" adı verilmiştir. Okulda uygulama yapma anlamında staj ilk defa bu dönemde uygulanmıştır (Binbaşıoğlu, 1995: 403).

2.2.2. Köy Enstitüleri

Köy Enstitüleri, nüfusun büyük çoğunluğunun köylerde yaşaması nedeniyle köy hayatına yönelik öğretmen yetiştirme düşüncesiyle 17 Nisan 1940'da kurulmuştur. 1940-53 yılları arasında, özellikle köy ilkokullarına öğretmen yetiştirme bakımından büyük bir ihtiyacı karşılayan ve Türkiye'nin öğretmen yetiştirme tarihinde özgün bir model oluşturan Köy Enstitüleri (toplam 21 okul), söz konusu dönemde 15 bine yakın öğretmen ve 2000 civarında sağlık elemanı yetiştirmiştir (Öztürk, 1998: 299).

Köy Enstitülerine, ilkokulu bitiren köy çocukları sınavla alınmış ve kız öğrencilerle karışık bir eğitim- öğretim uygulanmıştır. 1950'den sonra kız öğrenciler Kızılcıllu ve Beşikdüzü'ndeki okullarda toplanmış ve karma eğitim kaldırılmıştır. Okul binalarını genellikle öğrenciler yapmışlardır. Köy Enstitülerinde işe dayanan, zor bir eğitim öğretim yapıyordu. 1946'da Köy Enstitülerinde toplam 620 öğretmen vardı (Akyüz, 2004: 355).

Köy Enstitülerinin programları 1947’de biraz değiştirilmiştir. Bu değişiklikte, kültür derslerine genel bilgi dersleri adı verilerek bu derslere diğer derslerden daha fazla saat ayrılmıştır. Teknik derslere sanat dersleri ve atölye çalışmaları denilerek bu derslerin öğretimi her yıl, öğretim yılının 1/3’ü ile sınırlandırılmıştır. 1947 değişikliği Köy Enstitüleri felsefesinden ilk belirgin uzaklaşma olarak yorumlanmaktadır. Talim Terbiye kurulunun yaptığı program değişikliği 1952-1953 ders yılından itibaren uygulanmış ve Köy Enstitüleri önemli ölçüde genel bilgi derslerine yöneltilmiştir. Köy Enstitüleri Şubat 1954’te yayımlanan 6234 sayılı kanunla kapatılmıştır (Akyüz, 2004: 353-358).

Başarılı ve özgün bir öğretmen yetiştirme modeli olan Köy Enstitüleri, dönemin iktidarının siyasi yaklaşımı nedeniyle 1954 yılında kapatılarak altı yıllık ilköğretmen okulu adı altında yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu dönemden itibaren ilköğretmen okulları, yine ağırlıklı olarak köy ilkokulu mezunu öğrencileri almaya devam etmiş ve diğer üç yıllık ilköğretmen okulları ile birlikte lise seviyesinde program bütünlüğü sağlanmıştır. Böylece köy ve şehir okullarına farklı kaynaktan öğretmen yetiştirme uygulaması sona ermiş ve ilköğretmen okulları mezunlarının hem köy hem de şehir ilkokullarında öğretmenlik yapabilecek şekilde yetiştirilmeleri öngörülmüştür (YÖK, 1998: 4).

Her Köy Enstitüsü’nün kendine ait bir uygulama okulu vardı. Öğrenciler uygulama derslerini bu uygulama okullarında gerçekleştiriyorlardı. Uygulama derslerinin haricinde, son sınıfta 15-20 günlük staja çıkıyorlardı. Staj çalışmaları çevre köylerin okullarında gerçekleştirilirdi. Böylece, öğretmen adaylarına gerçek okul ortamında öğrendiklerini uygulama imkanı verilirdi (Binbaşıoğlu, 1995: 170).

2.2.3. İki Yıllık Eğitim Enstitüleri

Eski İlköğretmen Okullarının bir kısmı 1974 yılından itibaren iki yıllık Eğitim Enstitüleri haline getirildi. Eğitim Enstitüleri’nin amacı ilkokul öğretmeni yetiştirmektir. Bu okulların sayısı 1976 yılında 50’yi bulmuş, 1980 yılında sayıları 13’e düşmüş ve 1982’de tekrar 17’ye yükselmiştir (Binbaşıoğlu, 1995: 414-415).

Öğretmen lisesi mezunu öğrencilere İki Yıllık Eğitim Enstitüsüne girişte çeşitli avantajlar sağlanarak bu iki kurum arasında zayıf da olsa bir devamlılık kurulmaya çalışılmıştır. Hızla kurulan bu İki Yıllık Eğitim Enstitüleri 1975-1980 yılları arasında öğretim elemanı eksikliği, politik olaylar ve baskılar gibi ağır sorunlarla yüz yüze gelmişler ve normal programın dışında hızlandırılmış eğitim yoluyla öğretmen yetiştirmek durumunda kalmışlardır. 20 Temmuz 1982 tarihinde bu enstitüler “Eğitim Yüksekokulu” adıyla üniversite çatısı altına alınmıştır (YÖK, 1998: 5).

2.2.4. Eğitim Fakülteleri

Bu bölümde öğretmen yetiştiren kurumların üniversitelere devrinden günümüze kadar olan gelişmeleri ele alınmıştır. Bu inceleme üç farklı dönem olarak özetlenmiştir. Bunlardan birincisi 1982-1997 arasındaki dönem, ikincisi 1997 yılında gerçekleştirilen yapılandırma ile yaşanan gelişmeler ve son olarak 2006 yılında yapılan düzenlemelerdir.

2.2.4.1. Eğitim Fakültelerinde 1982-1997 Arasındaki Gelişmeler

1982-1997 yılları arasında yaşanan gelişmeler şu şekilde özetlenebilir (YÖK, 2007: 37-43):

a) 1981 yılında çıkarılan Yükseköğretim Kanunu (2547 Sayı ve 6 Kasım 1981) ve bunu tamamlayan Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Türk yükseköğretim sisteminde kapsamlı düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerden biri de; Türkiye’deki tüm yükseköğretim kurumlarının üniversitelere bağlanmasıdır (Silahlı Kuvvetler ve Emniyet Teşkilatı bunun dışında tutulmuştur). Bu bağlamda, Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları da (İki yıllık eğitim enstitüleri ve 4 yıllık Yüksek Öğretmen Okulları) üniversitelere bağlanmışlardır. Bu bağlantı sırasında, öğretmen yetiştiren kurumların adları, öğretim süreleri, bölüm ve program yapıları vb. unsurlarında da değişiklikler olmuş veya yenileri açılmıştır.

b) Öğretmen yetiştiren tüm yükseköğretim kurumlarının üniversite çatısı altında toplanması aşamasında; 4 Yıllık Eğitim Enstitüleri Yüksek Öğretmen

Okulları, Eğitim Fakültesi, İki Yıllık Eğitim Enstitüleri Eğitim Yüksekokulu adını almış, yabancı diller yüksekokulları kaldırılarak, Eğitim Fakültelerinin ilgili bölümlerine bağlanmıştır. Ayrıca, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gençlik ve Spor Akademileri de Beden Eğitimi ve Spor Bölümü adı altında Eğitim Fakültelerine bağlanmıştır. Öğretim süreleri aynen korunmuştur (Eğitim Fakülteleri dört yıl, eğitim yüksekokulları iki yıl).

c) YÖK 12 Ekim 1982 tarih ve 82/367 sayılı kararı ile de; bütün Eğitim Fakültelerinde, öğretmenlik bilgisi dersleri için “eğitim bilimleri bölümü” kurulmasına karar vermiştir. İlerleyen yıllarda, eğitim fakültesi olmayan üniversitelerin fen-edebiyat fakültelerinde de eğitim bilimleri bölümleri kurulmaya başlanmıştır.

d) İki Yıllık Eğitim Enstitülerinden Eğitim Yüksekokullarına dönüştürülen kurumlar, 1988/89 öğretim yılına kadar iki yıllık öğretim süresiyle “sınıf öğretmeni” yetiştirmeye devam etmişlerdir. Eğitim Yüksekokullarının öğretim süreleri 1989-90 öğretim yılından itibaren dört yıla çıkarılmıştır. Bu karar, aynı zamanda XII. Millî Eğitim Şûrası kararının da uygulanması anlamına gelmektedir.

Eğitim Yüksekokulları 1992-93 öğretim yılından itibaren ya Eğitim Fakültelerine (11 Temmuz 1992 tarih ve 3837 Sayılı Yasa), ya da bu fakülteler içinde “sınıf öğretmenliği” ve “okul öncesi eğitimi öğretmenliği” programlarına dönüştürülmüşlerdir.

Bu dönemde okullarda uygulama ve staj çalışmalarına devam edilmiştir. Ancak eski öğretmen okullarında iki ay olan bu süre Yüksek Öğretmen Okullarında 15 güne indirilmiştir. Staj ve uygulama çalışmaları yalnızca kent okullarında yapılmıştır (Binbaşıoğlu, 1995: 431). Binbaşıoğlu (1995: 431)'e göre bu durum köy okullarındaki birleştirilmiş sınıflar öğretiminin ihmal edildiği ve uygulama ve staj çalışmalarının nitelik bakımından düşüşü anlamına gelmektedir.

2.2.4.2. Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması (1997 Yapılandırması)

Öğretmen yetiştirme işlevi ile ilgili sorunların çözümü amacıyla YÖK ve Dünya Bankası işbirliği çerçevesinde Eğitim Fakülteleri'nin programları yeniden düzenlenerek 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya konulmuştur.

YÖK-Dünya Bankası Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Projesi kapsamında yapılanlar ve bunların sonuçları şu şekilde özetlenebilir (Üstüner, 2004: 70);

a) Çeşitli konu alanlarında program geliştirme çalışmaları yapılmış ve üretilen kaynak öğretim materyalleri ilgili derslerde kullanılmak üzere eğitim fakültelerine gönderilmiştir.

b) Eğitim fakültelerinden öğretim elemanları lisansüstü öğrenim için yurt dışına gönderilmiştir.

c) Eğitim fakültelerinde kullanılmak üzere çeşitli araç-gereçler satın alınmıştır.

d) Milli Eğitim Bakanlığı ile bir protokol imzalanarak, eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliği sağlanmıştır.

e) Eğitim fakültelerinde uygulanan programları denetlemek ve değerlendirmek amacıyla Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi kurulmuştur.

f) Lisans düzeyinde 16 öğretmen yetiştirme programı geliştirilmiştir.

g) Eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştiren programları ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda uygulanan programlar arasında paralellik kurulmuştur.

h) Öğretmenlik formasyonu oluşturmak amacıyla verilen dersler yeniden düzenlenmiş, bu derslerin sayısı ve miktarı artırılmış ayrıca formasyon dersleri ile alan derslerinin paralel olması sağlanmıştır.

1) Öğretmenlik formasyon derslerinin çoğuna uygulama saatleri konulmuştur.

i) Türkçe Yazılı Anlatım ve Türkçe Sözlü Anlatım dersleri tüm öğretmenlik programlarına zorunlu olarak konulmuştur.

j) tüm öğretmen yetiştiren programlara zorunlu bilgisayar dersi konulmuştur.

k) Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programları açılmıştır.

2.2.4.3. Eğitim Fakülteleri Programlarında Yapılan 2006 Yılı Düzenlemesi

1997 yılında uygulanmaya başlanan ve yaklaşık sekiz yıl uygulanan eğitim fakültesi programlarının aksayan yönlerinin giderilmesi amacıyla, YÖK tarafından 2006 yılında bazı düzenlemelere gidilmiştir.

Yapılan düzenlemeler şu şekilde özetlenebilir (YÖK, 2007: 62-65):

a) Her programın özellikleri de dikkate alınarak, programların kompozisyonunda esnek bir düzenlemeye gidilmiş; alan ve alan eğitimi dersleri % 50-60, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri % 25-30 ve genel kültür dersleri % 15-20 oranlarında olacak biçimde belirlenmiştir.

b) Öğretmen yetiştirme programlarındaki çakılı ders uygulaması esnetilerek, fakültelere, toplam kredilerinin yaklaşık % 25'e varan oranda derslerini belirleme yetkisi verilmiş ve seçmeli ders olanağı artırılmıştır.

c) Öğretmen adaylarına; birleştirilmiş sınıflarda, köylerde ve YİBO'larda öğretmenlik uygulaması yapabilme fırsatı verilmiştir.

d) Öğretmen adaylarının entelektüel becerilerini artırmaya yönelik olarak programlara, bilim tarihi, bilimsel araştırma yöntemleri, etkili iletişim becerileri, Türk eğitim tarihi ve felsefeye giriş gibi dersler konulmuştur.

e) Genel kültür dersleri kapsamında, “topluma hizmet uygulamaları” adlı yeni bir ders konulmuştur.

f) Öğretmenlik meslek derslerinde bazı değişiklikler yapılmış, bazı derslerin de kredileri değiştirilmiştir. Genel olarak ders sayısı ve kredi miktarı aynı kalmakla birlikte, uygulama okulları bulmada yaşanan sorunlar nedeniyle, Eğitim Fakültesi Dekanlıklarının talepleri doğrultusunda, okul deneyimi ders saatleri azaltılmıştır.

2.3. Milli Eğitim Şuraları ve Kalkınma Planları’nda Öğretmen Yetiştirme

Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar Türkiye’nin eğitim ve öğretmen yetiştirme politikalarına yön veren iki ana unsur bulunmaktadır. Bunlar; Milli Eğitim Şuraları ve Kalkınma Planlarıdır. Milli Eğitim Şuraları’nda alınan kararlar ve Kalkınma Planları’nda belirlenen hedefler öğretmen yetiştirme politikalarında etkili olmuştur. Bu nedenle Milli Eğitim Şuraları ve Kalkınma Planları bu bölümde ayrı ayrı ele alınarak, öğretmen yetiştirmeye yönelik olarak alınan kararlar ve belirlenen hedefler sunulmuştur.

2.3.1. Milli Eğitim Şuralarında Öğretmen Yetiştirme

1939-2007 yılları arasında 17 şura gerçekleştirilmiştir. Bu şuralarda öğretmen yetiştirme konusu da ele alınmıştır. 1939-2007 tarihleri arasında gerçekleştirilen Milli Eğitim Şuraları’nda öğretmen yetiştirme konusunda alınan kararlar özetlenerek aşağıda sunulmuştur (MEB, <http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura.htm>; MEB, 1998a; MEB, 1989).

2.3.1.1. III. Milli Eğitim Şurası (2-10 Aralık 1946)

Bu şurada, öğretmen yetiştiren okullar ve ortaokulların öğretmen ihtiyacının karşılanması için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düşünülen yeni önlemler gündeme alınmıştır. Sekiz yıllık okul düşüncesi bu şurada tartışma gündemine getirilmiş ve çoğunluğun onayını almıştır. Böyle bir okul için gereksinim duyulan öğretmenlerin iki yıllık yüksek dereceli eğitim enstitüleri durumuna getirilen öğretmen okullarınca yetiştirilmesi önerilmiştir.

2.3.1.2. IV. Milli Eğitim Şurası (23-31 Ağustos 1949)

Bu şurada öğretmen yetiştirme konusunda “ortaokullara ve liselere öğretmen yetiştiren eğitim enstitüleri ve yüksek öğretmen okulu teşkilatının, ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenmesi” gündeme alınmıştır. Bu konuda alınan kararlar şöyledir:

- Ortaokullara ve liselere öğretmen yetiştiren eğitim enstitüleri ve yüksek öğretmen okulu teşkilatının ihtiyaçlara göre düzenlenmesi,
- Bu enstitülerde beden eğitimi ve resim-iş derslerinin ayrı branşlar halinde ele alınması,
- Öğretmen yetiştiren kurumlarının programlarında gerekli değişikliklerin yapılması,
- Köy Enstitüleri ile Öğretmen Okulları öğretmenlerinin aynı kaynaktan yetiştirilmesi.

2.3.1.3. VII. Milli Eğitim Şurası (5-15 Şubat 1962)

Bu şurada öğretmen yetiştirme konusu şuranın gündeminde bulunmamasına rağmen, öğretmen ihtiyacı ve öğretmen yetiştiren kurumların sorunları hakkında da kararlar alındığı görülmektedir. Bu konu, “*Öğretmen Yetiştirilmesi ve Öğretmenlik Mesleğinin Cazip Hale Getirilmesi*” başlığı altında tartışılmıştır. Şurada alınan kararlardan bazıları şunlardır:

Öğretmen yetiştirilmesiyle ilgili ilkeler: Koordinasyon grubunca teklif ve Milli Eğitim Şurası'na tespit edilen aşağıdaki ilkelerin öğretmen yetiştiren bütün kurumlar için esas olarak kabul edilmesi uygun görülmüştür. Her öğretmenin,

- Milli Eğitimin temel ilkelerini benimsemiş ve bunların uygulama seviyesine ulaşmış olması,
- Meslek hayatına atıldığı zaman genel kültür ve bilgi yönünden en az lise seviyesinde olması,
- Mesleki formasyon ve okutacağı derslerin bilgi ve becerileri ile donatılmış ve gerekli uygulamaları geçirmiş bulunması,
- Türk Cumhuriyeti'nin, devrimlerinin ve milliyetçiliğinin ilkelerine bağlı, şahsiyet ve ahlaki karakter sahibi, mesleğin değerine inanmış ve kendini meslekte hizmete adanmış olması gereklidir.

İlköğretmen Okulları: Koordinasyon grubunca teklif ve Milli Eğitim Şurası'na kabul edildiği gibi, 1. maddede tespit edilmiş bulunan ilkelerin ışığı altında,

- En az lise seviyesi ile ifade olunan bir genel kültür seviyesine erişmiş,
- Sağlam bir meslekî formasyon almış ve her türlü uygulamaları geçmiş ve İş eğitimi ilkelerine göre genişlemesine bir takım beceriler kazanmış ilkokul öğretmenleri yetiştirebilmek için ilköğretmen okullarının bina, ders araç ve gereçleri ile öğretmen kadrosu ve müfredat programı bakımından eksiklerinin süratle tamamlanması öğretim süresinin de uzatılması gerekli görülmüştür.

Buna yönelik olarak, ilköğretmen okullarının öğretim sürelerinin uzatılması uygun görülmüş, bu okullardan ilkokula dayalı bulunanların yedi yıl, ortaokula dayalı bulunanların da dört yıla çıkarılması ve bu kararın hemen uygulamaya geçirilmesi kararlaştırılmıştır.

Eğitim Enstitüleri: Koordinasyon grubunca teklif ve Milli Eğitim Şurası'nca da kabul edildiği üzere eğitim enstitülerinin bütün bölümlerinin öğrenim sürelerinin üç yıla çıkarılması uygun görülmüştür. Milli Eğitim Şurası'nca kabul edilen tekliflere göre eğitim enstitülerinin üçer yıllık müfredat programlarının kısa sürede hazırlanarak 1962-1963 öğretim yılında uygulanmaya başlanması öngörülmüştür.

Yüksek Öğretmen Okulları: Koordinasyon grubu yüksek öğretmen okullarının üniversiteye bağlı veya müstakil bir eğitim fakültesi haline getirilmesi, öğrencilerinin branş öğrenimlerini üniversitenin ilgili fakültelerinde, meslek formasyonlarını da eğitim fakültesinde almalarını esas olarak teklif etmiştir. Bu konuda, Milli Eğitim Őurasınca da kabul edildiği üzere, yüksek öğretmen okullarının geliştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması ve bu okulların branş öğretimi bakımından üniversiteye bağlı kalması uygun görülmüştür.

2.3.1.4. XI. Milli Eğitim Şurası (8-11 Haziran 1982)

Şuranın gündemi, öğretmen eğitiminin gelişimi, öğretmen eğitiminde hizmet öncesi sorunlar ve öneriler, eğitim uzmanlarının eğitimi, öğretmen ve uzmanların hizmet içi eğitimi ve öğretmen ve uzmanların sorunları, çözüm ve önerileri konularına ayrılmıştır. Bu Şura yapıldığı tarihe kadar öğretmen yetiştirme konusunu en geniş şekilde işleyen Milli Eğitim Şurası'dır. öğretmen eğitiminin ele alındığı bu Şurada, alınan kararlardan bazıları Şunlardır.

- Öğretmen yetiştiren fakülte, yüksekokul ve birimlerine öğrenci alımında, programların oluşturulmasında ve öğretim elemanı yetiştirilmesinde, (özellikle geçiş döneminde) üniversiteler ile MEB'in yakın bir işbirliği içinde bulunmaları zorunlu görülmektedir.

- Öğretmen yetiştiren fakültelerde öğrencilerin bir bütünlük içinde eğitilmesi amacıyla özel alan, meslek bilgileri ve genel kültür derslerine bölümlerin özelliklerine göre ağırlık verilmesi gerekmektedir.

• Bütün üniversitelerin öğretmen yetiştiren fakülte, yüksekokul ve birimlerinde bütünlüğü sağlayıcı, asgari müştereklerde birleşen programlar hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

Öğretmen yetiştirme programlarında bütünleşmeyi sağlamak için uyulması gereken temel ilkeler şunlardır:

- Sömestr sistemi uygulanacaktır.

- Kredili sistem uygulanacaktır.

- Öğretmen yetiştiren programlarda yer alan içerik kategorilerinin (alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür) düzenleme ve ağırlıklarında paralellik sağlanacaktır.

- Seçmeli derslere yer verilecektir

- Uygulama faaliyetlerinde birlik sağlanacaktır.

- Uygulama okulları belirlenecektir.

- Değerlendirme süreçlerinde birlik sağlanacaktır.

- Ülke koşulları dikkate alınarak, her öğretmen adayının bir esas alan yanında bir de yardımcı alanda yetiştirilmesi öngörülmektedir,

- İçerik kategorilerinin düzenlenmesindeki yaklaşık ağırlıkların aşağıdaki gibi olması önerilmektedir:

- Genel kültür: %12.5

- Alan bilgisi: %62.5

- Öğretmenlik meslek bilgisi (uygulama dahil): %25.0

- Özellikle siyasi iktidarların tutumuna göre değişmeyecek ve gelişmeye açık bir öğretmen yetiştirme politikası oluşturulmalıdır.

- Öğretmen yetiştiren kurumlar belli merkezlerde açılmalıdır.

2.3.1.5. XII. Milli Eğitim Şurası (18-22 Temmuz 1988)

Bu Şurada öğretmen yetiştirme konusu ana gündem maddelerinden biri olarak ele alınmıştır. Şurada öğretmen yetiştirme konusunda alınan kararlardan bazıları Şunlardır:

- Öğretmen yetiştirme ve hizmet içi eğitimde öğretmenlere uygulanan genel kültür programının, 21. yüzyıl nesillerinin üstün vasıflı insan yetiştirilmesi hedefine uygun olarak yeni bir yaklaşımla ele alınması,

- Öğretmenlerin hizmet öncesiyle hizmet içi eğitiminde esas olan alan bilgisi, öğretmenlik bilgisi, genel kültürün yanına bir de Milli Kültür unsurunun eklenmesi,

- Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesine alınması,

- Okul öncesi eğitim kademesine (ana okulu ve ana sınıfı) öğretmen yetiştiren yükseköğretim programlarının iki yıl olarak kalması,

- Eğitim yüksekokullarının dört yıla çıkarılması,

- Eğitim yüksekokullarında sınıf öğretmenliği yanında temel eğitimin ikinci devresine veya ortaokullara fen bilgisi, sosyal bilgiler, Türkçe, matematik gibi branş öğretmeni yetiştiren bölümlerin açılması,

- Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları programlarında yer alan genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ağırlık ve muhtevalarında paralellik sağlanması,

- Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarını uygulama okullarında veya Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ve ilgili üniversitenin işbirliği sonucunda seçilecek olan uygulama okullarında, daha uzun süreli uygulama yapmaları için gerekli tedbirlerin alınması,

- Eğitim yüksekokulu öğrencilerinin (sınıf öğretmeni adayları) öğretmenlik uygulamalarının bir kısmını, mutlaka köy okullarında yapmalarının sağlanması,

- Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları eğitim programlarının, bilim ve teknolojiye gelişmelere ve toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak sürekli bir gelişme sürecine tabi tutulması,

- Öğretmen istihdamında sözleşme usulünün denenmesi, yararlı olacağı gözlenir ise, uygulamaya konulması.

2.3.1.6. XIV. Milli Eğitim Şurası (27-29 Eylül 1993)

Şuranın ana gündemi eğitim yönetimi ve eğitim yöneticiliği ile okul öncesi eğitim olarak belirlenmiştir. Ancak şurada alınan iki karar öğretmen yetiştirme ile ilgilidir. Bu kararlar şöyledir;

- Sınıf öğretmeni yetiştiren Eğitim Fakültelerinin programlarına okul öncesi eğitimi, okul öncesi öğretmeni yetiştiren fakültelerin programlarına da sınıf öğretmenliği ile ilgili derslerin konulmasının sağlanması,

- Öğretmen yetiştirmede, Milli Eğitim Bakanlığı ile YÖK arasında sürekli bir işbirliği sağlamak amacıyla Öğretmen Yetiştirme Koordinasyon Kurulu oluşturulması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması.

2.3.1.7. XV. Milli Eğitim Şurası (13-17 Mayıs 1996)

Şuranın ana gündemi “İlköğretim ve Yönlendirme”, “Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma”, “Yükseköğretime Geçişin Yeniden Düzenlenmesi”, “Toplumun Eğitim

İhtiyacının Sürekli Karşılanması”, “Eğitim Sisteminin Finansmanı” konularından oluşmaktadır. Ancak İlköğretim ve Yönlendirme başlığı altında, öğretmen yetiştirmeyle ilgili bazı kararlar alınmıştır. Bu kararlar şöyledir;

- Öğretmenler, öğretmen üniversitelerinde yetiştirilmelidir.
- Öğretmen yetiştiren fakülteler, gelişmiş çevrelerde açılmalıdır.
- İlköğretim öğretmenleri (sınıf ve dal öğretmenleri) aynı tip kurumlarda bir arada yetiştirilmelidir.
- Öğretmen yetiştirmede ihtiyaçlar dikkate alınarak, ilgili yükseköğretim kurumları ile Bakanlık arasındaki koordinasyon geliştirilmelidir.
- Öğretmen yetiştiren Eğitim Fakültelerinin eğitim programlarında birlik sağlanmalıdır.
- Programlar, ilköğretim programları dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.
- Üniversitelerde farklı branşlardaki yükseköğretim mezunları için düzenlenen pedagojik formasyon programlarına mutlaka son verilmelidir.
- İlke olarak, belli bir alanda yetişmiş olan üniversite mezunları, ilköğretim okullarına (sınıf ve dal öğretmeni olarak) atanmamalıdır. Ancak, son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı’ndaki sınıf öğretmeni açığının büyük olması ve bunun gelecek birkaç yıl içinde daha da artmasının beklenmesi nedeniyle, Eğitim Fakültelerinin farklı bölümlerinden mezun olanların istihdamını mümkün kılmak üzere, sınıf öğretmenliği alanında en az bir yıl süreli öğretmenlik meslek eğitimi programları düzenlenmelidir.

2.3.1.8. XVII. Milli Eğitim Şurası (13-17 Kasım 2006)

Şuranın gündemini ana gündemini “Türk Milli Eğitim Sisteminde Kademeler Arası Geçişler”, “Yönlendirme ve Sınav Sistemi” ve “Küreselleşme ve AB Sürecinde

Türk Eğitim Sistemi” oluşturmaktadır. Şurada öğretmen yetiştirmeyle ilgili bazı kararlar da alınmıştır. Bu kararlar şöyledir:

- Öğretmen niteliğinin artırılması için, Eğitim Fakültelerinin sayıları ülkenin gereksinimlerine göre sınırlandırılmalı, istihdam politikası doğrultusunda yeni Eğitim Fakülteleri açılmalıdır. Eğitim Fakültelerinin öğrenci kontenjanlarının belirlenmesinde de ülkenin kısa ve uzun vadeli gereksinimleri ve eğitimin niteliğinin artırılması hedefleri göz önüne alınmalıdır.

- Öğretmen yetiştirme programları öğretmene, birey-çevre-toplum bağlantılarını kurmasını sağlayacak, toplumsal sorumluluklarını kazandıracak ve geliştirecek derslerle ilgili eksikliklerini tamamlamada yardımcı olmalıdır. Yükseköğretim Kurulu tarafından üniversitelere gönderilen paket programlar; üniversite, MEB ve meslek örgütleri arasında işbirliği ile AB standartları da dikkate alınarak, eğitim ve toplum bilimleri bakış açısıyla yeniden düzenlenmelidir.

- Öğretmen adaylarının seçiminde akademik başarının yanı sıra öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği kişisel niteliklerin ölçülmesine ve değerlendirmesine yönelik mekanizmalar oluşturulmalı; bu kapsamda, öğretmenlik programlarına girişteki seçme süreci yeniden gözden geçirilmelidir.

- Tezsiz yüksek lisans programlarının yarattığı sorunlar ve sonuçlar incelenmeli ve bu konuda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Öğretmenlik bir uzmanlık mesleği olarak lisansüstü düzeyi kapsayacak bir eğitim programına bağlanmalıdır.

- Aday öğretmen yetiştirme sürecinin niteliğinin yükseltilmesi için, ilgili Eğitim Fakültesi, MEB ve uygulama okulları arasında etkili bir işbirliği ve eş güdüm sağlanmalıdır. Aday öğretmen yetiştirilmesinde MEB, Yükseköğretim Kurulu ve Eğitim Fakülteleri arasında sorumluluk ve yetki paylaşımı ayrıntılı ve somut olarak belirlenmelidir. Öğretmenlik uygulamaları (staj eğitimi) köy ve kent çalışma koşullarını da kapsayan bir anlayışla yürütülmeli ve uygulama süreci sürekli değerlendirilerek geliştirilmelidir.

- Hizmet öncesinde öğretmenlik meslek eğitimi gerçek yaşama yaklaştırılmalı, sürecin bu yönde zenginleştirilmesi sağlanmalıdır.

- Öğretmen yetiştirmede kaliteyi yükseltmek, eğitim ve toplum yaşamına katkı sağlamak amacıyla Eğitim Fakülteleri, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının yanı sıra üniversitelerin diğer fakülteleriyle de işbirliği yapılmalıdır.

- Eğitim Fakülteleri, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmalıdır.

- Eğitim Fakültelerinin programları, öğrencilerin yaratıcılıklarını, düşünme becerilerini, yazılı ve sözlü anlatım becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmelidir.

Öğretmen yetiştirme konusu Türk eğitim tarihinde yaklaşık yüz elli yıldır sürekli gündemdedir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte öğretmen yetiştirme konusu daha büyük bir önem kazanmıştır. Milli Eğitim Şuraları'nda da öğretmen yetiştirme konusu hep gündem maddeleri içerisinde yer almıştır. İncelenen şuralar içerisinde VII. (5-15 Şubat 1962) ve XI. (8-11 Haziran 1982) Milli Eğitim Şuraları'nda öğretmen yetiştirme konusuna ayrı bir önem verildiği görülmektedir. Ayrıca Milli Eğitim Şuraları'nda alınan kararların bir çoğunun uygulamaya konulduğu bilinmektedir. Bu nedenle Milli Eğitim Şuraları'nın öğretmen yetiştirme konusu üzerindeki etkisi önemli görülmektedir.

2.3.2. Kalkınma Planlarında Öğretmen Yetiştirme

Bu bölümde, 1963-2007 yılları arasında hazırlanmış ve uygulanmış/uygulanmakta olan kalkınma planlarında, öğretmen yetiştirme konusu ile ilgili hedeflere, politikalara ve yapılması planlanan düzenlemelere yer verilmiştir.

2.3.2.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)

Birinci BYKP'de (Beş Yıllık Kalkınma Planı) öğretmen başına düşen öğrenci fazlalığına dikkat çekilerek bu durumun verimliliği olumsuz yönde etkilediği

belirtilmiştir. Bu durumu düzeltmek için öğretmen yetiştiren okullara öncelik vermekle birlikte, öğretmenlik mesleğini cazip hale getirme ve ilk yıllardan başlayarak geçici öğretmen vekili kullanabilme olanaklarının araştırılacağı (örneğin, ilk iki yıl lise ve lise derecesindeki okulları bitirenlerin fazlasını bu işte kullanmak mümkün olabilir) belirtilmiştir (DPT, 1963, Akt:YÖK, 2007: 22).

2.3.2.2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)

İkinci BYKP’de ilköğretmen okulları tanımlanmış ve ilköğretmen okullarındaki gelişmelere değinilmiştir. Buna göre, ilköğretmen okulları; “Temel eğitim veren, köyde yetişkinlerin eğitimini yürüten ve köy okulunu yaygın eğitim ve kültür merkezi olarak yöneten elemanları yetiştiren okullardır” şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca, ilkokul programlarına katılan oyun, elişi ve gözlem metotlarını uygulayıcı öğretmenler yetiştirmek için İlköğretmen Okullarının ders programlarının geliştirileceği belirtilmiştir. Buna ek olarak, Kadın Meslek Öğretmen Okullarının geliştirileceği vurgulanmıştır (DPT, 1967, Akt: YÖK, 2007: 23).

İkinci BYKP’de öğretmen eğitimiyle ilgili olarak izlenecek genel politikalar şöyle belirtilmiştir:

- Öğretmen yetiştiren kurumların bina, teçhizat ve öğretim kadrolarının istenen niteliğe ulaştırılması öncelik taşıyacaktır.
- Öğretmenlerin diğer çalışma alanlarına kaymalarını önleyici, bölgesel dağılımı dengeleyici, mevcut öğretmenlerden azami yararlanmayı sağlayıcı bir politika uygulanacaktır.
- Öğretmenlerin ve öğretim üyelerinin insan gücü açığı büyük, fakat az talep olan dallarda yetiştirilmesi için özel programlar uygulanacaktır.

2.3.2.3. Yeni Strateji ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977)

Bu plan döneminde kapsamlı bir eğitim reformu öngörülmekte ve Türk eğitim sisteminin tüm eğitim kademelerini birlikte ele alan sistemci bir yaklaşımla yeniden yapılandırılması öngörülmektedir. Mevcut durum analizinde; öğretmen sayılarının artmakla beraber, bazı kademelerde yeterli sayılara ulaşamadığı, bölgeler arasındaki dengesizliklerin devam ettiği ve öğretmen yetiştirecek esnek bir sistem bulunmadığı yönünde değerlendirmeler yapılmıştır (DPT,1972, Akt: YÖK, 2007: 23).

Uzun dönemli gelişme ilkeleri arasında; öğrenci/öğretmen oranlarının modern standartlara ulaştırılması için yeterli sayıda öğretmen yetiştirilmesi ve bunun için gerekli yatırımların yapılmasına yer verileceği vurgulanmaktadır. Ayrıca, yeniden düzenlenen öğretmen yetiştirme sistemi içinde temel eğitimin gerektirdiği nitelik ve nicelikte sınıf ve branş öğretmenlerinin hızla yetiştirilmesi öngörülmektedir (DPT,1972, Akt: YÖK, 2007).

2.3.2.4 Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)

Üçüncü BYKP dönemindeki gelişmelerin ele alındığı bölümde şu değerlendirmeler yapılmıştır (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan4.pdf>):

- Artan öğrenci sayısını karşılamak için yeni fiziki kapasite yaratılmasında gecikmeler, öğretmenlerin yurt düzeyinde dengesiz dağılımı, eğitimin standardını ilkokuldan başlayarak etkilemekte ve bu nitelik düşüklüğü eğitimin tüm kademelerini belirgin bir şekilde etkilemektedir.

- Her kademedede esasen yetersiz sayıda olan öğretmenlerin bölgelerarası ve kırsal kent arasında dengesiz dağılımı, geri kalmış yörelerde ve kırsal bölgelerde eğitimin standardının daha da düşmesine yol açmaktadır.

- Ortaokullarda öğretmen sorunu gerek nitel, gerekse nicel yönleriyle çözülememiştir.

- Yeni açılan okulların öğretmen gereksinmelerinin yeterince karşılanamaması, var olan bölgelerarası dengesiz dağılımı daha geniş boyutlara ulaştırmış, özellikle doğu ve kuzeydoğu illerindeki öğretmen açığı artmıştır.

- Öğretmen Okulları, üçüncü plan döneminde temel eğitime sınıf öğretmeni yetiştirmeye devam etmişlerdir.

Plan döneminde öğretmen yetiştirmeyle ilişkili ilke ve politikalar arasında şunlar yer almaktadır(<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan4.pdf>):

- Tüm öğretmenlerin yükseköğrenim kurumlarında yetiştirilmeleri esastır. Ancak, öğretmen yetiştiren yüksekokulların asıl kaynağı öğretmen okulları olacaktır. Öğretmen liselerini bitirenler doğrudan iki yıl daha öğrenim görerek ilkokul öğretmeni olacaktır.

- Eğitim Enstitülerinde oluşturulan kapasite dikkate alınarak, farklı eğitim kademelerinin öğretmen gereksinmesini karşılayabilecek esnek bir öğretmen yetiştirme sistemi geliştirilecek ve fazla kapasitenin diğer eğitim amaçlarına uygun olarak kullanımı sağlanacaktır.

2.3.2.5. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)

Planın eğitim bölümünde; yabancı dil ve özel eğitim öğretmeni yetiştirmeye yönelik olarak iki önleme yer verilmiştir. Bu önlemler şu şekildedir:

- Örgün eğitimin her kademesinde yabancı dil eğitimine seçmeli ve kademeli olarak ağırlık kazandırılacak ve bunun için gerekli olan programların hazırlanması ve öğretmen ihtiyacının karşılanması için gereken tedbirler alınacaktır.

- Özel eğitim gerektiren geri ve üstün zekâlılarla, işitme, konuşma ve ortopedik özürülüler, uyumsuzlar ve sürekli hastalığı olan çocukların eğitimine gereken önem verilecektir. Bu amaçla; özel eğitim alanında görev alacak öğretmen ve personelin yetiştirilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

Planın “İnsangücü” bölümünde öğretmen yetersizliğine yer verilerek plan dönemi için öğretmen hedefleri ortaya konulmuştur. Buna göre, plan dönemi sonunda (1989 yılı), ilkokul öğretmenleri için 11 bin (226 binden 237 bine), ortaokul ve lise öğretmenleri için de 20 bin (150 binden 170 bine) ek öğretmen hedefi ortaya konulmuştur (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan5.pdf>).

2.3.2.6. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)

Altıncı BYKP'nin eğitim bölümünde, “Öğretmen liseleri, amaçları doğrultusunda geliştirilecektir.” ilkesine yer verilmiştir.

Planın “İnsangücü” bölümünde; öğretmen yetiştirme ile ilgili olarak şu madde yer almaktadır (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf>);

- Yükseköğrenimli insangücü arz tahminlerine göre yüksek öğretim kurumlarındaki öğrencilerin mevcut dağılımı, sağlık ve eğitim alanlarında öngörülen eleman ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Ayrıca, ekonomik ve sosyal yapıda beklenen gelişmeler, teknolojidaki değişimler, dışa açılma politikaları gibi nedenlerle, öğretmenlik, sağlık bilimleri, enformatik, elektrik-elektronik, bilgisayar, endüstri mühendisliği, başta İngilizce olmak üzere yabancı diller, yönetim bilimleri ve işletmecilik, uluslararası ilişkiler dallarında arz artışına öncelik verilecektir.

Altıncı BYKP'de, plan dönemi sonunda (1994), ilkokul öğretmenliği için 19 bin, ortaokul ve liseler (mesleki teknik dahil) için 75 bin ek öğretmen ihtiyacı öngörülmüştür. Ayrıca, öğretmen yetiştirme programlarının toplam yükseköğretim programları içindeki payının %9.9'dan %12.4'e yükseltilmesi hedeflenmiştir (Bu oran tüm programlar içinde en yüksek pay olarak göze çarpmaktadır)(<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf>).

2.3.2.7. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

Yedinci BYKP giriş bölümünde; dünyadaki hızlı değişimler ve bunların ortaya çıkardığı rekabet ve uluslararası bağımlılık sürecinde Türkiye'nin çağı yakalamak için

köklü yapısal değişim ve toplumsal dönüşümlere zorlandığı bir döneme dikkat çekilmiş ve çeşitli alanlarda bir dizi reform çalışması yapılması öngörülmüştür. Plan dönemindeki eğitim reformları arasında, zorunlu eğitim süresinin sekiz yıla uzatılması gerektiği de yer almaktadır.

Durum analizinde; öğretmen sayısındaki yetersizliklerin ve dağılımdaki dengesizliklerin, imkan ve fırsat eşitliği yanında eğitimin kalitesini de olumsuz şekilde etkilediği vurgulanmakta, öğretmenlik mesleğinin cazip bir meslek haline getirilmesi ve öğretmen yetiştirme düzeninin lisans sonrası eğitim akademileriyle meslekî eğitimlere verilmek üzere yeniden yapılandırılması öngörülmektedir.

Plan dönemindeki öğretmen ihtiyacı, sekiz yıllık temel eğitime göre tasarlanmış olup, daha önceki dönemlere göre arz sayılarında önemli artışlar öngörülmektedir. Buna göre; ilköğretim okulları için plan dönemi sonunda yaklaşık 60 bin öğretmen açığı öngörülmektedir (arz: 358 bin, talep: 418 bin). Ortaöğretimde ise bir arz-talep dengesi olduğu görülmektedir. (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/vii/plan7.pdf>).

2.3.2.8. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)

Sekizinci BYKP'de, önceki planlarda olduğu gibi, eğitimin bütün kademelerinde gerekli altyapı ve öğretmen ihtiyacının karşılanmasında iyileştirmeler olmasına karşın beklenen düzeyde gelişmenin sağlanamadığına dikkat çekilmektedir.

Planın eğitim bölümünde öğretmen yetiştirmeye yönelik olarak şu maddeye yer verilmiştir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/vii/plan8str.pdf>);

- Eğitim kurumlarının ihtiyacı olan öğretmen ve öğretim üyeliği cazip hale getirilerek nitelikli öğretmen ve öğretim üyesi yetiştirilecek, yurt düzeyinde dengeli dağılımı sağlanacak ve hizmet içi eğitimleri özlük haklarına yansıtılacaktır. Eğitimin her kademesinde öğretmen ve öğretim elemanı ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla sözleşmeli statüde eğitim personeli istihdamı konusunda çalışmalar başlatılacaktır.

Planın İnsangücü bölümünde, eğitim personeli sayısı ve niteliğinin geliştirilmesi ve dengeli bir dağılıma ulaşılması ihtiyacının önemini koruduğuna dikkat çekilmektedir. Ayrıca yükseköğrenim görmüş insangücü arzında, ilköğretim öğretmenliğinde 2000-2005 yılları arasındaki beş yıllık dönemde yaklaşık %18'lik bir arz artışı (334 binden 395 bine), ortaöğretim öğretmenliğinde ise %35'lik bir artış beklenmektedir (156 binden 210 bine). Diğer taraftan, 2005 yılı arz ve ihtiyaç öngörülerine bakıldığında ise; ilköğretimde 18 bin kişilik bir öğretmen açığı oluşması, buna karşılık ortaöğretimde yaklaşık 30 bin öğretmen fazlası oluşması tahmin edilmektedir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/vii/plan8str.pdf>).

2.3.2.9. Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda eğitimde kalitenin artırılabilmesi için yenilenen müfredat programları ve öğretim yöntemlerine uyumlu olarak fiziki altyapı ve donanım ile öğretmen niteliğinin geliştirilmesi gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Buna yönelik olarak planda şu hedeflere yer verilmiştir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/ix/9kalkinmaplani.pdf>);

- Öğretmen açığı bulunan alanlarda ihtiyacın karşılanması için üniversite kontenjanları artırılabilecek, öğretmenlerin bölgelere ve yerleşim yerlerine göre dengeli dağılımı sağlanacak, özlük haklarında hizmet yaptıkları yerleşim yerleri ve hizmet şartları itibarıyla farklılaşmaya gidilebilmesine imkan sağlanacaktır.

- Müfredat programlarındaki ve eğitim yöntemlerindeki değişiklikler dikkate alınarak öğretmen yeterlilikleri sürekli olarak geliştirilecek, gereken yeterliliklerin kazandırılabilmesi için hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimde etkin yöntemler uygulanacaktır.

Eğitimin kalkınmaya olan doğrudan ve dolaylı katkılarının önemi herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. İncelenen kalkınma planlarında belirlenen öğretmen yetiştirmeye yönelik hedeflerin bir kısmının gerçekleştirildiği, bir kısmının ise sadece kağıt üzerinde kaldığı görülmektedir. Ancak kalkınma planlarında öğretmen

yetiştirme konusunun yer alması ve belirlenen hedeflerin mümkün olduğunca gerçekleştirilmesi, ülkemizin gelişmesi ve ilerlemesi açısından önemlidir.

2.4. Gelişmiş Ülkelerde Öğretmen Yetiştirme

Öğretmen adaylarının, hizmet öncesinde uygulama çalışmaları yapmaları öğretmenlik mesleğinin temelini oluşturması açısından kabul gören bir yaklaşımdır. Bu nedenle öğretmen yetiştiren kurumların uygulama faaliyetlerine gereken önemi vermesi, nitelikli öğretmen yetiştirilmesi bakımından çok önemlidir.

Gelişmiş ülkelerin öğretmen yetiştirme sistemleri incelendiğinde, genel olarak öğretmen adaylarının meslek bilgisi, alan bilgisi ve genel kültür alanlarında eğitimden geçirildiği görülmektedir. Ancak bu eğitimlerin oranları ülkeden ülkeye ve branşa göre farklılık göstermektedir.

Bu bölümde gelişmiş ülkeler arasında yer alan İngiltere, Fransa, Almanya ve Amerika'nın öğretmen yetiştirme sistemlerine ve öğretmenlik uygulamalarına genel bir bakış verilmiştir.

2.4.1. İngiltere'de Öğretmen Yetiştirme

İngiltere'de hizmet öncesi öğretmen eğitiminde okulların önemli bir yeri vardır. Örneğin 36 hafta süren lisans üstü sertifika programının 24 haftası okullarda uygulama faaliyetlerine ayrılmıştır. Yani programın üçte ikilik bölümünde, aday öğretmenlerin eğitiminde okular daha etkin bir role sahiptir. Bunun karşılında uygulama okullarına yetiştirdikleri her öğrenci için üniversite bütçesinden bir miktar para aktarılır. Lisans düzeyinde öğretmen yetiştiren programlar, ilk yıldan itibaren öğrencilerini okullara uygulama amacıyla göndermeye başlarlar. Her öğrencinin dört yıl boyunca uygulama okulunda toplam 32 hafta uygulama yapması gerekir (Şahin, 2003: 45). Böylece üniversiteler ile okullar arasında etkin bir iletişim kurulması sağlanır. Buna bağlı olarak da okulların, üniversitelerin bilgi birikiminden faydalanması sağlanmaktadır.

Okullardaki uygulama çalışmaları, öğretmen olunacak düzey yanında alt ve üst düzeydeki okulları ve sınıfları içerir. Örneğin, ilköğretim I. Kademe öğretmeni olacak bir öğretmen adayı, hem I. Kademe hem de II. kademe gözlem yapar. Uygulama faaliyetlerini ise ilköğretim I. kademe çeşitli sınıf düzeylerinde yapar. Aynı şekilde ilköğretim II. kademe öğretmeni olacak bir öğretmen adayı da hem I. kademe hem de II. kademe gözlem yaptıktan sonra, uygulama faaliyetlerini II. kademe çeşitli sınıf düzeylerinde gerçekleştirir (Şahin, 2003: 46). Böylece I. kademe öğretmeni olacak bir öğretmen adayının II. kademedeki, II. kademe öğretmeni olacak bir öğretmen adayının ise I. kademedeki öğretim ortamını gözlemlemesi ve öğrencinin ortamını görmesi sağlanır.

İngiltere’de öğrenim sırasında yapılan uygulama çalışmaları büyük önem taşımaktadır. Uygulama okullarında görev alan öğretmenler, öğretmen eğitimi dersinin yürütülmesine yardımcı olurlar ve öğretmen adaylarının, uygulama faaliyetleri süresince kaydettikleri ilerleme ve gelişmelerle yakından ilgilenirler. Uygulama faaliyetleri sonucunda öğrenciler, kendi görüş ve değerlendirmeleri de alınarak, uygulama öğretmeni ve öğretim üyesi tarafından değerlendirilmekte ve başarılı bulunanlara sertifika verilmektedir (Başar, 2000).

2.4.2. Almanya’da Öğretmen Yetiştirme

Almanya’da öğretmen olmak isteyen adayların, lise olgunluk sınavını (Abitur) verdikten sonra bir yüksek öğretim kurumunu bitirmeleri ve alanıyla ilgili okullardaki eğitim uygulamalarında öngörülen çalışmaları yaparak belirli zamanlarda açılan devlet sınavlarını başarmaları gerekmektedir. İlköğretim (granschule) ile ortaöğretim birinci basamak (houptschule) okullarına öğretmen olmak isteyen adaylar, 6-8 yarıyıl (üç ya da dört yıl) süren bir yüksek öğretim görmek zorundadırlar (Somkaya, 2000: 66).

Öğretmen eğitimi ile ilgili yönetmeliklerde de belirtildiği gibi, ilköğretim ve ortaöğretim birinci basamak öğretmenliği için öngörülen öğretim içeriğinin dörtte birini meslek bilgisi dersleri, dörtte üçünü de özel alan bilgisi dersleri oluşturmaktadır (Sözer, 1997: 56).

Almanya’da, öğretmenlerin yükseköğretimde aldıkları teorik dersler uygulama faaliyetleri ile desteklenmekte ve ayrıntıya inilmektedir. Uygulamalı eğitim etkinlikleri teorik eğitim boyunca sürdürülmektedir (MEB, 1995: 25). Öğretmen adayları, genellikle haftada 10-15 saat uygulama okullarında bulunurlar. Uygulama faaliyetleri öncesinde öğretmen adayı, uygulama okulunda bir-iki ay gözlemci konumunda bulunur. Öğretmen adayı gözlem faaliyetleri sırasında haftanın belirli günlerinde seminerlere katılıp, diğer günlerde ise bir öğretmenin denetiminde dersleri dinlerler. Daha sonra deneyimli öğretmenler tarafından ders işlemeye alıştırılmakta, en sonunda ise kendi başlarına ders vermeye başlarlar (MEB, 1995: 20-30; Ataünal, 1994: 120-125).

Öğretmen adayları yüksek öğrenimlerini devlet sınavı ile bitirirler. Bu sınavın amacı öğretmen adayının hedeflediği öğretmenlik alanındaki dersleri, ilgili okulun amaçlarına uygun olarak verebilmesi için gerekli olan alan bilgisi ile öğretmenlik bilgi, beceri ve yeterliliğini kazanıp kazanmadığını belirlemektir. Bu sınavda başarılı olarak stajyer olarak atanan öğretmen adayları okul içerisindeki eğitsel ve yönetsel çalışmaların yanı sıra bölgedeki öğretmen yetiştirme merkezince düzenlenen hizmet içi seminerlere katılmak zorundadır. Stajyerlik eğitimini başarıyla tamamlayan öğretmen adayları ikinci devlet sınavına alınırlar. İkinci aşamayı da başaran öğretmen adayları asil olarak atanırlar (Somkaya, 2000: 66).

Almanya’da öğretmen yetiştirme, eyaletten eyalete geçişse de bütün okullarda uygulama çalışmaları son derece önemlidir. Ortak olan tek nokta ise öğretmen yetiştiren kurumlara devam için Yüksek Öğretim Olgunluğu ön şartıdır. Ayrıca yüksek öğretim programının içeriğindeki uygulama çalışmalarına ne kadar yer verilip verilmediği de öğretmen olabilmek için son derece önemlidir (Şahin, 2003: 48).

Almanya’nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde uygulama okulları, fakülte tarafından daha önce belirli aşamalarda kontrol edilmiş ve anlaşmaya varılmış okullar arasından seçilir. Her uygulama en az iki en fazla dört uygulama öğrencisi düşecek şekilde düzenleme yapılmaktadır. Her öğretmen adayı uygulama öncesi ve sonrası çalışmalarıyla ilgili uygulama öğretim

elemanı ve uygulama öğretmeni ile birlikte seminer yapar. Öğretmen adayları üç hafta süren bir kurstan sonra derslere gözlemci olarak katılırlar. Bu süreçte adayların sınıfta yalnız kalmasına izin verilmez. Öğretmen adayları daha sonra örnek ders anlatımları ile uygulama faaliyetlerine başlarlar. Okul uygulamasını başarıyla tamamlayan adaylara uygulama okulu müdürünün onayladığı bir başarı belgesi verilir (Çetin ve diğ., 2007).

2.4.3.Fransa’da Öğretmen Yetiştirme

Fransa’da okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarında görev yapacak öğretmenler uzun yıllar, sınavla girilen ve hem kurumsal hem de uygulamalı olarak öğretim yapılan, iki yıl süreli öğretmen okullarından yetişmiştir (Sözer, 1997: 56). XX. yüzyılın son çeyreğinde gerçekleştirilen eğitimde yeniden yapılanma çalışmaları doğrultusunda öğretmen eğitiminde de oldukça önemli ve kapsamlı yeni düzenlemeler yapılmıştır. Öğretmen eğitiminde yapılan en önemli değişiklik, tüm eğitim basamakları için öğretmen eğitiminin aşamalı olarak üniversite öğreniminin içine alınarak, öğretmen eğitiminde üniversitenin ağırlığının artırılması ve böylece okul türlerine göre öğretmen eğitiminde eskiden beri süre gelen farklılaşmanın azaltılmaya çalışılmasıdır. Bu kapsamda 1982 yılından itibaren öğretmenlik eğitiminin süresi üç yıla, 1986 yılından itibaren ise beş yıla çıkarılmıştır (Somkaya, 2000: 64).

Yeni düzenleme ile ilkokul öğretmenliği eğitimine getirilen temel yüksek öğretimden sonra asıl öğretmenlik programına alınma ilkesi ile öğretmen adayları, okullarda en az üç yıllık bir öğrenimden sonra bir seçme sınavı ile öğretmen eğitim enstitülerine alınırlar. Öğretmen adayları bu enstitülerde amaçladıkları öğretmenlik alanına göre iki-üç yıl daha öğrenim görürler ve öğrenimlerini çeşitli derecelerde bitirirler. Öğretmen adayları, öğretmenlik eğitimlerinin son yılında “Öğretmenlik Giriş Sınavı” na alınırlar. Sınavda başarılı olan adaylar, henüz öğrenimlerini tamamlamadan stajyer öğretmen olarak bir okula atanırlar ve maaş almaya başlarlar. Giriş sınavını kazanan ve öğretmenliğe atanan kişi, bölgesel eğitim merkezlerinde eğitsel ve okul içi uygulama eğitimine başlar (Sağlam, 1999: 125). Bir yıl süren bu eğitim sırasında adaylar, bir okulda haftada en az 4-6 saat öğretmenlik yaparlar.

Değerlendirmecilerin denetiminde 2-3 deneme dersi verirler ve eğitim merkezinde genel öğretim, özel öğretim ve eğitim sistemi konularında sınavdan geçerler (Şahin, 2003: 48). Bu sınavda başarılı olan öğretmenler, Eğitim Bakanlığı tarafından asil öğretmen olarak atanırlar. Tüm öğretmenlerin meslek yaşamları boyunca en az 36 haftalık hizmet içi eğitime katılması zorunludur (Somkaya, 2000: 65).

Fransa'da öğretmen adayları, öğrenim görmekte olduğu yüksek okulun son sınıfında haftada en az 30-40 saat okullarda uygulama yapmak zorundadır. (Şahin, 2003: 49). Staj sırasında üç üyeden oluşan bir komisyon stajyerleri ziyaret eder. Her ziyarette bir fiş yazılır ve stajyere verilir. Staj sonunda üç üyeli komisyon stajyeri denetlemek üzere uygulama okuluna tekrar gelir ve ziyaret sırasında hazırlanan raporlara göre değerlendirme yapar. Ziyaretin tek başına değerlendirme işlevi bulunmayıp daha sonra yapılacak değerlendirmeyle ilgili karar almaya katılmaktadır (Topbaş, 2004: 79).

2.4.4. Amerika'da Öğretmen Yetiştirme

20. yüzyılın ilk yarısı öğretmen yetiştirilmesinde Amerika için bir dönüm noktası sayılabilir. 1920'lerde normal okullara bazı imtiyazlar verilerek 4 yıllık bir ders programı ile öğretmen okulları haline getirilmiştir. 1950'lerde bu kurumlar akademik ve profesyonel bir öğretim de verilmek suretiyle devlet yüksekokulları haline getirilmiştir (Demirel, 1994: 73).

Amerika'da öğretmen eğitimi programı adaylarının, genellikle, bir ya da iki yıllık genel mezuniyet öncesi yükseköğretim programını tamamlamış olmaları gerekmektedir. Şartları sağlayan adaylar istenilen belgelerle öğretmen yetiştiren kurumlara başvururlar (Demirel, 1994: 73). Bu belgeler genellikle fakülte öğretim üyelerinden oluşan komiteler tarafından, giriş için öngörülen ölçütler göz önünde tutularak değerlendirilir ve öğretmen adayının kabulüne veya reddine karar verilir (Ataünal, 1994: 106).

İlköğretim düzeyindeki öğretmen eğitimi programlarının çoğunda mesleki derslerin %45'i kuramsal dersleri, %55'i de uygulamalı yöntem çalışmalarını

içermektedir. İlköğretim I. Kademeye öğretmen yetiştirme programlarında öğretmenlik uygulamalarına 300-420 iş saati ayrılmaktadır (Ataüinal, 1994: 108).

ABD’de öğretmenler, öğretmenlik yapılan alana göre 4 ya da 8 yılda bir sertifikasını yenilemek zorundadırlar. İlköğretim öğretmenlerinin 4 yıllık bir süre için sertifikasını yenileyebilmesi, eyalet tarafından onaylanan bir üniversiteye giderek en az 9 kredilik ders almasını gerektirir. Öğretmenlerin üniversiteden alabilecekleri dersler genellikle önceden Eyalet Eğitim Komisyonunca belirlenir (Cook, 1995; Akt: Gökçe, 2003).

Okullarda yapılan öğretim uygulamalarına ilişkin programlar kurumdan kuruma farklılık gösterir. Örneğin Ohio Eyalet Üniversitesi Eğitim Kolejindeki bir uygulamaya göre, her öğretmen adayı haftada bir kez ders verirken, bir danışman (supervisor) tarafından izlenir. Ayrıca yarı zamanlı (part time) çalışan ve eğitimde bilim uzmanlığı (master) derecesine sahip öğretmenlerin verdiği dersler de öğretmen adayına izlettirilir. Bu çalışmaların sonunda, iyi ve kötü öğretim arasında kıyaslamalar yapılarak, sonuç danışman öğretim üyeleriyle birlikte değerlendirilir (Sözer, 1990: 45). Bu değerlendirme sınıf kontrolü, kullanılan araç-gereçler, yapılan hatalar v.b. konuları içermektedir (Bulunuz, 2000).

New Hampshire Üniversitesi’nde öğretmen adayları, dördüncü sınıfta 8-16 haftalarını tam günlük uygulamalarda geçirmektedirler. Mezuniyet sonrası, beşinci yılda yine 8-16 haftalık bir uygulama süresi geçirirler. Bu uygulamalar deneyimli bir öğretmenin denetimi altında gerçekleştirilmektedir ve eğitim ortamındaki bütün sorumluluklar öğretmen adayına verilmektedir (Jelmborg, 1996; Akt: Şahin, 2003: 50). Syracuse Üniversitesi’nde şehir, kasaba ve köylerde yapılan uygulamalar, öğretmen adaylarının, öğrencilerin değişik gereksinimlerine göre eğitim verme becerilerini geliştirmelerine imkan vermektedir (Villa ve diğ., 1996; Akt: Şahin, 2003: 50).

Yukarıda verilen uygulama etkinliklerinde görüldüğü gibi ABD’de hizmet öncesi öğretmen eğitimi konusunda, öğretmenlik uygulaması faaliyetlerine oldukça

önem verilmektedir. Hizmet öncesi uygulama faaliyetleri ile öğretmen adayının yeterince deneyim kazanması sağlanmaktadır.

2.5. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması

2.5.1.Okul Deneyimi

Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazırlanmaları sırasında öğretmen ve öğrencilerle birlikte uygulama çalışmaları yapmaları esastır. Okullarda yapılacak iki ayrı uygulama çalışmasından ilki olan okul deneyimi, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok görevi öğretmen adaylarına tanıtmaya yönelik planlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır (YÖK, 1998: 33). Bu gözlem çalışmaları Okul Deneyimi I ve II olarak iki dönemde yer almaktadır. Okul deneyimi dersleri, öğretmen yetiştirme programlarında haftada 1 saat seminer ve dört saat uygulama okulunda yapılan gözlem olmak üzere, toplam beş saat olarak uygulanmaktadır.

Okul Deneyimi-I öğretmen adayının uygulama yapacağı okulu, öğrencileri, programı ve öğretmenleri genel olarak tanımasını sağlamak için sunulan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir. Bu derste öğretmen adayının, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanıması ve lisans programında alacağı derslere bir temel oluşturması amaçlanmaktadır (YÖK, 1998: 33).

Öğretmen adaylarından, Okul Deneyimi-I dersini tamamladıklarında şu özellikleri kazanmış olmaları beklenmektedir:

- Okulun örgütsel yapısını, işleyişini ve öğretmenliği sistemli bir yaklaşımla tanımış olma,

- Okulun yönetimi ve okuldaki işler ile okulda bulunan kaynaklara ilişkin bilgi sahibi olma,

- Sınıf ortamındaki ve okuldaki diğer etkinlikleri gözlem yoluyla tanıma (YÖK, 1998; 33).

Okul deneyimi-II, öğretmen adayının uygulama yapacağı okulda, öğrenme-öğretme sürecinde gözlem, uygulama ve değerlendirme yapmak amacıyla planlanan bir derstir. Okul deneyimi-II dersi tamamlandığında öğretmen adaylarından, aşağıdaki özellikleri kazanmış olmaları beklenmektedir (YÖK, 1998: 35):

- Sınıf içi öğretimde kullanılabilecek kısa süreli etkinlikler planlayabilme ve uygulayabilme,
- Öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme,
- Okulda diğer öğretmenlerle verimli ve uyumlu çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma.

Okul deneyimi-II dersinde gözlem çalışmalarının yanı sıra, Okul Deneyimi-I dersinden farklı olarak öğretmen adaylarına kısa süreli uygulama çalışmaları yapmaları da istenmektedir. Böylece öğretmen adayının öğretmenlik uygulaması dersi öncesinde deneyim kazanması amaçlanmaktadır.

2.5.2. Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Kapsamı ve Yapısı

Eğitim fakültelerinin dördüncü sınıf, ikinci döneminde verilmekte olan öğretmenlik uygulaması dersi, “Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim-Öğretim Kurumlarında Yapacakları öğretmenlik uygulamasına İlişkin Yönerge”ye bağlı kalınarak yürütülmektedir. Bu yönergede öğretmenlik uygulamalarında rol alan tarafların görev ve sorumlulukları, uyacakları kurallar, uygulama çalışmaları ve bu çalışmaların değerlendirilmesi konuları yer almaktadır.

Öğretmen adayına rehberlik yapılması konusunda uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı aynı derecede sorumluluk almalıdırlar. Alkan ve Hacıoğlu (1997: 45) bu konuyu “okullarda uygulama başlamadan, öğretmen adayları, öğretmenliğin bütün yönleriyle ilgili olarak öğretim elemanlarının rehberliğinde derslere girmeli, ortamı, öğrenciyi, teknolojiyi ve diğerlerini yönetmesini

öğrenmelidir” şeklinde ifade etmektedirler. Çünkü öğretmenlik uygulamasından beklenen kazanımlara sahip olmadan mesleğe giren bir öğretmen, gelecek nesillerin eğitiminin tehlikeye atılması demektir.

Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adayının, uygulama okulunda yapılması istenen çalışmalar kısaca şunlardır (YÖK, 1998: 37):

- Özellikle o gün öğreteceği konu ile ilgili son hazırlıkları yapmak,
- Tepegöz, fotokopi, çalışma yaprakları ve diğer görsel araçlar gibi ders araçlarını hazırlamak,
- Verdiği dersle ilgili olarak uygulama öğretmeni ile görüşmek,
- O gün verdiği dersle ilgili kendi değerlendirmesini yapmak.

Kısaca öğretmen adayı okulda gününü gözden geçirir, değerlendirir ve planlamalar yapar. Zamanı kalırsa uygulama öğretmenin vereceği diğer dersleri izler. Öğretmen adayının okulda geçireceği bu zamanı nasıl kullanacağı kuşkusuz, uygulama öğretmenin yapacağı programa bağlıdır (YÖK, 1998: 37).

2.5.3. Öğretmenlik Uygulaması İlkeleri

Öğretmenlik uygulaması çalışmaları aşağıda verilen ilkeler doğrultusunda planlanır, programlanır ve yürütülür (MEB, 1998b: 4):

1- Kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon ilkesi: Öğretmenlik uygulamasına ilişkin esaslar Milli Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından ortaklaşa belirlenir. Uygulama çalışmaları, sorumlulukların paylaşılması temelinde belirlenen esaslara dayalı olarak, milli eğitim müdürlükleri ile eğitim fakültelerinin koordinasyonunda yürütülür. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı bünyesinde kurulan Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi bu esasların belirlenmesinde aktif rol oynar.

2- Okul ortamında uygulama ilkesi: Öğretmenlik uygulamaları, öğretmen adaylarının öğretmeni olacağı öğretim düzeyinde, alanlarına uygun gerçek etkileşim

ortamında il-ilçe milli eğitim müdürlükleri ile fakülte dekanlıkları tarafından belirlenen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel, yatılı-pansiyonlu ve gündüzlü, okul öncesi, ilköğretim, genel ve meslekî orta öğretim, özel eğitim ile çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülür.

3- Aktif katılma ilkesi: Öğretmen adaylarının, öğretme-öğrenme ve iletişim süreçlerine etkili bir biçimde katılmaları esastır. Bunun için, öğretmenlik uygulamasında her öğretmen adayından, bir dizi etkinliği bizzat gerçekleştirmesi istenir. Öğretmen adaylarının bunları, aşamalı olarak, süreklilik içinde ve artan bir sorumlulukla yürütmeleri sağlanır.

Öğretmen adayları, uygulama hazırlığı, uygulama okulunda gözlem, uygulama öğretmenin görevlerine katılma, eğitim-öğretim/yönetim ve ders dışı etkinliklere katılma ve uygulama çalışmalarını değerlendirme etkinliklerini gerçekleştirir.

4- Uygulama sürecinin geniş zaman dilimine yayılması ilkesi: Öğretmenlik uygulaması programı; plânlama, inceleme, araştırma, katılma, analiz etme, denetleme, değerlendirme ve geliştirme gibi kapsamlı bir dizi süreçten oluşur . Bu süreçlerin her biri hazırlık, uygulama, değerlendirme ve geliştirme aşamalarından oluşmaktadır. Öğretmen adayının, öğretmenlik davranışlarını bu süreçler yoluyla istenilen düzeyde kazanabilmesi için, fiilen uygulama yapacağı süreden çok daha fazla zamana ve çabaya ihtiyacı vardır. Bu nedenle öğretmenlik uygulamaları, öğretmen adayına giderek artan bir sorumluluk ve uygulama yeterliliği kazandırmak için, en az bir yarı yıla yayılarak programa yerleştirilir.

5- Ortak değerlendirme ilkesi: Uygulama etkinliklerini birlikte plânlayıp yürüttükleri için öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki performansı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin yaptığı değerlendirmelerin fakültenin “Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği” gereğince birleştirilmesiyle not olarak belirlenir. Uygulama öğretim elemanı notları fakülte yönetimine teslim eder.

6- Kapsam ve çeşitlilik ilkesi: Öğretmenlik mesleği, ders hazırlığı, dersi sunma, sınıf yönetimi, atölye ve laboratuvar yönetimi, okul, aile ve mesleği ile ilgili konularda öğrenciye rehberlik yapma, öğrenci başarısını değerlendirme, yönetim işlerine ve eğitsel çalışmalara katılma gibi çok çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Ayrıca öğretmenler, çeşitli bölgelerde, farklı olanak ve koşullara sahip genel-mesleki, gündüzlü-yatılı, pansiyonlu, şehir ve köy okullarında, müstakil veya birleştirilmiş sınıflarda görev yapmaktadır. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği tüm görev ve sorumluluk alanlarını kapsayacak şekil ve çeşitlilikte plânlanır ve yürütülür.

7- Uygulama sürecinin ve personelinin sürekli geliştirilmesi ilkesi: Öğretmenlik uygulaması çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlik uygulaması süreci ve buna paralel olarak uygulamaya katılan personel yeterlilikleri sürekli geliştirilir.

8- Uygulamanın yerinde ve denetimli yapılması ilkesi: Öğretmenlik uygulamasından beklenen faydanın sağlanabilmesi, ancak öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması kapsamında yapacakları etkinlikleri, öğrencisi buldukları fakültenin öğretim elemanlarının yakından izleme, rehberlik etme, yanlışlarını düzeltme, eksikliklerini tamamlama ve değerlendirme çabaları ile mümkündür. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, fakültenin bulunduğu il veya ilçelerdeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılır.

2.5.4. Öğretmenlik Uygulamasının Zamanı, Süresi ve Yeri

Eğitim fakültelerinde okutulmakta olan öğretmenlik uygulaması dersinin zamanı, süresi ve yeri “Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim-Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge”de şu şekilde belirtilmiştir:

Lisans ve yüksek lisans düzeyinde öğretmen yetiştiren programlarda öğretmenlik uygulaması, son dönemde haftada bir tam ya da iki yarım gün olmak

üzere en az bir yarı yıl süre ile yapılır. Öğretmen adayları, bu sürenin en az 24 ders saatini bizzat ders vererek değerlendirir.

Uygulama okullarının kapasitesi ve öğretmen adaylarının sayısı dikkate alınarak, öğretmen adayları ikiye bölünüp her iki yarı yılda da öğretmenlik uygulamaları sürdürülebilir.

Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları, fakültenin bulunduğu il veya ilçedeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılır. İlköğretim kurumlarında görev yapacak sınıf ve branş öğretmenleri, olanak ve koşullar elverdiği ölçüde uygulamalarının bir kısmını köy okullarında yaparlar.

2.5.5. Öğretmenlik Uygulamasının Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi

Öğretmenlik uygulamasına ilişkin aşağıdaki işlemler yapılır (MEB, 1998b: 10-12)

a) Fakülte uygulama koordinatörü, öğretmenlik alanlarına göre öğretmen adayı sayılarını her öğretim döneminin başında ilgili bölüm ve ana bilim dalı başkanı ile işbirliği yaparak belirler.

b) İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü, uygulama okulu olarak seçilebilecek okulların müdürleri ile işbirliği yaparak, uygulama okullarını ve her okulun öğretmen adayı kontenjanını, öğretmenlik alanları itibariyle belirler.

c) İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü ile fakültelerin uygulama koordinatörleri bir araya gelerek uygulama okullarının ve uygulama kontenjanlarının, öğretmenlik alanları itibariyle fakültelere dağılımını yapar.

d) Fakülte uygulama koordinatörü, bölüm uygulama koordinatörleri ile işbirliği yaparak; kendi fakültelerindeki her uygulama öğretim elemanına düşen öğrenci sayısı 15'i geçmeyecek şekilde öğretmen adaylarının gruplarını ve her grubun sorumlu öğretim elemanını belirler.

e) Fakülte uygulama koordinatörü, kendilerine ayrılan uygulama kontenjanlarını dikkate alarak, uygulama öğretim elemanlarının ve sorumlu oldukları öğretmen adaylarının alanlarına ve uygulama okullarına göre dağılımlarını gösteren listeyi hazırlayarak, il-ilçe millî eğitim müdürlüklerine gönderir.

İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü; valilik/kaymakamlık onayını aldıktan sonra bu listeyi, uygulama okul müdürlüklerine ve ilgili fakülte dekanlıklarına gönderir.

f) Uygulama okulu koordinatörü, uygulama öğretim elemanları ile işbirliği yaparak uygulama öğretmenlerini belirler. Uygulama öğretmeni başına düşen öğrenci sayısının 6'yı, ancak ders başına düşen öğrenci sayısının 2'yi geçmeyecek biçimde dağılımını yapar.

g) Uygulama öğretim elemanı, sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarını, öğretmenlik uygulamasının dayandığı temeller, uygulama programında yer alacak etkinlikler ve uyulması gereken kurallar konusunda bilgilendirir.

h) Uygulama öğretim elemanı, sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarını uygulama okuluna götürerek, okul yöneticileri, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmenleri ile tanıştırır. Uygulama okulu koordinatörü, öğretmen adaylarına okulu gezdirerek çeşitli birimlerini tanıtır ve etkinlikleri hakkında bilgi verir.

ı) Uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayları ile birlikte öğretmenlik uygulaması etkinlik plânını hazırlar.

i) Öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin gözetim ve rehberliğinde, öğretmenlik uygulamasının etkinlik plânında belirtilen çalışmaları yerine getirir. Her etkinliğe ilişkin ayrıntılı bir çalışma raporu hazırlar.

j) Uygulama öğretim elemanı veya uygulama öğretmeni, izlediği derslerle ilgili gözlemlerini kaydeder. Gözlem sonuçlarını dersten sonra öğretmen adayı ile değerlendirir.

k) Uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayları ile birlikte, her hafta okulda yapılan uygulamalarla ilgili gelişmeleri tartışır ve değerlendirir.

l) Uygulamalar sonunda öğretmen adayı, etkinlik plânı çerçevesinde yürüttüğü çalışmaları ve raporları içeren dosyayı tamamlar, uygulama öğretim elemanına teslim eder.

m) Öğretmen adaylarının başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Uygulama öğretim elemanı bu notları birleştirerek fakülte yönetimine teslim eder.

Fakülte-okul işbirliği çok sayıda bileşeni olan bir sistemdir. Programın başarısı uygulamadan sorumlu olan tarafların ortak bilgi paylaşımı, yakın bir işbirliği ve güçlü bir eşgüdüm içinde bulunmalarına bağlıdır. Zamana bağlı olarak tüm bu etmenlerin aksamadan işlerliğinin denetlenmesi, aksamaların fark edilerek düzeltici önlemlerin alınması programın amaçlarının gerçekleşmesi açısından çok önemlidir. Bu süreçte, öğretmenlik uygulamalarının amaçları, ilkeleri ve yönergeleri dikkate alınmalıdır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997: 54-79). Değerlendirme süreci, programın sürekliliği ve verimliliği açısından bir güvence oluşturmaktadır. Değerlendirme çalışmalarının sürekli ve sistematik bir şekilde sürdürülmesi, sistemi düzenleyen ve sürdüren tarafların birbirlerinin görüşlerinden haberdar olmalarını sağlayacak ve işbirliğinin güçlenmesine katkıda bulunacaktır (Gürşimşek ve diğ., 2000).

2.5.6. Öğretmenlik Uygulamasında Tarafların Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Eğitim Fakültesi ve uygulama okulları arasında yürütülmekte olan öğretmenlik uygulamalarının amaçlarına ulaşabilmesi için YÖK tarafından hazırlanan “Fakülte-Okul İşbirliği” kılavuzunda tarafların görev, yetki ve sorumlulukları şu şekilde belirtilmiştir (YÖK, 1998: 7-10):

2.5.6.1. Eğitim Fakültesinin Görev ve Sorumlulukları

- a.** Fakülte uygulama koordinatörünü ve uygulama öğretim elemanlarını belirler.
- b.** Milli Eğitim Müdürlükleri ile gerekli yazışmaları yapar.
- c.** Her yıl belirli zamanlarda eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliği konusunda seminer ve kurslar düzenler.
- d.** Öğretmen adaylarını uygulama için hazırlar, denetler ve değerlendirir.

2.5.6.2. Uygulama Okulunun Görev ve Sorumlulukları

- a.** Uygulama okulu koordinatörünü ve uygulama öğretmenlerini belirler.
- b.** Uygulama öğretmenlerinin çalışmalarını gerektiğinde denetler.
- c.** Uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları ile toplantı yapar, kendilerine görev ve sorumluluklarını bildirir.
- d.** Öğretmen adaylarına öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştirecekleri ve uygulayacakları ortamı sağlar.

2.5.6.3. Milli Eğitim Müdürlüğünün Görev ve Sorumlulukları

- a.** Müdür yardımcılarında ya da şube müdürlerinden birini milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü olarak görevlendirir.
- b.** Fakülte koordinatörü ile birlikte uygulama okullarını belirler.

c. Fakültenin düzenleyeceği seminer ve kurslara milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörünün, okul uygulama koordinatörlerinin ve uygulama öğretmenlerinin katılımını sağlar.

2.5.6.4. Bireylerin Görev ve Sorumlulukları

2.5.6.4.1. Öğretmen Adayının Görev ve Sorumlulukları

a. Öğretmen Adayının Eğitim Fakültesine Karşı Görev ve Sorumlulukları

- Uygulama Programının gereklerini yerine getirmek için planlı ve düzenli çalışmak,
- Uygulama süresince yapılan öneri ve eleştirilerden yararlanarak olumlu yönde mesleki gelişim sergilemek,
- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması çalışmalarını yürütürken diğer öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile işbirliği ve iletişim içinde bulunmak.

b. Öğretmen Adayının Uygulama Okuluna Karşı Görev ve Sorumlulukları

- Okul yönetimi ve uygulama öğretmeni ile iletişim ve işbirliği içinde bulunmak,
- Uygulama öğretmenin dersi programını aksatmadan verilen görevleri süresi içinde ve planladığı biçimde yerine getirmek,
- Uygulama okulunun kurallarına uymak,
- Ders araçlarını verimli kullanmak ve korumak,
- Uygulama öğretmenin sorumluluğundaki etkinliklere katılmak.

c. Öğretmen Adayının Öğrencilere Karşı Görev ve Sorumlulukları

- Sorumluluğundaki öğrencilerin güvenliğini sağlamak,
- Öğrencilere açık ve anlaşılır yönergeler vermek,
- Öğrencileri nesnel ölçütlerle değerlendirmek,
- Dersin anlaşıldığından emin olmak,
- Sınıf yönetiminde kararlı ve hoşgörülü olmak,
- Öğrencileri işbirliği içinde çalışmaya yöneltmek,

- Öğrencilerin verimli çalışma alışkanlıkları geliştirmelerine katkıda bulunmak,

- Öğrencilere önderlik yapabilmek.

d. Öğretmen Adayının Kendine Karşı Görev ve Sorumlulukları

- Mesleğine karşı olumlu bir tutum içinde bulunmak ve mesleğin gerektirdiği nitelikleri edinmeye çalışmak,

- Kişisel ve mesleki yaşamında örnek olmak,

- Okul yönetiminin ve öğretmenlerin desteğini sağlamak,

- Alanındaki gelişmeleri yakından izlemek,

- Bilgi ve becerilerini sürekli geliştirmek,

- Zamanı verimli kullanmak,

- Öğrencilerle ilişkilerinde ölçülü olmak,

- Yaptığı çalışmaları daha sonra yapılacak tartışma ve değerlendirmeler için bir dosya halinde düzenlemek.

2.5.6.4.2. Uygulama Öğretim Elemanının Görev ve Sorumlulukları

- Öğretmen adayını uygulama okulu, uygulama programı, öğretmen yeterlikleri, değerlendirmeler ve uyması gereken kurallar konusunda bilgilendirir,

- Öğretmen adayını uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmeni ile tanıştırır ve adayın dosyasını uygulama öğretmenine teslim eder,

- Uygulama okullarına programlanan biçimde giderek uygulama öğretmeni ile işbirliği yapar,

- Öğretmen adayının öğretmenlik uygulama programını düzenli olarak yürütülebilmesini sağlamak için:

- Plan, öğretim araçları ve benzeri hazırlıklarda rehberlik ve danışmanlık yapar,

- Öğretmen adayına yazılı ve sözlü dönüt verir,

- Ders planlama, öğretim araçlarını hazırlama ve kullanma, kayıt tutma, değerlendirme ve sınıf yönetimi gibi konularda rehberlik ve danışmanlık yapar,

- Öğretmen adayının, uygulama dersini kendi kendine değerlendirmesini sağlar,

- Her öğretmen adayının uygulama dersini en az iki kez izler,
- Uygulama öğretmeni ile öğretmen adayının çalışmalarını görüşür, öğretmen adayının gelişmesini ve başarısını artırıcı önlemleri alır,
- Uygulamada öğretmen adayının Milli Eğitim Bakanlığı'nca belirlenen öğretmenlik mesleğine ilişkin kurallara uygun davranıp davranmadığını denetler,
- Uygulama programının yürütülmesinde ilgili koordinatörlükler ve uygulama öğretmenleri ile sürekli iletişim ve işbirliği içinde bulunur,
- Uygulama sonunda öğretmen adayını uygulama öğretmeni ile birlikte değerlendirir.

2.5.6.4.3. Bölüm Uygulama Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları

- Uygulama öğretim elemanlarını uygulama, gözlem, değerlendirme ve formlar konusunda bilgilendirir, gerekli uygulama belgelerinin ilgililere verilmesini sağlar,
- Uygulamaya gidecek öğretmen adaylarını ve uygulama okullarını seçip belirleyerek ilgililere bildirir,
- Uygulama okulu koordinatörü ile bağlantı kurarak uygulama programının takvimini belirler, öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerine dağılımını sağlar, uygulama öğretim elemanlarını bu konuda bilgilendirir,
- Uygulama öğretim elemanlarını plan, öğretim araçları, ders hazırlığı ve özel öğretim yöntemleri dersinin içeriği konularında bilgilendirir ve gerektiğinde danışmanlık yapar,
- Uygulama okullarına gözlem ve uygulamalar konusunda gerekli danışmanlık hizmetini sağlar,
- Uygulama okulu öğretmenlerine öğretmen yetiştirme programındaki yenilikleri tanıtır,

- Uygulama okulu koordinatörü, uygulama öğretmenleri, uygulama öğretim elemanları ile görüşerek ortaya çıkabilecek önemli sorunları dikkate alarak çözmeye çalışır,
- Uygulama okulunun isteklerini ilgililere iletir.

2.5.6.4.4. Fakülte Uygulama Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları

- Öğretmen adaylarının nitelikli yetişmelerini sağlamak için uygulama etkinliklerini yasa, yönetmelik ve yönerge hükümlerine göre planlayıp düzenler,
- Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği yaparak bölüm koordinatörleri tarafından belirlenen okulların listesini hazırlar,
- Öğretmenlik uygulaması sürecinin aksamaması için önlem alır, ortaya çıkabilecek düzenlemelerle ilgili sorunları çözümlmek için girişimlerde bulunur,
- Uygulama öncesinde ilgili kurumlar ile gerekli yazışmaları yapar ve izin alır,
- Fakülteadaki bölüm uygulama koordinatörleri arasında eşgüdüm sağlar.

2.5.6.4.5. Uygulama Öğretmeninin Görev ve Sorumlulukları

- Uygulama öğretim elemanı ile birlikte öğretmen adayının uygulama okulunda yapacağı çalışma programını düzenler,
- Öğretmen adayının mesleki gelişimine yardımcı olur, derslerinde gözlem yapmasını ve çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamasını sağlar,
- Öğretmen adaya gerekli öğretim araç-gereç, kaynak ve ortamı sağlar, okulu tanıtır,
- Öğretmen adayına günlük etkinliklerini ve dersini planlamasında yardımcı olur,

- Öğretmen adayının okuldaki çalışmalarını gözlemler ve değerlendirir,
- Öğretmen adaylarını sınıfta uzun süre tek başına bırakmaz sınıftan ayrılması gerektiğinde kolayca ulaşılabilir durumda bulunur,
- Öğretmen adayı ile ilgili gözlem ve değerlendirme formlarını içeren bir dosya tutar,
- Gözlem sonucu tamamlanan ders gözlem formunun bir kopyasını gerekli dönütlerle birlikte öğretmen adayına verir,
- Öğretmen adayının gözlem dosyasını uygulama öğretim elemanı ile birlikte belirli aralıklarla inceler, öğretmen adayının gelişimini izler ve adayın gelişiminin olumlu yönde olmasına katkıda bulunur,
- Sınıf dışı etkinliklerde (tören ve toplantılar) öğretmen adayına rehberlik eder,
- Uygulama sonunda öğretmen adayını uygulama öğretim elemanı ile birlikte değerlendirir.

2.5.6.4.6. Uygulama Okulu Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları

- Öğretmenlik uygulamalarında okula düşen görevlerin yerine getirilmesini sağlar,
- Uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile birlikte öğretmenlik uygulaması programının takvimini belirler,
- Uygulama öğretmenlerini ve sınıfları belirler,
- Öğretmen adaylarının farklı uygulama öğretmenlerini gözlemlmelerine olanak sağlar,

- Öğretmenlik uygulaması programı çerçevesinde uygulama öğretmenlerinin öğretmen adayları ile birlikte yürüttükleri ders dışı etkinlikleri düzenler,

- Uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek sorunları uygulama öğretim elemanına bildirir.

2.5.6.4.7. Milli Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları

- Eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliği sürecinde yönetim işlerini yürütür ve eşgüdümü sağlar,

- Fakülte uygulama koordinatörünün düzenlediği toplantılara katılır,

- Eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliği çerçevesinde gereksinim duyulan öğretim alanı ve düzeylerinde uygulama okullarını belirler,

- Eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliği çerçevesinde fakültece düzenlenecek kurs ve seminerlere okul uygulama koordinatörlerinin ve uygulama öğretmenlerinin katılımını sağlar ve denetler.

2.5.7. Eğitim Fakültesi Uygulama Okulu İşbirliğinin Yapısı

Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulun işbirliği programı “YÖK-Dünya Bankası Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Projesi” kapsamında geliştirilen bir etkinliktir. Bu etkinlik, öğretmen adaylarının, uygulama ortamı içerisinde öğretmen yeterliklerini kazanması için düzenlenen bir uygulama faaliyeti sürecini kapsamaktadır.

Eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliğinin amacı, öğretmen adaylarının kazanmış oldukları alan bilgisi, meslek bilgi ve becerilerini etkili, verimli, güvenli olarak uygulamaları ve geliştirmeleri için görev ve sorumlulukların eğitim fakültesi

ile uygulama okulu arasında paylaşılmasını sağlamaktır (YÖK, 1998: 3). Bu işbirliğinin özel amaçları ise şunlardır;

- Planlama, uygulama ve değerlendirmede belirlenen ilkeler çerçevesinde ulusal bir standart oluşturmak,

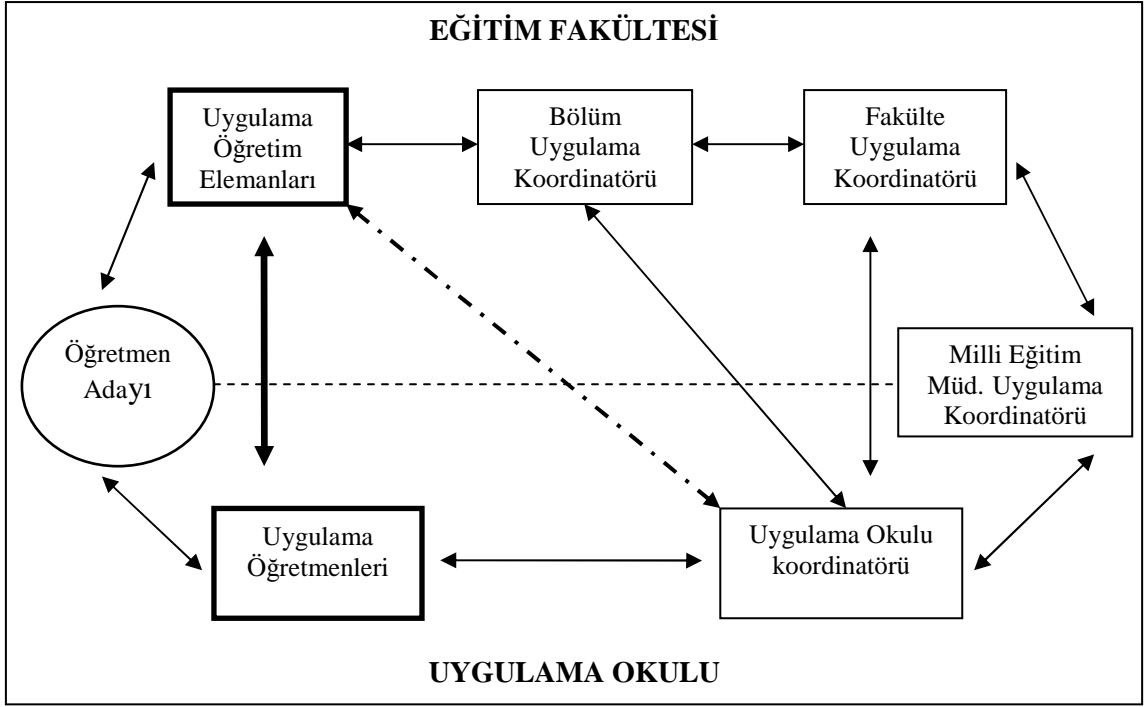
- Eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasındaki işbirliğini geliştirecek bilgi alışverişini sağlamak,

- Eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasındaki eğitim-öğretim sürecinde etkileşimi en üst düzeye çıkarmak (YÖK, 1998: 3).

Öğretmenlik uygulaması etkinlikleri, öğretmen adaylarının lisans eğitimi sürecince öğrenmiş oldukları teorik bilgileri, gerçek okul ve sınıf ortamında deneme ve uygulama yapmaları açısından hayati bir öneme sahiptir. Bu uygulama faaliyetleri sayesinde öğretmen adaylarına, hizmet öncesinde kendilerini deneme ve eksikliklerini giderme olanağı sunulmaktadır. Böylece öğretmen eğitimi, sadece eğitim fakültesinde yürütülen teorik bir eğitim olmaktan çıkarılmaktadır.

Öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesinde karşılaşılan en önemli sorunların başında, eğitim fakültesi ile uygulama okulları arasında yaşanan koordinasyon eksikliği gelmektedir. Koordinasyon eksikliğine bağlı olarak, okul yöneticilerinin öğretmen adaylarıyla yeterince ilgilenmemesi, uygulama sınıflarının belirlenmemesi, uygulama faaliyetlerinin zaman zaman formaliteden öteye gidememesi gibi sorunlarda ortaya çıkmaktadır (Şahin, 2003: 43). Bu tür sorunların yaşanmaması ve uygulama sürecinin amacına ulaşabilmesi için fakülte-uygulama okul işbirliği sürecinde taraflar arasında etkili bir iletişim ve eşgüdüm sağlanmalıdır.

Fakülte-uygulama okulu işbirliği sürecinde, eğitim fakültesi, uygulama okulu ve milli eğitim müdürlüğü görev almaktadır. Bu işbirliği Şekil 1’de gösterilmiştir.

(Kaynak: YÖK, 1998; 4'den alınmıştır)

Şekil 1. Eğitim Fakültesi Uygulama Okulu İşbirliği

Şekil 1'de görüldüğü gibi, fakülte tarafı, fakülte uygulama koordinatörü, bölüm uygulama koordinatörü ve uygulama öğretim elemanlarından, uygulama okulu tarafı ise, uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatöründen oluşmaktadır. Milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü ise, uygulama okulu koordinatörü ve fakülte uygulama koordinatörü arasındaki koordinasyonu sağlar.

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Genel olarak öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi konulu araştırmalar incelendiğinde, uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerini konu alan herhangi bir araştırmaya rastlanamamıştır.

Bu bölümde öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi konulu çalışmalar sırasıyla yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalar başlıkları altında verilmiştir.

3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Hacıoğlu (1990) tarafından yapılan “Öğretmenlik Uygulaması Modeli” adlı doktora tezi çalışmasında, öğretmen eğitimi programları kapsamında yer alan öğretmenlik uygulamalarında karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak ve Türk Eğitim Sisteminin koşullarına uygun bir öğretmenlik uygulaması modeli ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla Türkiye’deki altı üniversitenin dokuz eğitim fakültesinden 227 öğretim elemanı, 460 öğretmen adayına ve bu illerde bulunan 150 okul yöneticisi ile 50 Milli Eğitim Bakanlığı müfettişine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda uygulama etkinlikleri sürecince öğretmen adaylarına mesleki deneyim kazanabilecekleri yeterli öğrenme ortamlarının sağlanmadığı, öğretmen adaylarının kendilerini ders öğretmenlerinden daha az yeterli buldukları, öğretmen adaylarının gerekli denetiminin ve değerlendirilmesinin eksik kaldığı tespit edilmiştir.

Kiraz (2001)’ın “Aday Öğretmen Rehber Öğretmen Etkileşimi: Mesleki Gelişimde Diğer Boyut” adlı araştırmasında öğretmen adayları uygulama öğretmenlerinin mesleki gelişimine hangi yönlerden katkıda bulduklarını belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, ABD’nin California eyaletinde öğretmen yetiştirme programında öğrenim görmekte olan 26 öğretmen adayı, öğretmen adaylarına rehberlik yapan 18 uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarının öğrenim görmek oldukları üniversitelerde görev yapan 3 üniversite koordinatörü ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda

öğretmen adaylarının sadece öğrenen konumunda olmadığı, aynı zamanda uygulama öğretmenlerinin hizmet içi gelişimlerine önemli katkılar sağladıkları belirlenmiştir.

Sevim (2002) tarafından yapılan “Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği Kapsamında Yürütülen Öğretmenlik Uygulaması ve Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler” adlı yüksek lisans tezi çalışmasında, Okul Deneyimi-I dersinde gerçekleştirilen etkinliklerin yürütülmesinde görev alan uygulama öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda stajyer öğretmenlerin uygulama öğretmeni olarak görevlendirildiği, üniversitede görev yapan öğretim elemanlarının ders yüklerinin fazla olması nedeniyle Okul Deneyimi dersine yeterince vakit ayırmadığı, Fakülte-Okul İşbirliği Programında, bireylerin görev ve sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlayacak denetim mekanizmasının bulunmadığı gözlenmiştir. Ayrıca Okul Deneyimi-I kılavuzu, daha anlaşılır bir duruma getirebilmek için, yeniden yazılarak bir öneri olarak sunulmuştur.

Yıldız (2002) tarafından yapılan “Okul Deneyimi-I ve Okul Deneyimi-II Derslerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmada, Okul Deneyimi-I ve Okul Deneyimi-II derslerinin yürütülmesi sırasında karşılaşılan sorunları ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama öğretmenleri, uygulama okulu yöneticileri, eğitim fakültesi yöneticileri ve bu dersleri alan öğrencilerden oluşan bir gruba anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Okul Deneyimi I ve II derslerinin; mesleki yeterlilikleri geliştirme, okulun örgüt yapısını tanıtmaya, köy okullarını tanıtmaya konularında yeterli olmadığı, uygulama okullarının, uygulama öğretmeni seçiminde duyarlı davranmadığı, uygulama okullarının öğretmen adaylarının kendilerini geliştirebilmeleri için uygun bir ortama sahip olma açısından yeterli olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlara yönelik olarak, Okul Deneyimi derslerinin amaçlarının yeniden düzenlenmesi gerektiği, uygulama okulu seçiminde ön araştırma yapılması gerektiği, uygulama öğretmenlerinin Okul Deneyimi dersleri hakkında yeterince bilgilendirilmesi gerektiği önerilerine yer verilmiştir.

Toprakçı (2002) tarafından yapılan “Okul Deneyimi-II Dersinin Teori ve Pratiği” adlı araştırmada, öğretmen adaylarının okul deneyimi etkinliklerine yönelik tutumlarını ölçmek amaçlanmıştır. Bunun için, okul deneyimi etkinlikleri veri toplama aracına dönüştürülerek, öğretmen adaylarının bu etkinliklere karşı olan tutumları, etkinlik öncesi ve etkinlik sonrası olarak ön test-son test modeli ile ölçülmüştür. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine karşı olan tutumlarının olumsuzlaştığı belirlenmiştir. Bu sonuca bağlı olarak, okul deneyimi dersinin amacına hizmet edebilmesi için teori ve pratik konusunda kapsamlı araştırmalar yapılması gerektiği önerilmiştir.

Kiraz (2003) tarafından yapılan “Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği: Ölçü Aracı Geliştirme Örneği” adlı araştırmada hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarının uygulama boyutunda, uygulama öğretmenleri ile mesleki etkileşimde bulunan öğretmen adaylarına rehberlik edecek öğretmenlerin seçiminde kullanılması için bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 25 maddelik beşli Likert tipi bir ölçek geliştirilmiştir.

Azar (2003) tarafından yapılan “Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerin Yansımaları” adlı araştırmada, Fakülte-Uygulama Okulu İşbirliği Modeli içerisinde yer alan Okul Deneyimi derslerine (Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve İlköğretim Okullarında Uygulama Çalışması) öğretmen adaylarının, uygulama okulu öğretmenlerinin ve fakülte öğretim elamanlarının bakış açılarının neler olduğunu tespit etmek ve gelecek öneriler doğrultusunda bu dersleri daha etkin bir yapıya kavuşturabilmek için yapılması gerekenler konusunda çözüm önerileri getirmek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak 42 uygulama öğretmeni, 46 öğretmen adayı ve 12 öğretim elemanına anket uygulanmıştır. Araştırmada Okul Deneyimi-I, Okul Deneyimi-II ve öğretmenlik uygulaması derslerinin faydalı olduğu, bu derslerin daha sağlıklı yapılması için tarafların (fakülte öğretim elemanı, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları) daha fazla koordinasyonunun zorunlu olduğu ve uygulama faaliyetlerinde görev alan uygulama okulu personeline konu ile ilgili bir hizmet içi eğitim veya seminer düzenlenmesinin faydalı olacağı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda Okul Deneyimi-I, Okul Deneyimi-II ve öğretmenlik uygulaması derslerinin daha

etkin bir hale getirilmesi için taraflar arasındaki iletişimin güçlendirilmesi gerektiği, her bir uygulama öğretmenine düşen öğretmen adayı sayısının üç'ten fazla olmaması gerektiği, taraflara konu ile ilgili seminer verilmesi gerektiği ve öğretim elemanlarına daha az öğretmen adayı verilmesi gerektiği önerilerine yer verilmiştir.

Şahin (2003) tarafından yapılan “Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğrenme-Öğretme Süreci Açısından Değerlendirilmesi” adlı doktora tezi çalışmasında, Sınıf Öğretmenliği programında yer alan öğretmenlik uygulaması dersinin öğrenme-öğretme sürecinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla her coğrafi bölgeden karakteristik özellikleri taşıyan 7 üniversitedeki Eğitim Fakülteleri ve o ilde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarındaki uygulama öğretmenleri araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlik uygulaması dersinin öğrenme-öğretme süreci ile ilgili öğretmen adaylarının görüşleri arasında üniversitelere göre farklılıkların bulunduğu, öğretim elemanlarının kadro unvanlarına göre öğretmenlik uygulaması dersinin öğrenme-öğretme sürecinin değerlendirilmesiyle ilgili bazı alt boyutlarda görüşleri arasında farklılıklar bulunduğu, uygulama öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin öğrenme-öğretme sürecinin bazı boyutlarında görüşleri arasında farklılıkların bulunduğu, öğretim elemanları, öğretmen adayları ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin öğrenme-öğretme sürecinin değerlendirilmesi ile ilgili görüşleri arasında farklılık bulunduğu gözlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlik uygulamasının yapıldığı uygulama okulu koordinatörlerinin öğretmen adaylarına uygulama faaliyetleri sürecinde gerekli araç gereci sağlaması gerektiği, uygulama öğretmenlerine, Eğitim Fakültelerince öğretmenlik uygulaması dersine yönelik olarak uygulama öğretmenlerine eğitim verilmesi gerektiği, öğretmenlik uygulaması dersini alan bilgisi derslerini okutan öğretim elemanlarınca değil, eğitim alanında öğrenim görmüş öğretim elemanlarınca verilmesi gerektiği, öğretim elemanları ile uygulama öğretmenlerinin koordineli çalışması gerektiği önerilerine yer verilmiştir.

Gökçe ve Demirhan (2005)'in yapmış oldukları “Öğretmen Adaylarının ve İlköğretim Okullarında Görev Yapan Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Etkinliklerine İlişkin Görüşleri” adlı çalışmada, Öğretmenlik Uygulaması dersini alan öğretmen adaylarının, bu ders kapsamında yürüttükleri

uygulama etkinlikleri sırasında, ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin üstlenmesi gereken görev ve sorumluluklar ile öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşan 341 öğretmen adayı'na ve 80 uygulama öğretmenine anket uygulanmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğretmen adaylarının yaklaşık üçte biri, uygulamadan önce her zaman uygulama öğretmenlerinin kendilerini izleyerek bilgi ve deneyim kazanmalarını sağladığını, öğretmen adayları tarafından gerçekleştirilen sınıf içi etkinliklerin uygulama öğretmenleri tarafından değerlendirildiğini ve uygulama öğretmenlerinin ders işlerken her zaman onları gözlemlediğini ifade etmiştir.

- Öğretmen adaylarının özellikle, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına, ders planı hakkında bilgi vermesi, ders planının hazırlanmasında öğretmen adayı ile etkileşimde bulunması, öğretmen adayının hazırladığı ders planını ve araç-gereçleri kontrol etmesi, öğretmen adayına pekiştireçler vermesi, değerlendirme sonuçları hakkında bilgi vermesi konusunda yeterli rehberliği alamadıkları görülmektedir.

- Öğretmen adayları tarafından uygulama okulu ve öğretmenlerinin seçimine özen gösterilmesi gerektiği, bunun yanı sıra öğretim elemanları ile uygulama öğretmenleri arasında yeterli ve etkili iletişim kurulamadığı belirtilmiştir.

- Öğretmen adayları tarafından uygulama etkinliklerinin süresinin uzatılması, köy okullarında da uygulama etkinliklerinin yürütülmesi, her bir sınıfa düşen öğretmen adayı sayısının azaltılması gerektiği belirtilmiştir.

- Öğretmen adayları, öğretmenliğe başlamadan önce öğretmenlik uygulaması sürecini yaşamalarının, kendilerine olan güveni artırdığını, güçlü ve zayıf yönlerini keşfedebildiklerini ifade etmişlerdir.

Bu sonuçlara yönelik olarak öğretmenlik uygulamasının süresi uzatılması, uygulama öğretmenlerinin, öğretmenlik uygulaması etkinlikleri ve kendilerinden beklenen görev ve sorumluluklar hakkında bilgilendirilmesi, öğretmen adaylarına birbirinden farklı nitelikteki okullarda uygulama yapma olanağı verilmesi, okul yöneticisi ile üniversitedeki öğretim elemanlarının, öğretmenlik uygulaması etkinliklerinde görev almak isteyen öğretmenleri birlikte belirlemesi önerilerinde bulunulmuştur.

Paker (2005) tarafından yapılan “Öğretmenlik Uygulamasında Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanının Yönlendirmesiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar” adlı araştırmada, uygulama öğretmenleri ile uygulama öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarına, öğretmenlik uygulaması sürecinde dönüt sağlayıp sağlamadıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada 80 öğretmen adayından soru-cevap, 25 öğretmen adayından ise görüşme yoluyla veri toplanmıştır. Araştırmada şu sonuçlar elde edilmiştir;

- Öğretmen adaylarının yaklaşık %91’inin uygulama öğretim elemanından dönüt aldığını belirtmişlerdir. Ancak bu dönütlerin çoğu eksik düzeltme yada zayıf yönlerin belirtilmesi şeklinde gerçekleşmektedir.

- Öğretmen adaylarının %85’i uygulama öğretmeninden yeterli dönüt alamamaktadır.

- Uygulama öğretim elemanları, öğretmen adaylarının dersini en fazla iki veya üç kez izlemektedirler. İzleme sayısının az olması dönüt alma sıklığını ve olasılığını azaltmaktadır.

Bu sonuçlara yönelik olarak; uygulama okullarında uygulama okulu koordinatörü tarafından bir dönüt saati düzenlenmesi gerektiği, uygulama faaliyetleri sırasında doldurulan gözlem formlarının her bir ders için doldurulması gerektiği ve bu formların prosedür gereği olarak doldurulmaması gerektiği, öğretmen adaylarına dönütlerin zamanında ve ihtiyaca göre verilmesi gerektiği, ayrıca dönütlerin sadece eksik veya yanlış yönleri vurgulamak için verilmemesi gerektiği önerilerinde bulunulmuştur.

Kocatürk (2006) tarafından yapılan “Okul Deneyimi II Dersi İle İlgili Uygulama Öğretim Elemanlarının, Uygulama Öğretmenlerinin ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri” adlı çalışmada okul deneyimi dersi ile ilgili tarafların görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama öğretim elemanlarına, uygulama öğretmenlerine ve öğretmen adaylarına 37 maddelik bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda uygulama öğretim elemanlarının ve uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarını uygulama çalışmaları sırasında yönlendirdikleri düşüncesinde oldukları, ancak öğretmen adaylarının aynı görüşte olmadıkları sonucunu elde edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarına göre, uygulama öğretim elemanlarının, uygulama öğretmenlerinden daha az yönlendirmede buldukları sonucuna da ulaşılmıştır.

Davran (2006)’ın yapmış olduğu “İlköğretim Kurumlarındaki Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Yeterliliklerini Kazanmaları Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmada ilköğretim kurumlarında gerçekleştirilen öğretmenlik uygulaması dersinin, öğretmen adaylarının, öğretmen yeterliliklerini kazanmalarına etkisini belirlemek ve uygulamada karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın amacına yönelik olarak “Öğretmen Yeterlilikleri Ölçeği” ve “Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar” adlı iki farklı anket uygulanmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersi ile, öğretmenlik yeterlilikleri artmaktadır.

- Cinsiyet değişkenine göre kız ve erkek öğretmen adayları arasında, öğretmenlik uygulaması dersi sonrasında erkek öğretmen adayları lehine anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir.

- Öğretmenlik uygulaması dersinde, uygulama öğretim elemanından kaynaklanan sorunlar olarak, uygulama derslerinin dinlenmesi, uyulması gereken kurallar hakkında bilgi verilmesi ve uygulama öğretmeni ile görüşülerek başarıyı artıracak önlemler alınması konuları tespit edilmiştir.

- Uygulama öğretmeninden kaynaklanan sorunlar olarak, derse ilişkin kaynak kitapların bulunmasında yardımcı olma, günlük plan hazırlanması konusunda

yardımcı olma, sınıf dışı etkinliklerde yardımcı olma ve öğretmen adayının performansının değerlendirilmesi konuları tespit edilmiştir.

- Uygulama okulu koordinatörleri, öğretmen adaylarının farklı uygulama öğretmenlerini gözlemlenmeleri konusunda duyarsız davranmaktadırlar.

Bu sonuçlara yönelik olarak öğretmenlik uygulamalarının daha faydalı olması için tarafların daha etkili bir şekilde iletişim kurmaları gerektiği, öğretmen adaylarının, öğretmen yeterlikleri konusunda bilinçlendirilmesi gerektiği, uygulama öğretmenlerine düşen öğretmen adayı sayısının azaltılması gerektiği, uygulama okulu koordinatörlerinin, öğretmen adaylarına farklı sınıfları gözlemlene olanağı sağlaması gerektiği, öğretmenlik uygulamasının denetime tabi olması gerektiği önerilerine yer verilmiştir.

Yıldız (2006)'ın yapmış olduğu “YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Kapsamında Yer Alan Okul Deneyimi II Etkinliklerinin Değerlendirilmesi (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği)” adlı araştırmada okul deneyimi dersini alan öğretmen adaylarının ve uygulama öğretmenlerinin bu derse yönelik bakış açılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 155 öğretmen adayı ve 73 uygulama öğretmenine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; uygulama okulu ile fakülte arasında yeterli koordinasyon olmadığı, uygulama öğretmenlerinin okul deneyimi dersi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gündüz ve Sunay (2007)' in yapmış oldukları “Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Etkinliğine İlişkin Görüşleri” isimli araştırmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki görüşlerini alarak, çıkan sonuçlara yönelik olarak çözüm önerileri ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Gazi, Marmara, Fırat, Süleyman Demirel, Celal Bayar, Ankara, Hacettepe, Pamukkale üniversitelerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programı son sınıf öğrencilerinden öğretmenlik uygulaması dersini alan 274 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır;

- Öğretmen adayları; uygulama öğretmenlerinin rehberlik yapması, uygulama dersleri ile ilgili dönüt sağlaması, öğretim elemanı ile işbirliği içerisinde bulunması, uygulama dersleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmesi, ders dışı etkinliklerde rehberlik yapması konularında kararsız kalmışlardır.

- Öğretmen adayları; uygulama öğretmenlerinin gerekli araç-gereç ve materyal sağlaması, öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine katkıda bulunması konularına katıldıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara yönelik olarak uygulama öğretmeni seçiminde duyarlı davranılması gerektiği, uygulama öğretim elemanlarının uygulama okulu ile etkili bir iletişim kurması gerektiği, uygulama okullarında görev alan uygulama öğretmenleri ile dönem öncesinde gerekli planlama ve düzenlemelerin yapılması gerektiği önerilerine yer verilmiştir.

3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Evertson ve Smithey (2000) tarafından yapılan “Rehberliğin Öğretmen Adaylarının Sınıf Tecrübelerine Etkileri: Deneysel Bir Çalışma” adlı araştırmada öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması programında yürüttükleri uygulama ile tecrübeli öğretmenlerin rehberliğinde yapılan uygulama çalışmalarını karşılaştırmışlardır. Araştırmada 23'er öğretmen adayından oluşan deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Araştırmada veriler her iki grubunda gözlemlenmesi sonucunda elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda deney grubundaki öğretmen adaylarının, kontrol grubundaki öğretmen adaylarına oranla sınıf içi etkinlikler, etkili ders planı hazırlama, öğrencilerde istendik yönde davranış oluşturma ve zamanı etkili kullanma konularında daha başarılı oldukları gözlenmiştir. Araştırmanın sonucunda deney grubundaki öğretmen adaylarının gösterdikleri bu başarıda rehber öğretmenlerin payının çok büyük olduğu, bu nedenle rehber öğretmenlerin hem tecrübeli hem de konu hakkında eğitilmiş olmaları gerektiği vurgulanmıştır.

Giebelhaus ve Bowman (2002) tarafından yapılan araştırmada uygulama öğretmenlerine eğitim verilerek bu eğitiminin, öğretmen adaylarının sınıf performanslarına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. Her iki grp geleneksel eğitime tabi tutulduktan sonra deney grubunda bulunan öğretmenlere Uygulama III eğitimi verilmiştir. Eğitim sürecinde etkin katılımın sağlanması amacıyla benzetim ve rol oynama tekniklerinden yararlanılmıştır. Her biri üç saatten oluşan 10 eğitim video ile kayıt altına alınmıştır. Video kayıtlarının yanı sıra gözlem öncesi formlar, öğretim profili, sınıf profili, gözlem sonrası formlar aracılığıyla veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda deney ve kontrol grubu arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Eğitilmiş öğretmenlerle birlikte çalışan öğretmen adaylarının tartışma, daha etkili plan yapma, daha etkili öğretim ve uygulamayı daha fazla yansıtmaya özelliklerine sahip oldukları belirlenmiştir.

Hsu (2005) tarafından yapılan “Öğretmen Adaylarının Yardım Arayan Davranışları” adlı araştırmada öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri sırasında, uygulama öğretmenlerinden hangi konularda yardım beklediklerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada 40 öğretmen adayına “Yardım Arama Davranışı Anketi” uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda uygulama öğretmenlerinin ve öğretmen adayından sorumlu olan üniversite öğretim elemanının, sürekli iletişim içerisinde bulunması gerektiği, öğretmen adaylarına sosyal destek sağlanması gerektiği, uygulama öğretmenlerinin sınıf disiplini konusunda öğretmen adaylarına rehberlik yapması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarına destek programının uygulamaya konulması ve uygulama öğretmeni ile öğretim elemanının daha etkin bir iletişim kurması önerilmiştir.

Smith ve Lilach (2005) tarafından yapılan “Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirmede Pratiğin Yeri: Öğrencilerin Sesi” adlı araştırmanın amacını öğretmen adaylarının hizmet öncesinde yapılan uygulama faaliyetlerine verdikleri önem oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarına verdikleri önemi belirlemek için 480 öğretmen adayına, 68 kapalı uçlu sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen adayları, hizmet öncesi eğitimde

öğretmenliğin en iyi gerçek ortamın içerisinde öğrenilebileceğini vurgulamışlardır. Ancak öğretmen adaylarına göre öğretim becerileri, farklı çocuklarla çalışma gibi konularda teorik bilgi de en az uygulama faaliyetleri kadar önemlidir. Ayrıca öğretmen adayları, uygulama faaliyeti yürütülen okulların müdürlerinin uygulama faaliyetleri konusunda, kendilerine destek olmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçlarına yönelik olarak, uygulama okulu müdürlerinin, öğretmen adaylarına pratik desteğin yanı sıra duygusal destek de sunmaları gerektiği, uygulama faaliyetlerinde öğretmen adaylarının birbirlerine desteğinin sağlanması için grup olarak uygulama okullarına gönderilmesi gerektiği önerilerine yer verilmiştir.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, veri toplama aracının geliştirilmesi, uygulanması, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

4. 1. Araştırmanın Modeli

Kırıkkale ili merkez okullarından uygulama okulu olarak seçilen okullarda görevli uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada karşılaştırma türü ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

4. 2. Evren

Araştırmanın evrenini Kırıkkale ili merkezinde bulunan uygulama okullarında görev yapan ve bu ders kapsamında uygulama okulu koordinatörü olarak görevlendirilmiş 22 okul yöneticisi, uygulama öğretmeni olarak görevlendirilmiş 78 öğretmen, ayrıca Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programları 4. sınıfında öğrenim görmekte ve öğretmenlik uygulaması dersini almış 281 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma evreninin tamamına ulaşılmış, bu nedenle örneklem alınmasına gerek duyulmamıştır. Araştırma kapsamında; 22 uygulama okulu koordinatörüne, 78 uygulama öğretmenine ve 281 öğretmen adayına dağıtılan veri toplama aracının tamamı geri dönmüştür. Bunlardan 4 öğretmen adayına ait veri toplama aracı kuralına uygun yanıtlanmadığından, araştırmacı tarafından geçersiz sayılarak araştırmaya dahil edilmemiştir.

Araştırmaya katılan uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerine ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1’de, öğretmen adaylarına ilişkin bilgiler ise Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1. Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerine İlişkin Kişisel Bilgiler

Değişken	Düzy	Uygulama Okulu Koordinatörü		Uygulama Öğretmeni	
		N	%	N	%
Cinsiyet	Erkek	22	100,00	56	71,80
	Kadın	-	-	22	28,20
	Toplam	22	100,00	78	100,00
Branş	Beden Eğitimi ve Spor	-	-	12	15,40
	Fen Bilgisi	-	-	10	12,80
	Sınıf	-	-	56	71,80
	Toplam	-	-	78	100,00

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan uygulama okulu koordinatörlerinin tamamı erkek’tir. Araştırmaya 56 (%71,80) erkek, 22 (%28,20) kadın uygulama öğretmeni katılmıştır. Bu oranlara göre uygulama öğretmeni seçimi yapılırken, erkek öğretmenlere daha fazla yer verildiği görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin branşlarına göre dağılımları incelendiğinde, araştırmaya katılan uygulama öğretmenlerinin 12’si (%15,40) beden eğitimi ve spor öğretmeni, 10’u (%12,80) fen bilgisi öğretmeni, 56’sı (%71,80) ise sınıf öğretmenidir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarına İlişkin Kişisel Bilgiler

Değişken	Düzy	Öğretmen Adayı	
		N	%
Cinsiyet	Erkek	114	41,80
	Kadın	163	58,80
	Toplam	277	100,00
Branş	Beden Eğitimi ve Spor	40	14,40
	Fen Bilgisi	39	14,10
	Sınıf	198	71,50
	Toplam	277	100,00

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya 114 (%41,80) erkek, 163 (58,80) kadın öğretmen adayı katılmıştır. Branşlara göre dağılıma bakıldığında, öğretmen adaylarının 40’ının (%14,40) beden eğitimi ve spor öğretmeni, 39’unun (%14,10) fen bilgisi öğretmeni ve 198’inin (%71,50) ise sınıf öğretmeni adayı olduğu görülmektedir.

4. 3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Araştırmanın kuramsal temelini oluşturabilmek, araştırmayı belirlenen amaçlara ulaştırabilmek ve uygun veri toplama aracını geliştirilebilmek için ilgili literatür incelenmiştir. Elde edilen kaynaklarla, şu anda öğretmenlik uygulaması dersinin nasıl yürütüldüğüne ilişkin esaslar belirlenmiş, konuyla ilgili araştırma bulguları özetlenmiştir. Araştırma konusunda daha önce geliştirilmiş bir veri toplama aracının olup olmadığına ilişkin yapılan inceleme sonucu herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır. Veri toplama aracının temeli oluşturulurken YÖK-Dünya Bankası işbirliği kapsamında geliştirilen “Fakülte-Okul İşbirliği” kılavuzunda belirtilen “Uygulama Okulu Koordinatörünün Görev ve Sorumlulukları” ile “Uygulama Öğretmeninin Görev ve Sorumlulukları” bölümlerinden faydalanılmıştır.

Veri toplama aracı olarak öncelikle uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 10 madde, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 26 madde olmak üzere toplam 36 maddeden oluşan bir taslak form hazırlanmıştır. Hazırlanan form alanda uzman öğretim üyelerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin ve uygulama öğretmenlerinin görüşüne sunulmuştur. Bu çalışma sonucunda veri toplama aracından bazı maddeler çıkarılmıştır.

Veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde uygulama okulu koordinatörünün görev ve sorumluluklarına ilişkin 8 madde, üçüncü bölümde ise uygulama öğretmenin görev ve sorumluluklarına ilişkin 22 madde bulunmaktadır.

Veri toplama aracında yer alan maddeler Likert tipi beşli derecelendirme ölçeği şeklinde düzenlenmiştir. Ölçek, “Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4), Kesinlikle Katılıyorum (5)” şeklinde puanlamıştır. Ölçek ile elde edilen aritmetik ortalama puanlarının derecelenmesi ve yorumlanması için istatistikteki sayıların gerçek alt ve üst sınırları dikkate alınarak Tablo 3’teki aralıklar kullanılmıştır.

Tablo 3. Derecelendirme Ölçeği Puan Aralıkları

Dereceler	Seçenekler	Sınırlar
1	Kesinlikle Katılmıyorum	1.00-1.80
2	Katılmıyorum	1.81-2.60
3	Kararsızım	2.61-3.40
4	Katılıyorum	3.41-4.20
5	Kesinlikle Katılıyorum	4.21-5.00

4. 4. Geçerlik ve Güvenirlik

Veri toplama aracında bulunan uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 8 madde ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 22 madde olmak üzere toplam 30 maddenin kapsam geçerliliği için, öğretmenlik uygulaması dersini yürüten öğretim üyelerinin görüşü alınmıştır. Oluşturulan veri toplama aracında dil ve ifade açısından düzeltmeler yapılarak veri toplama aracı son haline getirilmiştir.

Veri toplama aracının geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları için, Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programları dördüncü sınıfına devam eden ve öğretmenlik uygulaması dersini alan öğretmen adayları arasından tesadüfi yolla belirlenen 87 öğretmen adayı üzerinde ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonucunda elde edilen veriler ile veri toplama aracının güvenirlilik analizi yapılmıştır. Güvenirlilik analizine ilişkin sayısal veriler Tablo 4 ve Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 4. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarına Yönelik Maddelerin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Madde	Madde Çıkarılırsa Ölçek Ortalaması	Madde Çıkarılırsa Ölçek Varyansı	Toplam Madde Korelasyonu	Madde Çıkarılırsa Alpha Değeri
M1	17,24	27,84	0,65	0,80
M2	17,09	29,48	0,64	0,81
M3	17,36	25,90	0,80	0,78
M4	17,55	30,34	0,52	0,82
M5	17,01	29,26	0,58	0,82
M6	17,38	31,49	0,43	0,83
M7	16,76	30,19	0,41	0,83
M8	16,71	27,18	0,55	0,82
Cronbach Alpha= 0, 83				

Tablo 4'te görüldüğü gibi, veri toplama aracının ikinci bölümünde bulunan uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik 8 maddenin *Cronbach Alpha* güvenilirlik katsayısı 0,83 olarak bulunmuştur.

Tablo 5. Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarına Yönelik Maddelerin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Madde	Madde Çıkarılırsa Ölçek Ortalaması	Madde Çıkarılırsa Ölçek Varyansı	Toplam Madde Korelasyonu	Madde Çıkarılırsa Alpha Değeri
M1	48,95	206,98	0,71	0,93
M2	49,05	205,53	0,72	0,93
M3	49,18	213,01	0,61	0,93
M4	49,02	207,32	0,64	0,93
M5	49,18	220,31	0,31	0,93
M6	48,67	210,71	0,62	0,93
M7	48,55	207,53	0,67	0,93
M8	48,77	207,80	0,65	0,93
M9	49,17	207,14	0,72	0,93
M10	49,29	209,56	0,74	0,93
M11	49,42	204,94	0,80	0,93
M12	48,68	209,12	0,64	0,93
M13	49,20	206,88	0,59	0,93
M14	49,20	215,01	0,45	0,93
M15	49,15	211,01	0,54	0,93
M16	48,90	204,46	0,71	0,93
M17	48,80	210,13	0,53	0,93
M18	48,83	208,51	0,71	0,93
M19	49,12	208,27	0,68	0,93
M20	49,12	218,04	0,34	0,93
M21	49,21	213,70	0,59	0,93
M22	49,24	213,23	0,55	0,93
Cronbach Alpha= 0, 93				

Tablo 5’te görüldüğü gibi veri toplama aracının üçüncü bölümünde bulunan uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik 22 maddenin *Cronbach Alpha* güvenirlik katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur.

Güvenirlik analizi çalışması sonucunda uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik olarak, madde toplam korelasyonu 0,30’un altında bulunan “*Öğretmen adaylarını, uygulama okulunda görev yapan öğretmen ve yöneticilerle tanıştırdım.*” maddesi veri toplama aracından çıkarılmıştır.

4.5. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracının uygulama süreci ve aşamaları aşağıda belirtilmiştir:

1) Veri toplama aracının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında uygulama okulu olarak seçilen okullarda uygulanabilmesi için Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır. İzin belgesi EK 1’de sunulmuştur.

2) Veri toplama aracı, araştırma kapsamındaki uygulama okulu koordinatörleri, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından ulaştırılmış, onlara araştırma hakkında bilgi verilmiş, veri toplama aracının nasıl doldurulacağı ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Yanıtlanan veri toplama araçları yine araştırmacı tarafından toplanmıştır.

3) Veri toplama aracı uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerine farklı zamanlarda uygulandığı için okullar araştırmacı tarafından birkaç kez ziyaret edilmiş ve veri toplama aracının sağlıklı şekilde toplanabilmesine çalışılmıştır. Bu süreç yaklaşık olarak bir ayda tamamlanmıştır.

4) Uygulama sonucunda yapılan tasnif sırasında uygun olarak doldurulmayan veri toplama araçları geçersiz sayılarak araştırma kapsamından çıkarılmıştır.

4.6. Verilerin Analizi

Uygulama okulu koordinatörleri, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları tarafından doldurularak geri toplanan veri toplama araçları incelenmiş, yönergeye uygun olarak doldurulanlar ayrı ayrı tasnif edilmiştir. Bu işlemde sonra elde edilen bilgiler bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi için frekans ve yüzde dağılımı, aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (S) değerleri kullanılmıştır.

Öğretmen adaylarının, cinsiyetlerine göre, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında ilişkisiz örneklem için t-testi kullanılmıştır.

Öğretmen adaylarının, öğrenim görmekte olduğu programa göre, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) ve farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır.

Uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin ve kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi için frekans ve yüzde dağılımı, aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (S) değerleri kullanılmıştır.

Uygulama öğretmenlerinin, cinsiyetlerine göre, kendilerinin ve uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında ilişkisiz örneklem için t-testi kullanılmıştır.

Uygulama okulu koordinatörlerinin, kendilerinin ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi için, frekans ve yüzde dağılımı, aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (S) değerleri kullanılmıştır. Yapılan araştırmada uygulama okulu koordinatörlerinin tamamının erkek olduğu tespit edilmiş ve bu nedenle cinsiyet değişkeni ile ilgili herhangi bir analiz yapılmamıştır.

Uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin, öğretmen adayları, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerinin karşılaştırılmasında Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) ve farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmaya katılan uygulama okulu koordinatörleri, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarından veri toplama aracı ile toplanan veriler ve bu verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara yönelik yorumlar yer almaktadır.

5. 1. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde, öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri ele alınmıştır. Öğretmen adaylarının veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular Tablo 6 ve Tablo 7’de verilmiştir.

5.1.1. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminin “a” şikkında öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 8 madde üzerinden öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Tablo 6’da öğretmen adaylarının veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan hesaplanan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile yanıtlarının yüzde-frekans dağılımları yer almaktadır.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1-Öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceğimiz en iyi ortamı sağlar.	26	9,4	51	18,4	22	7,9	131	47,3	47	17	277	3,44	1,23
2-Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.	18	6,5	57	20,6	38	13,7	132	47,7	32	11,6	277	3,37	1,13
3-Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.	75	27,1	98	35,4	36	13	65	23,5	3	1,1	277	2,36	1,15
4-Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.	49	17,7	63	22,7	33	11,9	92	33,2	40	14,4	277	3,04	1,36
5-Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.	57	20,6	58	20,9	49	17,7	106	38,3	7	2,5	277	2,81	1,22
6-Farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmemizi sağlar.	34	12,3	48	17,3	28	10,1	118	42,6	49	17,7	277	3,36	1,29
7-Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.	24	8,7	57	20,6	66	23,8	94	33,9	36	13,0	277	3,22	1,17
8-Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.	26	9,4	52	18,8	52	18,8	109	39,4	38	13,7	277	3,29	1,19

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamalarının ($\bar{X}=2,36$) ile ($\bar{X}=3,44$) arasında değiştiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin değerlendirmeleri aritmetik ortalamalar açısından incelendiğinde 1. maddenin katılıyorum, 2, 4, 5, 6, 7 ve 8. maddelerin kararsızım, 3. maddenin ise katılmıyorum kategorisinde yer aldığı görülmüştür.

Öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına ilişkin en yüksek puan ortalamasının ($\bar{X}=3,44$) “ 1. Öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceğimiz en iyi ortamı sağlar.” ifadesine ait olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre uygulama okulu koordinatörlerinin, öğretmen

adaylarına, öğretmenlik becerilerini öğrenerek geliştirecekleri bir ortam sağlayabildikleri söylenebilir. Öğretmen adaylarının yüksek puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=3,37$) “2. *Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.*” ifadesidir. Ancak bu ifadede öğretmen adaylarının kararsız kaldıkları görülmektedir. Buna göre uygulama öğretmenlerinin ve sınıflarının belirlenmesinde öğretmen adaylarının beklentilerinin karşılanmadığı söylenebilir.

Öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin en düşük puan ortalamasının ($\bar{X}=2,36$) “3. *Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.*” ifadesine ait olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre, uygulama okulu koordinatörlerinin, sınıf dışı etkinliklerin düzenlenmesi konusunda, uygulama öğretmenleri ile yeterince koordineli çalışmadıkları söylenebilir. Öğretmen adaylarının düşük puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=2,81$) “5. *Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.*” ifadesidir. Buna göre uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama faaliyetlerini yeterince denetlemedikleri söylenebilir.

5.1.2. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminin “b” şikkında öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 22 madde üzerinden öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Tablo 7’de öğretmen adaylarının veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan hesaplanan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile yanıtlarının yüzde-frekans dağılımları yer almaktadır.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1-Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.	14	5,1	44	15,9	23	8,3	152	54,9	44	15,9	277	3,61	1,09
2-Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.	16	5,8	39	14,1	28	10,1	151	54,5	43	15,5	277	3,60	1,09
3-Okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.	19	6,9	43	15,5	38	13,7	134	48,4	43	15,5	277	3,50	1,14
4-Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.	97	35	58	20,9	33	11,9	65	23,5	24	8,7	277	2,50	1,40
5-Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.	89	32,1	132	47,7	24	8,7	18	6,5	14	5,1	277	2,05	1,06
6-Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.	22	7,9	59	21,3	56	20,2	109	39,4	31	11,2	277	3,25	1,15
7-Okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.	32	11,6	78	28,2	47	17	83	30	37	13,4	277	3,05	1,26
8-Okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtır.	43	15,5	107	38,6	41	14,8	59	21,3	27	9,7	277	2,71	1,24
9-Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.	72	26	100	36,1	42	15,2	46	16,6	17	6,1	277	2,41	1,21
10-Derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.	54	19,5	160	57,8	5	1,8	27	9,7	31	11,2	277	2,35	1,22
11-Dersin işlenişi sırasında dikkat etmemiz gereken hususlar hakkında bilgi verir.	25	9	50	18,1	45	16,2	105	37,9	52	18,8	277	3,39	1,23
12-Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarımızın uygunluğunu kontrol eder.	52	18,8	138	49,8	13	4,7	27	9,7	47	17	277	2,56	1,36
13-Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.	95	34,3	93	33,6	31	11,2	43	15,5	15	5,4	277	2,24	1,23
14-Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.	33	11,9	68	24,5	36	13	96	34,7	44	15,9	277	3,18	1,30
15-Uygulama dosyasını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.	37	13,4	71	25,6	40	14,4	89	32,1	40	14,4	277	3,09	1,30
16-Sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.	93	33,6	83	30	31	11,2	48	17,3	22	7,9	277	2,36	1,32
17-Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.	37	13,4	66	23,8	62	22,4	80	28,9	32	11,6	277	3,01	1,24
18-Uygulama okulunda yaptığımız tüm çalışmaların gözlemler ve değerlendirmesini yapar.	30	10,8	58	20,9	49	17,7	98	35,4	42	15,2	277	3,23	1,25
19-Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmemizde rehberlik yapar.	77	27,8	126	45,5	15	5,4	20	7,2	39	14,1	277	2,34	1,33

Tablo 7. (Devamı)

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
20-Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.	125	45,1	114	41,2	7	2,5	9	3,2	22	7,9	277	1,88	1,15
21-Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmemizde rehberlik yapar.	23	8,3	59	21,3	42	15,2	108	39	45	16,2	277	3,34	1,22
22-Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.	77	27,8	131	47,3	9	3,2	21	7,6	39	14,1	277	2,33	1,33

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamalarının ($\bar{X}=1,88$) ile ($\bar{X}=3,61$) arasında değiştiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin değerlendirmeleri aritmetik ortalamalar açısından incelendiğinde 10 maddenin katılmıyorum, 9 maddenin kararsızım, 3 maddenin ise katılıyorum seviyesinde yer aldığı tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin görev sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin en yüksek puan ortalamasının ($\bar{X}=3,61$) “1.Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.” ifadesine ait olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin yüksek puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=3,60$) “2.Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.” ifadesidir. Bu bulgulara göre uygulama öğretmenlerinin, uygulama sürecinde uyulacak çalışma programını hazırladıkları ve bu programın uygulanmasını sağladıkları söylenebilir.

Öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin, görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin en düşük puan ortalamasının ($\bar{X}=1,88$) “20.Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.” ifadesine ait olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarını, eğitim alanındaki gelişmeler konusunda bilgilendirmedikleri söylenebilir. Öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine

getirme düzeylerine ilişkin düşük puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=2,05$) “5.Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.” ifadesidir. Buna göre uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına, öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda yeterince rehberlik yapamadıkları söylenebilir.

5.2. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı konusu ele alınmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgular Tablo 8 ve Tablo 9’da verilmiştir.

5.2.1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik

Araştırmanın ikinci alt probleminin “a” şikkında öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 8 madde üzerinden öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Cinsiyet bakımından anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklem için t-testi yapılmıştır.

Tablo 8’de öğretmen adaylarının veri toplama aracındaki maddelere verdikleri yanıtların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına yönelik t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Madde	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1- Öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceğimiz en iyi ortamı sağlar.	Erkek	114	3,56	1,37	275	1,37	,17
	Kadın	163	3,36	1,12			
2- Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.	Erkek	114	3,44	1,13	275	,82	,41
	Kadın	163	3,33	1,12			
3- Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.	Erkek	114	2,11	1,07	275	3,05	,00
	Kadın	163	2,53	1,16			
4- Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.	Erkek	114	3,05	1,43	275	,13	,89
	Kadın	163	3,03	1,30			
5- Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.	Erkek	114	2,75	1,25	275	,66	,51
	Kadın	163	2,85	1,19			
6- Farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmemizi sağlar.	Erkek	114	3,39	1,36	275	,36	,71
	Kadın	163	3,34	1,24			
7- Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.	Erkek	114	3,39	1,14	275	1,98	,04
	Kadın	163	3,10	1,17			
8- Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.	Erkek	114	3,46	1,15	275	2,02	,04
	Kadın	163	3,17	1,21			

Tablo 8’de öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre görüşlerinin karşılaştırılması sonucunda, erkek ve kadın öğretmen adaylarının görüşleri arasında, 3., 7. ve 8. maddelerde anlamlı fark olduğu görülmektedir.

“3.Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.” ifadesinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olduğu bulunmuştur [$t_{(275)}=3,05$; $p<,05$]. Bu ifadede her iki grubunda olumsuz görüşe sahip olmasına rağmen kadın öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,53$), erkek öğretmen adaylarına ($\bar{X}=2,11$) göre daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir.

“7.Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.” ifadesinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(275)}=1,98$; $p<,05$]. Bu ifadede erkek öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,39$) kadın öğretmen adaylarına ($\bar{X}=3,10$) göre daha olumlu görüş sergiledikleri görülmektedir. Bu durum, erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde kadın öğretmen adaylarına göre uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenleri ile birlikte daha fazla toplantıya katılmış olmalarından kaynaklanabilir.

“8.Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.” ifadesinde cinsiyet değişkenine göre grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$t_{(275)}=2,02$; $p<,05$]. Bu ifadede erkek öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,46$) kadın öğretmen adaylarına ($\bar{X}=3,17$) göre daha olumlu görüş sergiledikleri görülmektedir.

Tablo 8’e göre öğretmen adaylarının görüşleri arasında; öğretmenlik uygulamaları için en iyi ortamın sağlanması, uygulama öğretmenlerinin belirlenmesi, uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümü, uygulama faaliyetlerinin denetlenmesi, farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyetinin gerçekleştirilmesi konularında cinsiyet değişkenine göre $p<,05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

5.2.2. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminin “b” şikkında öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 22 madde üzerinden öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Cinsiyet bakımından anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklem için t-testi yapılmıştır.

Tablo 9’da öğretmen adaylarının veri toplama aracındaki maddelere verdikleri yanıtların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına yönelik t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Madde	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1-Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.	Erkek	114	3,70	1,08	275	1,22	,22
	Kadın	163	3,54	1,09			
2- Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.	Erkek	114	3,68	1,06	275	,97	,33
	Kadın	163	3,55	1,10			
3- Okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.	Erkek	114	3,58	1,11	275	,95	,35
	Kadın	163	3,45	1,15			
4- Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.	Erkek	114	2,31	1,35	275	1,92	,06
	Kadın	163	2,63	1,41			
5- Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.	Erkek	114	2,11	1,13	275	,88	,38
	Kadın	163	2,00	1,00			
6- Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.	Erkek	114	3,47	1,05	275	2,80	,01
	Kadın	163	3,09	1,18			
7- Okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.	Erkek	114	3,17	1,30	275	1,25	,21
	Kadın	163	2,98	1,22			
8- Okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtır.	Erkek	114	2,73	1,31	275	,19	,85
	Kadın	163	2,70	1,18			
9- Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.	Erkek	114	2,62	1,27	275	2,49	,01
	Kadın	163	2,26	1,14			
10- Derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.	Erkek	114	2,36	1,26	275	,67	,95
	Kadın	163	2,35	1,19			
11- Dersin işlenişi sırasında dikkat etmemiz gereken hususlar hakkında bilgi verir.	Erkek	114	3,57	1,21	275	2,00	,04
	Kadın	163	3,27	1,23			
12- Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarımızın uygunluğunu kontrol eder.	Erkek	114	2,65	1,41	275	,88	,38
	Kadın	163	2,50	1,31			
13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.	Erkek	114	2,36	1,29	275	1,34	,18
	Kadın	163	2,16	1,17			
14- Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.	Erkek	114	3,26	1,29	275	,89	,38
	Kadın	163	3,12	1,29			
15- Uygulama dosyasını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.	Erkek	114	3,24	1,26	275	1,61	,11
	Kadın	163	2,98	1,31			
16- Sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.	Erkek	114	2,53	1,34	275	1,76	,08
	Kadın	163	2,25	1,28			
17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.	Erkek	114	3,19	1,15	275	2,02	,04
	Kadın	163	2,89	1,27			
18- Uygulama okulunda yaptığımız tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendirir.	Erkek	114	3,37	1,16	275	1,54	,13
	Kadın	163	3,13	1,29			
19- Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmemizde rehberlik yapar.	Erkek	114	2,23	1,24	275	1,20	,23
	Kadın	163	2,42	1,38			
20- Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.	Erkek	114	1,70	,94	275	2,15	,03
	Kadın	163	2,00	1,25			
21- Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmemizde rehberlik yapar.	Erkek	114	3,51	1,19	275	1,99	,04
	Kadın	163	3,21	1,22			
22- Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.	Erkek	114	2,35	1,34	275	,23	,82
	Kadın	163	2,31	1,33			

Tablo 9 incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında yapılan karşılaştırmada, erkek ve kadın öğretmen adaylarının görüşleri arasında altı maddede anlamlı fark olduğu görülmektedir.

“6.Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.” ifadesinde erkek ve kadın öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir [$t_{(275)}=2,80$; $p<,05$]. Uygulama öğretmenlerinin, uygulama faaliyetlerini, uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütmesi konusunda erkek öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,47$), kadın öğretmen adaylarına ($\bar{X}=3,09$) göre daha olumlu görüşe sahip olduğu görülmektedir.

“9.Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.” ifadesinde erkek ve kadın öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(275)}=2,49$; $p<,05$]. Bu ifadede kadın öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,26$), erkek öğretmen adaylarından ($\bar{X}=2,62$) daha olumsuz görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir.

“11.Dersin işlenişi sırasında dikkat etmemiz gereken hususlar hakkında bilgi verir.” ifadesinde anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$t_{(275)}=2,00$; $p<,05$]. Bu ifadede erkek öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,57$), kadın öğretmen adaylarından ($\bar{X}=3,27$) daha olumlu görüşe sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre erkek öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinden, dersin işlenişi sırasında dikkat edilmesi gerekenler konusunda, kadın öğretmen adaylarına oranla daha fazla faydalandıkları söylenebilir.

“17.Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.” ifadesinde erkek ve kadın öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(275)}=2,02$; $p<,05$]. Bu ifadede erkek öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,19$), kadın öğretmen adaylarına ($\bar{X}=2,89$) oranla daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir.

“20.Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.” ifadesinde erkek ve kadın öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı fark bulunmuştur [$t_{(275)}=2,15$; $p<,05$]. Bu ifadede erkek ($\bar{X}=1,70$) ve kadın ($\bar{X}=2,00$) öğretmen adaylarının görüşlerinin olumsuz olduğu görülmektedir. Buna göre

uygulama öğretmenlerinin, eğitim alanındaki gelişmeler konusunda öğretmen adaylarını yeterince bilgilendirmedikleri söylenebilir.

“21.Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmemizde rehberlik yapar.” ifadesinde öğretmen adaylarının görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(275)}=1,99$; $p<,05$]. Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisine katkıda bulunulması konusunda erkek öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,51$), kadın öğretmen adaylarına ($\bar{X}=3,21$) göre daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 9'a göre öğretmen adaylarının görüşleri arasında; öğretmenlik uygulaması programının hazırlanması ve uygulanması, okul kurallarının uygulanması, araç-gereç temini ve kullanımı, öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması, okul personelinin görevleri, okul bölümlerinin tanıtılması, etkinliklerin uygulanması, ders öncesi hazırlıklar, uygulama sırasında sınıfın terk edilmemesi, uygulama dosyası tutulması ve dosyanın incelenerek önerilerde bulunulması, sınıf dışı etkinliklerin uygulanması, uygulama faaliyetlerinin tümünün değerlendirilmesi, öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmeye katkı konularında cinsiyet değişkenine göre $p<,05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

5.3. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı konusu ele alınmıştır. Öğretmen adaylarının veri toplama aracına verdikleri yanıtlar üzerinde yapılan analize yönelik bulgular Tablo 10 ve Tablo 11'de verilmiştir.

5.3.1. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminin “a” şikkında öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla öğretmen adaylarının veri toplama aracına verdikleri yanıtlar arasında Tek Faktörlü Varyans Analizi yapılmıştır.

Tablo 10’da, öğretmen adaylarının veri toplama aracındaki maddelere verdikleri yanıtların öğrenim görmekte oldukları programa göre karşılaştırılmasına yönelik Tek Faktörlü Varyans Analizi sonuçları ve farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemeye yönelik Scheffe testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Madde	Program	N	$\bar{x}$	S	sd	F	p	Anlamlı Fark (Scheffe)
1- Öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceğimiz en iyi ortamı sağlar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,45	1,50	2, 274	20,39	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,36	1,11				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,65	1,08				
2- Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,35	1,27	2, 274	13,17	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,56	,96				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,54	1,06				
3- Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	1,65	,77	2, 274	10,38	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,28	1,16				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,52	1,15				
4- Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	2,28	1,41	2, 274	25,61	,00	1-3 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,10	,99				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,38	1,26				
5- Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	2,65	1,35	2, 274	,75	,47	-
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,69	1,08				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,87	1,21				
6- Farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmemizi sağlar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	2,60	1,29	2, 274	32,91	,00	1-3 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,33	,98				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,72	1,17				
7- Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,70	1,13	2, 274	4,51	,01	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,97	1,22				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,17	1,14				
8- Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,73	1,06	2, 274	4,90	,01	1-2
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,90	1,31				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,28	1,17				

Tablo 10 incelendiğinde, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin olarak, grupların görüşleri arasında 7 maddede anlamlı fark bulunduğu görülmektedir.

“1.Öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceğimiz en iyi ortamı sağlar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}=20,39$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde fen bilgisi öğretmeni adaylarının ($\bar{X}=2,36$) bu ifadeye olumsuz, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,45$) ve sınıf ($\bar{X}=3,65$) öğretmeni adaylarının ise olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre Fen Bilgisi öğretmeni adaylarının, öğretmenlik becerilerinin öğrenilip geliştirileceği ortamın sağlanması konusunda diğer öğretmen adaylarına göre daha olumsuz görüşe sahip oldukları söylenebilir. Bu durum Fen Bilgisi öğretmeni adaylarının bekledikleri okul ortamı ile karşılaşamamalarından kaynaklanabilir.

“2.Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir [$F_{(2, 274)}=13,17$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde fen bilgisi öğretmeni adaylarının ($\bar{X}=2,36$) bu ifadeye olumsuz, sınıf ($\bar{X}=3,54$) öğretmeni adaylarının olumlu görüş bildirdikleri, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,35$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadede kararsız kaldıkları tespit edilmiştir. Uygulama öğretmenlerinin ve uygulama sınıflarının belirlenmesi konusunda sınıf ve beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının, fen bilgisi öğretmeni adaylarına göre daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir.

“3.Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.” ifadesinde öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}=10,38$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama

puanlar incelendiğinde fen bilgisi ($\bar{X}=2,28$), sınıf ($\bar{X}=2,52$) ve beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=1,65$) öğretmen adaylarının olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre okul koordinatörlerinin, uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinliklere gereken önemi vermedikleri söylenebilir. Bu durum okul koordinatörlerinin idari görevlerinin yoğunluğundan kaynaklanabilir.

“4.Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir [$F_{(2, 274)}=25,61$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın sınıf öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde fen bilgisi ($\bar{X}=2,10$) ve beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=2,28$) öğretmeni adaylarının bu ifadeye olumsuz görüş bildirdikleri, sınıf ($\bar{X}=3,38$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadede kararsız kaldıkları belirlenmiştir. Buna göre uygulama sürecinde ortaya çıkan sorunların çözümü konusunda sınıf öğretmeni adaylarının diğer öğretmen adaylarına oranla daha olumlu düşündükleri söylenebilir.

“6.Farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmemizi sağlar.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}=32,91$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın sınıf öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde fen bilgisi ($\bar{X}=2,33$) ve beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=2,60$) öğretmeni bu ifadeye olumsuz görüş bildirdikleri, sınıf ($\bar{X}=3,72$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadede kararsız kaldıkları belirlenmiştir. Bu sonuca göre farklı sınıf düzeyinde uygulama faaliyeti gerçekleştirilmesi konusunda en olumlu düşünen grubun sınıf öğretmeni adayları olduğu söylenebilir.

“7.Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.” maddesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}=4,51$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde beden

eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,70$) öğretmeni adaylarının bu ifadeye olumlu görüş bildirdikleri, fen bilgisi ($\bar{X}=2,97$) ve sınıf ($\bar{X}=3,17$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadeye kararsız kaldıkları görölmektedir. Buna göre okul koordinatörlerinin beden eğitimi ve spor alanındaki öğretmen adayları ve uygulama öğretmenleri ile daha fazla toplantı düzenledikleri, diğer branşlara ise bu konu ile ilgili yeterli ilgiyi göstermediği söylenebilir.

“8.Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.” maddesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}=4,90$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile fen bilgisi öğretmeni adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,73$) öğretmeni adaylarının bu ifadeye olumlu görüş bildirdikleri, fen bilgisi ($\bar{X}=2,90$) ve sınıf ($\bar{X}=3,28$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadeye kararsız kaldıkları görölmektedir. Bu konuda beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının diğer öğretmen adaylarına oranla daha olumlu görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir.

Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütölüp yürütölmediğinin denetlenmesi konusunda ise öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre grupların görüşleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır [$F_{(2, 274)}= ,75$; $p<,05$]. Tüm öğretmen adaylarının bu konu hakkında kararsız kaldıkları tespit edilmiştir.

5.3.2. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminin “b” şıkında öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Bu yönelik olarak öğretmen

adaylarının veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler üzerinde Tek Faktörlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 11’de öğretmen adaylarının veri toplama aracındaki maddelere verdikleri yanıtların öğrenim görmekte oldukları programa göre karşılaştırılmasına yönelik Tek Faktörlü Varyans Analizi sonuçları ve farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemeye yönelik Scheffe testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 11. Öğretmen adaylarının Öğrenim Görmekte Oldukları Programa Göre Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Madde	Program	N	$\bar{x}$	S	sd	F	p	Anlamlı Fark Scheffe
1-Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,50	1,28	2, 274	31,47	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,49	1,07				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,85	,89				
2-Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,70	1,15	2, 274	35,66	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,38	1,13				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,82	,89				
3-Okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,65	1,31	2, 274	37,61	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,21	,95				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,73	,94				
4-Dersin işleniş sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	2,30	1,36	2, 274	,83	,44	-
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,36	1,11				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,57	1,45				
5-Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,60	1,44	2, 274	88,78	,00	1-2 1-3 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,23	,95				
	3-Sınıf Öğrt.	198	1,70	,60				
6-Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,58	1,29	2, 274	6,57	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,69	,97				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,29	1,11				
7-Okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	2,40	1,35	2, 274	7,98	,00	1-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,87	1,10				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,22	1,22				
8-Okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtır.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	2,53	1,43	2, 274	,57	,57	-
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,79	1,17				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,73	1,21				
9-Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,58	1,23	2, 274	25,57	,00	1-2 1-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,23	1,06				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,21	1,10				
10-Derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,40	1,29	2, 274	19,47	,00	1-2 1-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,18	,97				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,18	1,14				
11-Dersin işleniş sırasında dikkat etmemiz gereken hususlar hakkında bilgi verir.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,65	1,14	2, 274	33,15	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,05	1,05				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,61	1,11				
12-Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarımızın uygunluğunu kontrol eder.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,50	1,19	2, 274	14,33	,00	1-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,79	1,10				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,33	1,34				

Tablo 11. (Devamı)

Madde	Program	N	$\bar{x}$	S	sd	F	p	Anlamlı Fark Scheffe
13-Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	2,63	1,12	2, 274	2,34	,09	-
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,23	1,22				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,17	1,24				
14-Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,38	1,25	2, 274	14,11	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,21	1,05				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,33	1,26				
15-Uygulama dosyasını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	2,45	2,31	2, 274	20,25	,00	1-3 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,26	1,06				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,38	1,22				
16-Sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,75	1,19	2, 274	36,35	,00	1-2 1-3 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,59	1,14				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,04	1,17				
17-Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,25	1,29	2, 274	1,87	,16	-
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	3,72	1,19				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,03	1,22				
18-Uygulama okulunda yaptığımız tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendirir.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,50	1,35	2, 274	5,71	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,64	,98				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,29	1,24				
19-Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmemizde rehberlik yapar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,50	1,37	2, 274	21,23	,00	1-2 1-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,41	1,11				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,10	1,24				
20-Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	1,98	1,05	2, 274	3,80	,02	2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,31	1,10				
	3-Sınıf Öğrt.	198	1,77	1,15				
21-Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmemizde rehberlik yapar.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,58	1,13	2, 274	15,48	,00	1-2 2-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,38	,99				
	3-Sınıf Öğrt.	198	3,47	1,19				
22-Dersin işleniş sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.	1-B.E.ve S.Öğrt.	40	3,73	1,32	2, 274	31,76	,00	1-2 1-3
	2-Fen Bilg. Öğrt.	39	2,26	1,06				
	3-Sınıf Öğrt.	198	2,06	1,20				

Tablo 11 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında 18 maddede anlamlı fark bulunduğu görülmektedir.

“1.Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}=31,47$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Ortalama puanlara bakıldığında fen bilgisi öğretmeni ($\bar{X}=2,49$) adaylarının bu ifadede olumsuz görüşe sahip oldukları, beden eğitimi($\bar{X}=3,50$) ve spor ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=3,85$) adaylarının ise olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuca göre fen

bilgisi uygulama öğretmenlerinin, öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulması gereken çalışma programının hazırlanmasına yeterince önem vermedikleri söylenebilir.

“2.Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur [$F_{(2, 274)}= 35,66$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Ortalama puanlar incelendiğinde, fen bilgisi öğretmeni ($\bar{X}=2,38$) adaylarının bu ifadeye olumsuz, beden eğitimi ($\bar{X}=3,70$) ve spor ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=3,82$) adaylarının ise olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu sonuca göre fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin, öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırlanan programa yeterince uymadıkları söylenebilir. Ayrıca bu sonucun bir önceki madde ile de tutarlı olduğu görülmektedir

“3.Okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 37,61$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, fen bilgisi öğretmeni ($\bar{X}=2,21$) adaylarının bu ifadeye olumsuz, beden eğitimi($\bar{X}=3,65$) ve spor ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=3,73$) adaylarının ise olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Buna göre fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kurallar hakkında yeterince bilgi vermedikleri söylenebilir.

“5.Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 88,78$; $p<,05$]. Scheffe testine göre, bu maddede tüm öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, fen bilgisi ($\bar{X}=2,23$) ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=1,70$) adaylarının bu ifadeye olumsuz, beden eğitimi($\bar{X}=3,60$) ve spor öğretmeni adaylarının ise olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre fen bilgisi ve sınıf öğretmenliği

uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda yeterince rehberlik yapmadıkları söylenebilir.

“6.Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 6,57$; $p<,05$]. Scheffe testinde bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, fen bilgisi ($\bar{X}=2,69$) ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=3,29$) adaylarının bu ifadeye kararsız kaldıkları, beden eğitimi ($\bar{X}=3,58$) ve spor öğretmeni adaylarının ise bu ifadeye olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre sınıf ve fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin, uygulama faaliyetleri sürecince uygulama öğretim elemanı ile yeterince iletişimde bulunmadıkları söylenebilir. Bu durum uygulama öğretim elemanlarının, fakültedeki ders yükleri nedeniyle, öğretmenlik uygulaması faaliyetlerine yeterince zaman ayıramamalarından kaynaklanabilir.

“7.Okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 7,98$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile fen bilgisi öğretmeni adaylarının görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, fen bilgisi ($\bar{X}=2,87$) ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=3,22$) adaylarının bu ifadeye kararsız kaldıkları, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=2,40$) öğretmeni adaylarının ise olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre tüm uygulama öğretmenlerinin okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin görevleri hakkında bilgi verilmesi konusunda gerekli hassasiyeti göstermedikleri söylenebilir. Bu durum uygulama öğretmenlerinin bu konuyu yeterince önemli görmemelerinden kaynaklanabilir.

“9.Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.” ifadesinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 25,57$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye

ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, fen bilgisi ($\bar{X}=2,23$) ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=2,21$) adaylarının bu ifadeye olumsuz, beden eğitimi ($\bar{X}=3,58$) ve spor öğretmeni adaylarının ise olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre sınıf ve fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin, uygulama dersi öncesinde yapılması gereken hazırlıklar hakkında öğretmen adaylarını yeterince bilgilendirmedikleri söylenebilir.

“10.Derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. [$F_{(2, 274)}= 19,47$; $p<,05$]. Scheffe testinde bu farkın beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, fen bilgisi ($\bar{X}=2,18$) ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=2,18$) adaylarının bu ifadeye olumsuz görüş bildirdikleri, beden eğitimi ($\bar{X}=3,40$) ve spor öğretmeni adaylarının ise bu ifadede kararsız kaldıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre, uygulama öğretmenlerinin, derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda, öğretmen adaylarını yeterince bilgilendirmedikleri söylenebilir.

“11.Dersin işlenişi sırasında dikkat etmemiz gereken hususlar hakkında bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 33,25$; $p<,05$]. Scheffe testinde bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu bulunmuştur. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, beden eğitimi ($\bar{X}=3,65$) ve spor ve sınıf öğretmeni ($\bar{X}=3,61$) adaylarının bu ifadeye olumlu, fen bilgisi ($\bar{X}=2,05$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadeye olumsuz görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu sonuca göre fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarını, dersin işlenişi sırasında dikkat edilmesi gerekenler konusunda yeterince bilgilendirmedikleri söylenebilir.

“12.Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarımızın uygunluğunu kontrol eder.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 14,33$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın beden eğitimi ve spor

öğretmeni adayları ile sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,50$) öğretmeni adaylarının bu ifadeye olumlu, sınıf öğretmeni ($\bar{X}=2,33$) adaylarının olumsuz görüş bildirdikleri, fen bilgisi ($\bar{X}=2,79$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadede kararsız kaldıkları tespit edilmiştir. Bu sonuca göre sınıf ve fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının, uygulama dersi öncesinde yapmaları gereken hazırlıkların kontrol edilmesi konusunda yeterince duyarlı davranmadıkları söylenebilir.

“14.Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 14,11$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,38$) ve sınıf ($\bar{X}=3,33$) öğretmeni adaylarının bu ifadede kararsız kaldıkları, fen bilgisi ($\bar{X}=2,21$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadeye olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Buna göre tüm uygulama öğretmenlerinin, uygulama faaliyetlerine yönelik olarak gözlem ve değerlendirme dosyası tutulması konusunda gereken özeni göstermedikleri söylenebilir.

“15.Uygulama dosyasını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 20,25$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın sınıf öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=2,45$) ve fen bilgisi ($\bar{X}=2,26$) öğretmeni adaylarının bu ifadeye olumsuz görüş bildirdikleri, sınıf ($\bar{X}=3,38$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadede kararsız kaldıkları görülmektedir. Buna göre uygulama öğretmenlerinin, uygulama faaliyetleri sürecinde, öğretmen adaylarının dosyalarındaki bilgilere göre önerilerde bulunulması konusunda yetersiz kaldıkları söylenebilir.

“16.Sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 36,35$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın tüm öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu bulunmuştur. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,75$) öğretmeni adaylarının bu ifadeye olumlu görüş bildirdikleri, fen bilgisi ($\bar{X}=2,59$) ve sınıf ($\bar{X}=2,04$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadeye olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre beden eğitimi ve spor uygulama öğretmenlerinin ders dışı etkinlikler konusunda yapılması gereken çalışmalara özen gösterdiği, sınıf ve fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin ise ders dışı etkinliklere gerekli önemi vermedikleri söylenebilir.

“18.Uygulama okulunda yaptığımız tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendirir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 5,71$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,50$) öğretmeni adaylarının bu ifadeye olumlu görüş bildirdikleri, fen bilgisi ($\bar{X}=2,64$) ve sınıf ($\bar{X}=3,29$) öğretmeni adaylarının ise bu ifadeye kararsız kaldıkları tespit edilmiştir. Buna göre sınıf ve fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının tüm faaliyetlerini gözlemleyerek değerlendirilmeleri konusunda gerekli özeni göstermedikleri söylenebilir.

“19.Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmemizde rehberlik yapar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 21,23$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu bulunmuştur. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,50$) öğretmeni adaylarının bu ifadeye olumlu, fen bilgisi ($\bar{X}=2,41$) ve sınıf ($\bar{X}=2,10$) öğretmeni adaylarının ise olumsuz görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, sınıf ve fen bilgisi uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına, öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirme konusunda yeterince rehberlik yapamadıkları söylenebilir.

“20.Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur [$F_{(2, 274)}= 3,80$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi ğretmeni adayları ile sınıf ğretmeni adaylarının görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=1,98$), fen bilgisi ($\bar{X}=2,31$) ve sınıf ($\bar{X}=1,77$) ğretmeni adaylarının olumsuz görüşe sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuca göre araştırmaya katılan tüm uygulama ğretmenlerinin, ğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından takip etmelerine katkı sağlamadıkları söylenebilir.

“21.Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmemizde rehberlik yapar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür [$F_{(2, 274)}= 15,48$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testine göre bu farkın fen bilgisi ğretmeni adayları ile diğer ğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,58$) ve sınıf ($\bar{X}=3,47$) ğretmeni adaylarının bu ifadeye olumlu, fen bilgisi ($\bar{X}=2,38$) ğretmeni adaylarının ise olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre, fen bilgisi uygulama ğretmenlerinin, ğretmen adaylarına, zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde kendilerinden beklenen katkıyı sağlayamadıkları söylenebilir.

“22.Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç-gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 274)}= 31,78$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testine göre bu farkın beden eğitimi ve spor ğretmeni adayları ile diğer ğretmen adaylarının görüşleri arasında olduğu bulunmuştur. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, beden eğitimi ve spor ($\bar{X}=3,73$) ğretmeni adaylarının bu ifadeye olumlu, fen bilgisi ($\bar{X}=2,26$) ve sınıf ($\bar{X}=2,06$) ğretmeni adaylarının ise olumsuz görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, sınıf ve fen bilgisi uygulama ğretmenlerinin, ğretmen adaylarına, araç-gereç ve materyal kullanımı konusunda yeterince yardımcı olmadıkları söylenebilir.

Öğretmen adaylarının, öğrenim görmekte oldukları programa göre uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında, dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç-gereç ve materyal temini, okulun bölümlerinin tanıtılması, uygulama faaliyetleri sırasında sınıfın uzun süre terk edilmemesi, uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile objektif değerlendirme yapılması konularında $p < ,05$ düzeyinde anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir.

5.4. Uygulama Öğretmenlerinin, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin ve Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt probleminde, uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin ve kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri ele alınmıştır. Uygulama öğretmenlerinin veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular Tablo 12 ve Tablo 13'te verilmiştir.

5.4.1. Uygulama Öğretmenlerinin, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt probleminin “a” şikkında uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 8 madde üzerinden uygulama öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Tablo 12'de uygulama öğretmenlerinin veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan hesaplanan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile yanıtlarının yüzde-frekans dağılımları yer almaktadır.

Tablo 12. Uygulama Öğretmenlerinin, Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1-Öğretmen adaylarına, öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştirebilecekleri en iyi ortamı sağlar.	4	5,1	4	5,1	1	1,3	34	43,6	35	44,9	78	4,18	1,05
2-Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.	2	2,6	4	5,1	6	7,7	39	50	27	34,6	78	4,09	,93
3-Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.	5	6,4	8	10,3	5	6,4	46	59	14	17,9	78	3,72	1,08
4-Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.	7	9	5	6,4	3	3,8	35	44,9	28	35,9	78	3,92	1,21
5-Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.	4	5,1	4	5,1	2	2,6	35	44,9	33	42,3	78	4,14	1,05
6-Öğretmen adaylarının farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmelerini sağlar.	3	3,8	6	7,7	1	1,3	29	37,2	39	50	78	4,22	1,06
7-Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.	4	5,1	6	7,7	2	2,6	39	50	27	34,6	78	4,01	1,07
8-Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.	7	9	3	3,8	6	7,7	34	43,6	28	35,9	78	3,94	1,19

Tablo 12 incelendiğinde uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamalarının ($\bar{X}=3,72$) ile ($\bar{X}=4,22$) arasında değiştiği görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri aritmetik ortalamalar açısından incelendiğinde, 1 maddeye kesinlikle katılıyorum, 7 maddeye ise katılıyorum seviyesinde yanıt verdikleri görülmektedir.

Uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına ilişkin en yüksek puan ortalamasınının ($\bar{X}=4,22$) “6.Öğretmen adaylarının farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmelerini sağlar.” ifadesine ait olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre uygulama okulu koordinatörlerinin, öğretmen adaylarının farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmeleri konusunda yeterince duyarlı davrandıkları söylenebilir. Uygulama

öğretmenlerinin yüksek puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=4,18$) “1.Öğretmen adaylarına, öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştirebilecekleri en iyi ortamı sağlar.” ifadesidir. Buna göre uygulama okulu koordinatörlerinin, öğretmen adaylarına, uygulama faaliyetlerinin gerçekleştirileceği uygun bir ortam sağlayabildikleri söylenebilir.

Uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına ilişkin en düşük puan ortalamasınının ($\bar{X}=3,72$) “3.Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.” ifadesine ait olduğu Uygulama öğretmenlerinin düşük puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=3,92$) “4.Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.” ifadesidir.

5.4.2. Uygulama Öğretmenlerinin, Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt probleminin “b” şikkında, uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 22 madde üzerinden görüşleri alınmıştır. Tablo 13’te uygulama öğretmenlerinin veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan hesaplanan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile yanıtlarının yüzde-frekans dağılımları yer almaktadır.

Tablo 13. Uygulama Öğretmenlerinin, Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1-Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde uyacakları çalışma programını hazırlarım.	2	2,6	5	6,4	1	1,3	37	47,4	33	42,3	78	4,21	,94
2-Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığım programın uygulanmasını sağlarım.	2	2,6	6	7,7	1	1,3	33	42,3	36	46,2	78	4,22	,99
3-Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi veririm.	2	2,6	5	6,4	-	-	33	42,3	38	48,7	78	4,28	,95

Tablo 13. (Devamı)

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
4-Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olurum.	3	3,8	8	10,3	-	-	27	34,6	40	51,3	78	4,19	1,11
5-Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yaparım.	3	3,8	4	5,1	-	-	33	42,3	38	48,7	78	4,27	,99
6-Öğretmenlik uygulamaları sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.	4	5,1	7	9	3	3,8	40	51,3	24	30,8	78	3,94	1,08
7-Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.	3	3,8	7	9	2	2,6	30	38,5	36	46,2	78	4,14	1,09
8-Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	6	7,7	3	3,8	1	1,3	41	52,6	27	34,6	78	4,03	1,10
9-Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	5	6,4	6	7,7	-	-	26	33,3	41	52,6	78	4,18	1,18
10-Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	6	7,7	4	5,1	1	1,3	28	35,9	39	50	78	4,15	1,18
11-Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	8	10,3	2	2,6	-	-	24	30,8	44	56,4	78	4,21	1,25
12-Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	8	10,3	3	3,8	2	2,6	28	35,9	37	47,4	78	4,06	1,26
13-Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	5	6,4	4	5,1	1	1,3	31	39,7	37	47,4	78	4,17	1,12
14-Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	3	3,8	4	5,1	1	1,3	39	50	31	39,7	78	4,17	,97
15-Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	7	9	1	1,3	1	1,3	31	39,7	38	48,7	78	4,18	1,16
16-Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	6	7,7	6	7,7	6	7,7	29	37,2	31	39,7	78	3,94	1,22
17-Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	4	5,1	6	7,7	4	5,1	37	47,4	27	34,6	78	3,99	1,08
18-Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendiririm.	3	3,8	4	5,1	2	2,6	34	43,6	35	44,9	78	4,21	,99
19-Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	3	3,8	4	5,1	-	-	28	35,9	43	55,1	78	4,33	1,00
20-Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	3	3,8	7	9	4	5,1	37	47,4	27	34,6	78	4,00	1,05
21-Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	4	5,1	2	2,6	2	2,6	25	32,1	45	57,7	78	4,35	1,03
22-Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	5	6,4	4	5,1	1	1,3	27	34,6	41	52,6	78	4,22	1,13

Tablo 13 incelendiğinde, uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamalarının ($\bar{X}=3,94$) ile ($\bar{X}=4,35$) arasında değiştiği görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarına ilişkin görüşleri aritmetik ortalamalar bakımından incelendiğinde, 9 maddeye kesinlikle katılıyorum, 13 maddeye ise katılıyorum seviyesinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu bulgulara göre uygulama öğretmenlerinin kendilerinin görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde oldukları söylenebilir.

Uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev sorumluluklarına ilişkin en yüksek puan ortalamasının ($\bar{X}=4,35$) “21.Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.” ifadesine ait olduğu belirlenmiştir. Uygulama öğretmenlerinin yüksek puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=4,33$) “19.Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.” ifadesidir. Uygulama öğretmenlerinin bu ifadelere yüksek puan vererek, ifadelerde belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirdiklerini belirtmelerine rağmen, aynı ifadelere öğretmen adaylarının düşük puanlar vererek bu görev ve sorumlulukların yerine getirilmediğini belirtmeleri dikkat çekici bir nokta olarak görülmektedir.

Uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarına ilişkin en düşük puan ortalamasının ($\bar{X}=3,94$) “6.Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.” ifadesine ait olduğu görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin kendilerinin görev ve sorumluluklarına yönelik ifadelerin çoğuna yüksek puan vermelerine rağmen bu ifadeye diğerlerine göre daha düşük puan vermeleri, uygulama öğretim elemanlarının, öğretmenlik uygulaması faaliyetlerine yeterince zaman ayıramamalarından kaynaklanabilir. Uygulama öğretmenlerinin düşük puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=3,94$) “16.Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.” ifadesidir. Uygulama öğretmenlerinin bu görevlerini de yeterince yerine getirdiklerini

düşüncelerine rağmen, öğretmen adaylarının bu ifadeye $\bar{X}=2,36$ puan vermiş olmaları dikkat çekici bir nokta olarak görülmektedir.

5.5. Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin ve Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt probleminde, uygulama öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre, uygulama okulu koordinatörlerinin ve kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı konusu ele alınmıştır. Uygulama öğretmenlerinin veri toplama aracına verdikleri yanıtlar üzerinde yapılan analize yönelik bulgular Tablo 14 ve Tablo 15’te verilmiştir.

5.5.1. Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt probleminin “a” şikkında uygulama öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 8 madde üzerinden uygulama öğretmenlerinin görüşleri alınarak cinsiyet bakımından anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklem için t-testi yapılmıştır.

Tablo 14’te uygulama öğretmenlerinin veri toplama aracındaki maddelere verdikleri yanıtların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına yönelik t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 14. Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Madde	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1-Öğretmen adaylarına, öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştirebilecekleri en iyi ortamı sağlar.	Erkek	56	4,30	1,04	76	1,68	,10
	Kadın	22	3,86	1,03			
2- Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.	Erkek	56	4,21	,90	76	1,92	,06
	Kadın	22	3,77	,92			
3- Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.	Erkek	56	3,89	,92	76	2,35	,02
	Kadın	22	3,27	1,31			
4- Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.	Erkek	56	4,13	,97	76	2,42	,02
	Kadın	22	3,41	1,59			
5- Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.	Erkek	56	4,27	,90	76	1,72	,09
	Kadın	22	3,82	1,33			
6-Öğretmen adaylarının farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmelerini sağlar.	Erkek	56	4,36	,94	76	1,87	,07
	Kadın	22	3,86	1,28			
7- Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.	Erkek	56	4,21	,88	76	2,75	,01
	Kadın	22	3,50	1,33			
8- Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.	Erkek	56	4,21	1,02	76	3,54	,00
	Kadın	22	3,23	1,30			

Tablo 14 incelendiğinde uygulama öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre görüşlerinin karşılaştırılması sonucunda, erkek ve kadın uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında, 3., 4., 7. ve 8. maddelerde anlamlı fark olduğu görülmektedir.

“3.Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.” ifadesinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=2,35$; $p<,05$]. Bu ifadeye erkek uygulama öğretmenleri ($\bar{X}=3,89$), kadın uygulama öğretmenleri ise ($\bar{X}=3,27$) puan vermişlerdir. Buna göre, uygulama öğretmenleri ile birlikte ders dışı etkinliklerin düzenlenmesi konusunda erkek uygulama öğretmenlerinin daha olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir. Bu durum uygulama okulu koordinatörlerinin, ders dışı etkinliklerin düzenlenmesinde, erkek uygulama öğretmenlerine daha fazla görev vermelerinden kaynaklanabilir.

“4.Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.” ifadesinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=2,42$; $p<,05$]. Bu ifadede erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,13$), kadın uygulama öğretmenlerine ($\bar{X}=3,41$) göre daha olumlu görüş sergiledikleri görülmektedir.

“7.Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.” ifadesinde gruplar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olduğu görülmektedir [$t_{(76)}=2,75$; $p<,05$]. Bu ifadede erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,21$), kadın uygulama öğretmenlerine ($\bar{X}=3,50$) göre daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir.

“8.Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.” ifadesinde cinsiyet değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=3,54$; $p<,05$]. Bu ifadede erkek uygulama öğretmenlerinin görüşlerinin ($\bar{X}=4,21$) kadın uygulama öğretmenlerinin görüşlerinden ($\bar{X}=3,23$) daha olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 14 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında; öğretmenlik uygulamaları için en iyi ortamın sağlanması, uygulama öğretmenlerinin belirlenmesi, uygulama faaliyetlerinin denetlenmesi, farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyetinin gerçekleştirilmesi konularında cinsiyet değişkenine göre $p<,05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

5.5.2. Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt probleminin “b” şikkında uygulama öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarına yönelik maddelere verdikleri yanıtlar arasında cinsiyet bakımından anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklem için t-testi yapılmıştır.

Tablo 15'te uygulama öğretmenlerinin veri toplama aracındaki maddelere verdikleri yanıtların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına yönelik t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 15. Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Madde	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p																																																																																																																																																																																																																																																								
1- Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde uyacakları çalışma programını hazırlarım.	Erkek	56	4,32	,83	76	1,76	,08																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,91	1,15				2- Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığım programın uygulanmasını sağlarım.	Erkek	56	4,39	,84	76	2,58	,01	Kadın	22	3,77	1,19	3- Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,46	,76	76	2,82	,01	Kadın	22	3,82	1,22	4- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olurum.	Erkek	56	4,29	1,09	76	1,18	,24	Kadın	22	3,95	1,17	5- Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,41	,82	76	2,06	,04	Kadın	22	3,91	1,26	6- Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.	Erkek	56	4,07	1,02	76	1,79	,08	Kadın	22	3,59	1,18	7- Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,45	,82	76	4,39	,00	Kadın	22	3,36	1,29	8- Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	Erkek	56	4,21	,84	76	2,49	,02	Kadın	22	3,55	1,50	9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00	Kadın	22	3,55	1,56	10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08
2- Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığım programın uygulanmasını sağlarım.	Erkek	56	4,39	,84	76	2,58	,01																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,77	1,19				3- Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,46	,76	76	2,82	,01	Kadın	22	3,82	1,22	4- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olurum.	Erkek	56	4,29	1,09	76	1,18	,24	Kadın	22	3,95	1,17	5- Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,41	,82	76	2,06	,04	Kadın	22	3,91	1,26	6- Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.	Erkek	56	4,07	1,02	76	1,79	,08	Kadın	22	3,59	1,18	7- Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,45	,82	76	4,39	,00	Kadın	22	3,36	1,29	8- Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	Erkek	56	4,21	,84	76	2,49	,02	Kadın	22	3,55	1,50	9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00	Kadın	22	3,55	1,56	10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35								
3- Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,46	,76	76	2,82	,01																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,82	1,22				4- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olurum.	Erkek	56	4,29	1,09	76	1,18	,24	Kadın	22	3,95	1,17	5- Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,41	,82	76	2,06	,04	Kadın	22	3,91	1,26	6- Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.	Erkek	56	4,07	1,02	76	1,79	,08	Kadın	22	3,59	1,18	7- Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,45	,82	76	4,39	,00	Kadın	22	3,36	1,29	8- Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	Erkek	56	4,21	,84	76	2,49	,02	Kadın	22	3,55	1,50	9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00	Kadın	22	3,55	1,56	10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																				
4- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olurum.	Erkek	56	4,29	1,09	76	1,18	,24																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,95	1,17				5- Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,41	,82	76	2,06	,04	Kadın	22	3,91	1,26	6- Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.	Erkek	56	4,07	1,02	76	1,79	,08	Kadın	22	3,59	1,18	7- Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,45	,82	76	4,39	,00	Kadın	22	3,36	1,29	8- Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	Erkek	56	4,21	,84	76	2,49	,02	Kadın	22	3,55	1,50	9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00	Kadın	22	3,55	1,56	10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																
5- Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,41	,82	76	2,06	,04																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,91	1,26				6- Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.	Erkek	56	4,07	1,02	76	1,79	,08	Kadın	22	3,59	1,18	7- Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,45	,82	76	4,39	,00	Kadın	22	3,36	1,29	8- Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	Erkek	56	4,21	,84	76	2,49	,02	Kadın	22	3,55	1,50	9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00	Kadın	22	3,55	1,56	10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																												
6- Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.	Erkek	56	4,07	1,02	76	1,79	,08																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,59	1,18				7- Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,45	,82	76	4,39	,00	Kadın	22	3,36	1,29	8- Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	Erkek	56	4,21	,84	76	2,49	,02	Kadın	22	3,55	1,50	9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00	Kadın	22	3,55	1,56	10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																								
7- Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,45	,82	76	4,39	,00																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,36	1,29				8- Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	Erkek	56	4,21	,84	76	2,49	,02	Kadın	22	3,55	1,50	9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00	Kadın	22	3,55	1,56	10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																				
8- Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.	Erkek	56	4,21	,84	76	2,49	,02																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,55	1,50				9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00	Kadın	22	3,55	1,56	10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																
9- Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,43	,89	76	3,14	,00																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,55	1,56				10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00	Kadın	22	3,55	1,56	11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																												
10- Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,39	,90	76	2,98	,00																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,55	1,56				11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09	Kadın	22	3,82	1,53	12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																								
11- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.	Erkek	56	4,36	1,10	76	1,73	,09																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,82	1,53				12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14	Kadın	22	3,73	1,48	13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																				
12- Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.	Erkek	56	4,20	1,15	76	1,49	,14																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,73	1,48				13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09	Kadın	22	3,82	1,33	14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																
13- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,74	,09																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,82	1,33				14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09	Kadın	22	3,86	,99	15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																												
14- Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.	Erkek	56	4,29	,84	76	1,75	,09																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,86	,99				15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13	Kadın	22	3,86	1,45	16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																								
15- Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.	Erkek	56	4,30	1,00	76	1,52	,13																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,86	1,45				16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08	Kadın	22	3,55	1,47	17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																																				
16- Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.	Erkek	56	4,09	1,08	76	1,80	,08																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,55	1,47				17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01	Kadın	22	3,50	1,33	18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																																																
17- Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.	Erkek	56	4,18	,91	76	2,57	,01																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,50	1,33				18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02	Kadın	22	3,77	1,41	19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																																																												
18- Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendiririm.	Erkek	56	4,38	,72	76	2,48	,02																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,77	1,41				19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,37	20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																																																																								
19- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,50	,76	76	2,42	,02																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,91	1,37				20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06	Kadın	22	3,64	1,29	21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																																																																																				
20- Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.	Erkek	56	4,14	,92	76	1,94	,06																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,64	1,29				21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02	Kadın	22	3,91	1,34	22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																																																																																																
21- Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.	Erkek	56	4,52	,83	76	2,42	,02																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,91	1,34				22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																																																																																																												
22- Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.	Erkek	56	4,36	1,01	76	1,75	,08																																																																																																																																																																																																																																																								
	Kadın	22	3,86	1,35																																																																																																																																																																																																																																																											

Tablo-15 incelendiğinde, uygulama öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik görüşleri arasında 11 maddede anlamlı fark bulunduğu görülmektedir.

“2.Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığım programın uygulanmasını sağlarım.” ifadesinde uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=2,58$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,39$), kadın uygulama öğretmenlerinden ($\bar{X}=3,77$) daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Buna göre öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırlanan programın uygulanması konusunda erkek uygulama öğretmenlerinin, kadın uygulama öğretmenlerine göre daha titiz davrandıkları söylenebilir.

“3.Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi veririm.” ifadesinde erkek ve kadın uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=2,82$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,46$), kadın uygulama öğretmenlerine ($\bar{X}=3,82$) oranla daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuca göre erkek uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması hakkında, kadın uygulama öğretmenlerine göre daha fazla bilgi verdikleri söylenebilir.

“5.Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yaparım.” ifadesinde erkek ve kadın uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=2,06$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,41$), kadın uygulama öğretmenlerine ($\bar{X}=3,91$) göre daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuca göre erkek uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda, kadın uygulama öğretmenlerinden daha fazla bilgi verdikleri söylenebilir.

“7.Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.” ifadesinde uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir. [$t_{(76)}=4,39$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,45$), kadın uygulama öğretmenlerine ($\bar{X}=3,36$) oranla daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre öğretmen adaylarına, okulda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görevleri hakkında erkek uygulama öğretmenlerinin daha fazla bilgi verdikleri söylenebilir.

“8.Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.” ifadesinde erkek ve kadın uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=2,49$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,21$), kadın uygulama öğretmenlerinden ($\bar{X}=3,55$) daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuca göre erkek uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına okulun bölümlerinin tanıtılması konusunda, kadın uygulama öğretmenlerinden daha duyarlı davrandıkları söylenebilir.

“9.Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.” ifadesinde uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkene göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir. [$t_{(76)}=3,14$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,43$), kadın uygulama öğretmenlerinden ($\bar{X}=3,55$) daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre erkek uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına, ders öncesinde yapılması gereken hazırlıklar konusunda kadın uygulama öğretmenlerinden daha fazla bilgi verdikleri söylenebilir.

“10.Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.” ifadesinde uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkene göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir. [$t_{(76)}=2,98$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde erkek uygulama öğretmenlerinin

($\bar{X}$ =4,39), kadın uygulama öğretmenlerinden ($\bar{X}$ =3,55) daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre erkek uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına, etkinliklerin uygulanması konusunda kadın uygulama öğretmenlerinden daha fazla bilgi verdikleri söylenebilir.

“17.Uygulama sonunda, uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.” ifadesinde uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir. [$t_{(76)}=2,57$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}$ =4,18), kadın uygulama öğretmenlerinden ($\bar{X}$ =3,50) daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif değerlendirme yapılması konusunda, erkek uygulama öğretmenlerinin, kadın uygulama öğretmenlerine göre daha duyarlı davrandıkları söylenebilir.

“18.Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendiririm.” ifadesinde uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olduğu bulunmuştur [$t_{(76)}=2,48$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlara göre, erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}$ =4,38), kadın uygulama öğretmenlerinden ($\bar{X}$ =3,77) daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının uygulama okullarında yaptıkları tüm çalışmaların gözlemlenerek değerlendirilmesi konusunda erkek uygulama öğretmenlerinin, kadın uygulama öğretmenlerine oranla daha hassas davrandıkları söylenebilir.

“19.Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.” ifadesinde uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=2,42$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}$ =4,50), kadın uygulama öğretmenlerinden ($\bar{X}$ =3,91) daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre, erkek uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının öğretmenlik

mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerine, kadın uygulama öğretmenlerinden daha fazla katkıda buldukları söylenebilir.

“21.Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.” ifadesinde uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$t_{(76)}=2,42$; $p<,05$]. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde erkek uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,52$), kadın uygulama öğretmenlerinden ($\bar{X}=3,91$) daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre, erkek uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının zamanı etkili ve verimli kullanma becerisi geliştirmelerine, kadın uygulama öğretmenlerinden daha fazla katkıda buldukları söylenebilir.

Tablo 15 incelendiğinde, uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında; uygulama programının hazırlanması, araç-gereç ve materyal temini ve kullanılması, uygulama faaliyetlerinin uygulama öğretim elemanı ile yürütülmesi, dersin işlenişi sırasında dikkat edilmesi gerekenler, ders öncesi hazırlıkların kontrolü, sınıfın uzun süre terk edilmemesi, gözlem ve değerlendirme dosyası tutulması, uygulama dosyalarının incelenerek önerilerde bulunulması, sınıf dışı etkinlikler, eğitim alanındaki gelişmelerin takibi konularında cinsiyet değişkenine göre $p<,05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir.

5.6. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Kendilerinin ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın altıncı alt probleminde, uygulama okulu koordinatörlerinin, kendilerinin ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ele alınmıştır. Uygulama okulu koordinatörlerinin veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular Tablo 16 ve Tablo 17’de verilmiştir.

5.6.1. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın altıncı alt probleminin “a” şikkında uygulama okulu koordinatörlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama okulu koordinatörlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 8 madde üzerinden görüşleri alınmıştır. Tablo 16’da uygulama okulu koordinatörlerinin veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan hesaplanan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile yanıtlarının yüzde-frekans dağılımları yer almaktadır.

Tablo 16. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Kendilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1-Öğretmen adaylarının, öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceği en iyi ortamı sağlarım.	-	-	-	-	-	-	12	54,5	10	45,5	22	4,45	,51
2-Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranırım.	1	4,5	-	-	-	-	10	45,5	11	50	22	4,36	,90
3-Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenlerim.	2	9,1	1	4,5	1	4,5	14	63,6	4	18,2	22	3,77	1,11
4-Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olurum.	3	13,6	-	-	-	-	10	45,5	9	40,9	22	4,00	1,30
5-Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetlerim.	3	13,6	-	-	1	4,5	11	50	7	31,8	22	3,86	1,28
6-Öğretmen adaylarının farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmelerini sağlarım.	1	4,5	-	-	3	13,6	12	54,5	6	27,3	22	4,00	,92
7-Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alırım.	2	9,1	1	4,5	2	9,1	10	45,5	7	31,8	22	3,86	1,20
8-Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunurum.	2	9,1	1	4,5	1	4,5	10	45,5	8	36,4	22	3,95	1,21

Tablo-16 incelendiğinde, uygulama okulu koordinatörlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamalarının ($\bar{X}=3,77$) ile ($\bar{X}=4,45$) arasında değiştiği görülmektedir. Uygulama

okulu koordinatörlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin değerlendirmeleri aritmetik ortalamalar açısından incelendiğinde 1. ve 2. maddelerin kesinlikle katılıyorum, diğer maddelerin ise katılıyorum seviyesinde yer aldığı görülmektedir. Bu bulguya göre uygulama okulu koordinatörlerinin, kendilerine ait görev ve sorumlulukları yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde oldukları söylenebilir.

Uygulama okulu koordinatörlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek puan ortalamasının ($\bar{X}=4,45$) “1.Öğretmen adaylarının, öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceği en iyi ortamı sağlarım.” ifadesine ait olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için uygun bir ortam sağlayabildikleri söylenebilir. Uygulama okulu koordinatörlerinin yüksek puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=4,36$) “2.Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranırım.” ifadesidir. Buna göre uygulama okulu koordinatörlerinin uygulama öğretmenlerinin ve sınıflarının belirlenmesine gereken önemi verdikleri söylenebilir.

Uygulama okulu koordinatörlerinin kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarına göre en düşük puanın ($\bar{X}=3,77$) “3.Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenlerim.” ifadesine ait olduğu belirlenmiştir. Uygulama okulu koordinatörlerinin düşük puan verdikleri bir başka madde ise ($\bar{X}=3,86$) “5.Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetlerim.” ifadesidir. Uygulama okulu koordinatörlerinin kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin maddelerin tümüne yüksek puanlar verdikleri görülmüştür. Ancak bu iki ifadeye diğer ifadelerden daha düşük puan vermeleri ve öğretmen adaylarının da bu ifadelere düşük puanlar vermiş olmaları dikkat çekici olarak görülmektedir.

5.6.2. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın altıncı alt probleminin “b” şikkında uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarına yönelik 22 madde üzerinden görüşleri alınmıştır. Tablo 17’de uygulama okulu koordinatörlerinin veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan hesaplanan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile yanıtlarının yüzde-frekans dağılımları yer almaktadır.

Tablo 17. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin, Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1-Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.	1	4,5	2	9,1	-	-	11	50	8	36,4	22	4,05	1,09
2-Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.	2	9,1	1	4,5	-	-	10	45,5	9	40,9	22	4,05	1,21
3-Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.	1	4,5	-	-	1	4,5	9	40,9	11	50	22	4,32	,94
4-Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.	-	-	-	-	-	-	9	40,9	13	59,1	22	4,59	,50
5-Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.	1	4,5	-	-	-	-	13	59,1	8	36,4	22	4,23	,86
6-Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.	1	4,5	-	-	1	4,5	11	50	9	40,9	22	4,23	,92
7-Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.	1	4,5	1	4,5	2	9,1	11	50	7	31,8	22	4,00	1,02
8-Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtır.	-	-	1	4,5	1	4,5	13	59,1	7	31,8	22	4,18	,73
9-Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.	2	9,1	-	-	-	-	14	63,6	6	27,3	22	4,00	1,06
10-Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.	-	-	2	9,1	-	-	13	59,1	7	31,8	22	4,14	,83
11-Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi verir.	-	-	2	9,1	-	-	13	59,1	7	31,8	22	4,14	,83

Tablo 17. (Devamı)

Madde	1		2		3		4		5		N	$\bar{X}$	S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
12-Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol eder.	-	-	-	-	2	9,1	12	54,5	8	36,4	22	4,27	,63
13-Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.	2	9,1	1	4,5	1	4,5	10	45,5	8	36,4	22	3,95	1,21
14-Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.	1	4,5	-	-	-	-	18	81,8	3	13,6	22	4,00	,75
15-Öğretmen adaylarına, uygulama dosyalarını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.	1	4,5	1	4,5	-	-	13	59,1	7	31,8	22	4,18	,73
16-Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.	1	4,5	1	4,5	2	9,1	10	45,5	8	36,4	22	4,05	1,04
17-Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.	-	-	1	4,5	2	9,1	15	68,2	4	18,2	22	4,00	,69
18-Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendirir.	-	-	1	4,5	-	-	16	72,7	5	22,7	22	4,14	,64
19-Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yapar.	1	4,5	1	4,5	-	-	13	59,1	7	31,8	22	4,09	,97
20-Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlar.	1	4,5	1	4,5	1	4,5	15	68,2	4	18,2	22	3,91	,92
21-Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmeleri konusunda rehberlik yapar.	1	4,5	1	4,5	-	-	15	68,2	5	22,7	22	4,00	,92
22-Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.	2	9,1	-	-	-	-	12	54,5	8	36,4	22	4,09	1,10

Tablo 17 incelendiğinde, uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamalarının ($\bar{X}=3,91$) ile ($\bar{X}=4,59$) arasında değiştiği görülmektedir. Uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin değerlendirmeleri aritmetik ortalamalar açısından incelendiğinde yedi maddenin kesinlikle katılıyorum, 15 maddenin ise katılıyorum seviyesinde yer aldığı görülmektedir. Bu bulguya göre uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde oldukları söylenebilir.

Uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarına bakıldığında, en yüksek puanın ($\bar{X}=4,59$) "4.Öğretmen adaylarına dersin işlenişi

sirasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.” ifadesine ait olduğu görülmektedir. Uygulama okulu koordinatörlerinin görüşlerine göre, uygulama öğretmenleri dersin işlenişi sırasında gerekli olan materyallerin temininde öğretmen adaylarına gerekli yardımı sağlamaktadırlar. Ancak öğretmen adaylarının bu ifadeye düşük puan vermiş olmaları, araç-gereç ve materyal temininde bazı sıkıntıların yaşandığını göstermektedir. Uygulama okulu koordinatörlerinin yüksek puan verdikleri diğer bir madde ise ($\bar{X}=4,32$) *“3.Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.”* ifadesidir. Bu bulguya göre uygulama öğretmenlerinin okulun işleyişine yönelik olarak, öğretmen adaylarını yeterince bilgilendirdikleri söylenebilir.

Uygulama okulu koordinatörlerinin en düşük katılımının ($\bar{X}=3,91$) *“20.Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlar.”* ifadesine ait olduğu görülmektedir. Okul koordinatörlerinin bu konudaki olumlu görüşlerine rağmen, öğretmen adaylarının bu ifadeye düşük puan vermiş olmaları, bu konudaki beklentilerinin karşılanmadığını göstermektedir. Uygulama okulu koordinatörlerinin düşük katılım sergiledikleri başka bir madde ise ($\bar{X}=3,95$) *“13.Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.”* ifadesidir. Yine okul koordinatörlerinin bu konudaki olumlu görüşlerine rağmen öğretmen adaylarının bu maddeye olumsuz görüş belirtmiş olmaları dikkat çekici olarak görülmektedir.

5.7. Öğretmen Adayları, Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin, Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Araştırmanın yedinci alt probleminde öğretmen adayları, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı konusu ele alınmıştır. Grupların veri toplama aracına verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler üzerinde Tek Faktörlü

Varyans Analizi uygulanmıştır. Yapılan analize yönelik sayısal bulgular Tablo-18 ve Tablo-19’da verilmiştir.

5.7.1. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Araştırmanın yedinci alt probleminin “a” şıkında, öğretmen adayları, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla grupların veri toplama aracına verdikleri yanıtlar üzerinde Tek Faktörlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 18’de öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin veri toplama aracındaki maddelere verdikleri yanıtların karşılaştırılmasına yönelik Tek Faktörlü Varyans Analizi sonuçları ve farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemeye yönelik Scheffe testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 18. Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Madde	Görev	N	$\bar{X}$	S	sd	F	p	Anlamlı Fark Scheffe
1- Öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceğimiz en iyi ortamı sağlar.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,44	1,23	2, 374	17,66	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,18	1,05				1-3
	3- U. Ok. Krd.	22	4,45	,51				
2- Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,37	1,12	2, 374	19,72	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,09	,92				1-3
	3- U. Ok. Krd.	22	4,36	,90				
3- Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,36	1,14	2, 374	53,94	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	3,72	1,08				1-3
	3- U. Ok. Krd.	22	3,77	1,11				
4- Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,04	1,36	2, 374	16,90	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	3,92	1,21				1-3
	3- U. Ok. Krd.	22	4,00	1,30				
5- Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,81	1,21	2, 374	42,11	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,14	1,05				1-3
	3- U. Ok. Krd.	22	3,86	1,28				
6- Farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmemizi sağlar.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,36	1,29	2, 374	16,12	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,22	1,06				
	3- U. Ok. Krd.	22	4,00	,92				
7- Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,22	1,17	2, 374	16,10	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,01	1,07				1-3
	3- U. Ok. Krd.	22	3,86	1,20				
8- Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,29	1,19	2, 374	10,81	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	3,94	1,18				1-3
	3- U. Ok. Krd.	22	3,95	1,21				

Tablo 18 incelendiğinde, grupların görüşleri arasında uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin olarak, tüm maddelerde anlamlı fark bulunduğu görülmektedir.

“1.Öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceğimiz en iyi ortamı sağlar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}=17,66$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adaylarının görüşleri ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Grupların ortalama puanları incelendiğinde, öğretmen adayları ($\bar{X}=3,44$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,18$) katılıyor, uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,65$) ise kesinlikle katılıyor seviyesinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre uygulama

okulu koordinatörlerinin, öğretmenlik becerilerinin öğrenilip geliştirileceği ortamın sağlanması konusundaki görevlerini yeterince yerine getirdikleri söylenebilir.

“2.Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 19,72$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adaylarının görüşleri ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu saptanmıştır. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,37$) kararsızım, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,09$) katılıyorum, uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,36$) ise kesinlikle katılıyorum seviyesinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının, diğer grupların aksine, uygulama öğretmenlerinin ve sınıflarının belirlenmesinde, yeterince duyarlı davranılmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

“3.Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 53,94$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adaylarının görüşleri ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Grupların ortalama puanlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,36$) bu ifadeye olumsuz, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=3,72$) ve uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=3,77$) ise olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Ders dışı etkinliklerin düzenlenmesi konusunda uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin birlikte çalıştıklarını belirtmelerine rağmen, öğretmen adaylarının aynı görüşte olmadıkları tespit söylenebilir.

“4.Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 16,90$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adaylarının görüşleri ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu bulunmuştur. Grupların ortalama puanlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,04$) bu ifadeye kararsız kaldıkları, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=3,92$) ve uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,00$) ise olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Buna göre,

uygulama sürecinde ortaya çıkan sorunların çözümünde, diğer grupların olumlu görüşlerine rağmen, öğretmen adaylarının bazı çekinceleri olduğu söylenebilir.

“5.Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 42,11$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adaylarının görüşleri ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Grupların ortalama puanları incelendiğinde, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,81$) bu ifadede kararsız kaldıkları, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,14$) ve uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=3,86$) ise olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Bu sonuca göre, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin uygulama faaliyetlerinin yeterince denetlendiği görüşünde oldukları, öğretmen adaylarının ise uygulama faaliyetlerinin denetiminde eksiklikler olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

“6.Farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirilmemizi sağlar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 16,12$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,36$) bu ifadede kararsız kaldıkları, uygulama öğretmenleri ($\bar{X}=4,22$) ve uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,00$) ise olumlu görüş belirttikleri saptanmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının, farklı sınıf düzeyinde uygulama faaliyeti gerçekleştirilmesi konusundaki uygulamanın yeterli olmadığı, uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin ise yeterli olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

“7.Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür [$F_{(2, 374)}= 16,10$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adaylarının görüşleri ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,22$) kararsız kaldıkları, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,01$) ve

uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=3,86$) ise olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenleri ile birlikte düzenlenen toplantıların yetersiz, uygulama öğretmenleri ile uygulama okulu koordinatörlerinin ise yeterli olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

“8.Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.” maddesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 10,81$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adaylarının görüşleri ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu ifadeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,29$) bu ifadede kararsız kaldıkları, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=3,94$) ve uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=3,95$) ise olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının, okul koordinatörünün, uygulama öğretim elemanı ile yeterli derecede iletişim içerisinde bulunmadığı görüşünde, uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin ise bu iletişimin yeterli olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

5.7.2. Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Araştırmanın yedinci alt probleminin “b” şikkında, öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak grupların veri toplama aracına verdikleri yanıtlar üzerinde Tek Faktörlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 19’da öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin veri toplama aracındaki maddelere verdikleri yanıtların

karşılaştırılmasına yönelik Tek Faktörlü Varyans Analizi sonuçları ve farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemeye yönelik Scheffe testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 19. Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Madde	Program	N	$\bar{x}$	S	sd	F	p	Anlamlı Fark Scheffe
1-Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,61	1,08	2, 374	10,59	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,21	,94				
	3- U. Ok. Kd.	22	4,05	1,09				
2-Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,60	1,08	2, 374	10,93	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,22	,98				
	3- U. Ok. Kd.	22	4,05	1,21				
3-Okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,50	1,13	2, 374	19,24	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,28	,95				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,32	,94				
4-Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,50	1,39	2, 374	69,10	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,19	1,11				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,59	,50				
5-Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,05	1,06	2, 374	167,58	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,27	,98				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,23	,86				
6-Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,25	1,14	2, 374	17,15	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	3,94	1,08				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,23	,92				
7-Okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,05	1,25	2, 374	27,98	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,14	1,09				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,00	1,02				
8-Okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtır.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,71	1,23	2, 374	47,48	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,03	1,10				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,18	,73				
9-Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,41	1,21	2, 374	77,04	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,18	1,18				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,00	1,06				
10-Derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,35	1,22	2, 374	83,01	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,15	1,18				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,14	,83				
11-Dersin işlenişi sırasında dikkat etmemiz gereken hususlar hakkında bilgi verir.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,39	1,23	2, 374	15,72	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,21	1,25				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,14	,83				
12-Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarımızın uygunluğunu kontrol eder.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,56	1,35	2, 374	51,65	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,06	1,26				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,27	,63				
13-Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,24	1,22	2, 374	89,26	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,17	1,12				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	3,95	1,21				
14-Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,18	1,29	2, 374	22,78	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,17	,97				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,00	,75				

Tablo 19. (Devamı)

Madde	Program	N	$\bar{x}$	S	sd	F	p	Anlamlı Fark Scheffe
15-Uygulama dosyasını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,09	1,29	2, 374	28,29	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,18	1,15				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,18	,73				
16-Sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,36	1,31	2, 374	57,13	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	3,94	1,22				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,05	1,04				
17-Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,01	1,23	2, 374	25,01	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	3,99	1,08				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,00	,69				
18-Uygulama okulunda yaptığımız tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendirir.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,23	1,24	2, 374	24,59	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,21	,99				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,14	,64				
19-Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmemizde rehberlik yapar.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,34	1,33	2, 374	88,06	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,33	1,00				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,09	,97				
20-Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.	1-Öğrt. Adayı.	277	1,88	1,14	2, 374	130,52	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,00	1,05				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	3,91	,92				
21-Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmemizde rehberlik yapar.	1-Öğrt. Adayı.	277	3,34	1,21	2, 374	24,39	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,35	1,03				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,00	,92				
22-Dersin işleniş sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.	1-Öğrt. Adayı.	277	2,33	1,33	2, 374	77,35	,00	1-2
	2- Uyg. Öğrt..	78	4,22	1,13				1-3
	3- U. Ok. Kd.	22	4,09	1,10				

Tablo 19 incelendiğinde, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkında, öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama okulu koordinatörlerinin görüşleri arasında tüm maddelerde anlamlı fark anlamlı fark olduğu görülmektedir.

“1.Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)} = 10,59$; $p < ,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında öğretmen adayları ($\bar{X} = 3,61$) ve uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X} = 4,05$) bu ifadede katılıyorum görüşünde, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X} = 4,21$) ise kesinlikle katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Buna göre uygulama öğretmenlerinin, uygulama sürecinde uyulacak programın hazırlanması konusuna gerekli özeni gösterdikleri söylenebilir.

“2.Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur [$F_{(2, 374)}= 10,93$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında öğretmen adayları ($\bar{X}=3,60$) ve uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,05$) bu ifadede katılıyorum görüşünde, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,22$) ise kesinlikle katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Bu sonuca göre uygulama öğretmenlerinin, uygulama sürecinde hazırlanan programın uygulanması konusundaki görevlerini yeterince yerine getirdikleri söylenebilir.

“3.Okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 19,24$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara göre, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,50$) katılıyorum, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,32$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,28$) ise kesinlikle katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Bu sonuca göre uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına, okulun işleyişi ilgili kuralların uygulanması konusunda yeterince bilgi verdiği söylenebilir.

“4.Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. [$F_{(2, 374)}= 69,10$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara göre, öğretmen adayları ($\bar{X}=2,50$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,59$) kesinlikle katılıyorum, uygulama öğretmenleri ($\bar{X}=4,19$) ise katılıyorum görüşündedirler. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin olumlu görüşüne rağmen, öğretmen adaylarına, materyal temini konusunda yeterince yardımcı olunmadığı söylenebilir. Bu bulgu Şahin (2003) ve Davran (2006) tarafından yapılan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Şahin (2003) yapmış olduğu araştırmada uygulama okullarında,

öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç-gereç ve materyalin sağlanmadığı sonucunu elde etmiştir. Davran (2006) ise yapmış olduğu araştırmada uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan kaynak kitapların sağlanması konusunda sorunlar yaşandığı sonucunu elde etmiştir.

“5.Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 167,58$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara göre, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,05$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,23$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,27$) ise kesinlikle katılıyorum görüşünde oldukları belirlenmiştir. Bu sonuca göre uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin, öğretmen adaylarına, öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda yeterince bilgi verildiğini düşünmelerine rağmen, öğretmen adaylarına göre ise bu konuda bilgi verilmediği söylenebilir. Bu durum öğretmen adaylarının, uygulama okullarına giderken, bu konuda uygulama öğretmenlerinden yüksek beklenti içinde olmaları ve bu beklentilerinin karşılanmamasından kaynaklanabilir.

“6.Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 17,15$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu saptanmıştır. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara göre, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,25$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,25$) kesinlikle katılıyorum, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=3,94$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Buna göre uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin, uygulama faaliyetlerini, uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütüldüğünü düşündükleri söylenebilir.

“7.Okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 27,98$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama

puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,05$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,00$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,14$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin, okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin görevleri hakkında yeterince bilgi verildiği fikrinde birleşmelerine rağmen öğretmen adaylarına göre verilen bilginin yetersiz kaldığı söylenebilir.

“8.Okulun bölümlerini (*Spor Salonu, Laboratuar, Teknoloji Sınıfı vb.*) *tanıtır.*” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 47,48$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu saptanmıştır. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,71$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,18$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,03$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okulun bölümlerinin tanıtılması konusunda bazı eksiklikler bulunduğu söylenebilir.

“9.Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 77,04$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,41$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,00$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,18$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörleri, öğretmen adaylarına, ders öncesinde yapılması gereken hazırlıklar hakkında yeterli bilgi verildiğini düşünmektedirler. Ancak öğretmen adaylarına göre, bu konu hakkındaki beklentilerinin karşılanmadığı söylenebilir.

“10.Derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. [$F_{(2, 374)}= 83,01$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,35$) katılmıyorum, uygulama

okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,14$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,15$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin, öğretmen adaylarına, derste yapılacak etkinlikler hakkında yeterli bilgi verildiğini düşünmelerine rağmen, öğretmen adayları bu konu hakkında bilgi verilmediğini düşünmektedirler. Bu durum, uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının bu konu hakkında bilgi sahibi olduklarını, bu nedenle ek bilgi vermenin gereksiz olduğunu düşünmelerinden kaynaklanabilir.

“11.Dersin işlenişi sırasında dikkat etmemiz gereken hususlar hakkında bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 15,72$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu saptanmıştır. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,39$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,14$) katılıyorum, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,21$) ise kesinlikle katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörleri, öğretmen adaylarına, dersin işlenişi sırasında dikkat edilmesi gerekenler hakkında yeterli bilgi verildiğini düşünmelerine rağmen, öğretmen adaylarına göre bu konu hakkında bazı eksiklerin bulunduğu söylenebilir.

“12.Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarımızın uygunluğunu kontrol eder.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 51,66$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,56$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,27$) kesinlikle katılıyorum, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,06$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıkların kontrolünde okul koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin olumlu görüşlerine rağmen, öğretmen adayları bu konuya gereken önemin verilmediği görüşünde oldukları söylenebilir. Bu bulgu Gökçe ve Demirhan (2005)'in, yapmış olduğu araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Gökçe ve Demirhan (2005)'in yapmış oldukları araştırmada uygulama

öğretmenlerinin, öğretmen adayının hazırladığı ders planını ve araç-gereçleri kontrol etmeleri konularında yeterli oranda rehberlik yapamadığı sonucu elde edilmiştir.

“13.Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 89,26$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara göre, öğretmen adayları ($\bar{X}=2,24$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=3,95$) ve uygulama öğretmenleri ($\bar{X}=4,17$) ise katılıyorum görüşündedirler. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin, uygulama faaliyetleri sırasında uygulama öğretmenin sınıfı uzun süre terk etmediği görüşünde birleşmelerine rağmen, öğretmen adaylarının bu görüşün tam tersi görüşte oldukları söylenebilir. Uygulama dersi esnasında sınıfın terk edilmemesi uygulama faaliyetlerinin temelini oluşturduğundan, bu konuya gereken önemin verilmemesi dikkat çekici bir konu olarak göze çarpmaktadır. Bu bulgu Gökçe ve Demirhan (2005) ve Paker (2005) tarafından yapılan araştırmaların bulguları ile benzerlik göstermektedir. Gökçe ve Demirhan (2005) tarafından yapılan araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık %33'ünün uygulama öğretmenlerinin her zaman onları izleyerek değerlendirme yaptığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık %66'sı ise uygulama öğretmenlerinin her zaman kendilerini izlemediklerini ifade etmişlerdir. Paker (2005) tarafından yapılan araştırmada ise uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının uygulama derslerini en fazla 2 ya da 3 kez izledikleri sonucu elde edilmiştir.

“14.Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 22,78$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu saptanmıştır. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,18$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,00$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,17$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama faaliyetlerine yönelik gözlem ve değerlendirme dosyası tutulması konusunda öğretmen adaylarının kararsız kalmaları, tutulan bu dosyayı görmemelerinden kaynaklanabilir.

“15.Uygulama dosyasını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 28,29$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,09$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,18$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,18$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama dosyalarının incelenerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunulması konusunda, uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin olumlu görüşlerine rağmen, öğretmen adaylarına göre bu konuda bazı eksiklikler yaşandığı söylenebilir.

“16.Sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 57,13$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu saptanmıştır. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,36$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,05$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=3,94$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Okul koordinatörleri ve uygulama öğretmenleri, sınıf dışı etkinlikler konusunda yeterince bilgi verildiğini düşünmelerine rağmen, öğretmen adaylarının bu görüşe katılmadıkları ve bu konuya gereken önemin verilmediğini düşündükleri söylenebilir. Bu bulgu Davran (2006) tarafından yapılan araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Davran (2006) yapmış olduğu araştırmada sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konularında uygulama öğretmenlerinin yeterli derecede rehberlik yapamadıkları sonucunu elde etmiştir.

“17.Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 25,01$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,01$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,00$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=3,99$)

ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin olumlu görüşlerine rağmen, öğretmen adaylarının objektif değerlendirme yapılması konusunda bazı çekinceleri bulunduğu söylenebilir.

“18.Uygulama okulunda yaptığımız tüm çalışmaları gözlemler ve değerlendirir.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 24,59$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara göre, öğretmen adayları ($\bar{X}=3,23$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,14$) katılıyorum, uygulama öğretmenleri ($\bar{X}=4,21$) ise kesinlikle katılıyorum görüşündedirler. Öğretmen adaylarının bu konu hakkında kararsız kalmaları, konu hakkında tam olarak bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanabilir.

“19.Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmemizde rehberlik yapar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 88,06$; $p<,05$]. Scheffe testine göre bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara göre, öğretmen adayları ($\bar{X}=2,34$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=4,09$) katılıyorum, uygulama öğretmenleri ($\bar{X}=4,33$) ise kesinlikle katılıyorum görüşündedirler. Bu ifade araştırmacı tarafından, veri toplama aracına, uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğini sevdirecek davranışlarda bulunup bulunmadığını test etmek amacıyla konulmuştur. Öğretmen adayları bu maddeye katılmadıklarını belirterek, uygulama öğretmenlerinin, kendilerinden beklenen davranışları göstermediklerini ifade etmektedirler. Ancak uygulama öğretmenleri ve okulu koordinatörlerinin bu maddeye katılmaları araştırmacı tarafından ilgi çekici bir bulgu olarak değerlendirilmektedir.

“20.Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(2, 374)}= 130,52$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu bulunmuştur. Bu maddeye ilişkin ortalama

puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=1,88$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörleri ($\bar{X}=3,91$) ve uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,00$) ise katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre, uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarını eğitim alanındaki gelişmeler konusunda bilgilendirmediği anlaşılmaktadır. Ayrıca öğretmen adayları ile uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin görüşleri arasında bu oranda büyük bir fark olması dikkat çekici olarak görülmektedir.

“21.Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmemizde rehberlik yapar.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür [$F_{(2, 374)}= 24,39$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=3,34$) kararsızım, uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,00$) katılıyorum, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,35$) ise kesinlikle katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin olumlu görüşlerine rağmen, öğretmen adaylarına göre bu konuda gerektiği kadar rehberlik yapılamadığı söylenebilir.

“22.Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç-gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.” ifadesinde grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. [$F_{(2, 374)}= 77,35$; $p<,05$]. Yapılan Scheffe testinde bu farkın öğretmen adayları ile diğer grupların görüşleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin ortalama puanlara bakıldığında, öğretmen adaylarının ($\bar{X}=2,33$) katılmıyorum, uygulama okulu koordinatörlerinin ($\bar{X}=4,09$) katılıyorum, uygulama öğretmenlerinin ($\bar{X}=4,22$) ise kesinlikle katılıyorum görüşünde oldukları görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ve okul koordinatörlerinin bu ifadeye yönelik olumlu görüşlerine rağmen, öğretmen adaylarının olumsuz görüşe sahip olmaları dikkat çekici bir nokta olarak görülmektedir. Bu sonuç öğretmen adaylarının bu konuya yönelik beklentilerinin karşılanmamasından kaynaklanabilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

1. Sonuçlar

1. Öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamaları $\bar{X} = 2,36$ ile $\bar{X} = 3,44$ arasında değişmektedir. Öğretmen adaylarının, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik 8 maddenin, 1 tanesine olumsuz görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu madde “Uygulama öğretmenleriyle birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.” ifadesidir.

2. Öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamaları $\bar{X} = 1,88$ ile $\bar{X} = 3,61$ arasında değişmektedir. Öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik 22 maddenin, 10 tanesine olumsuz görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu maddeler şunlardır;

- Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.
- Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.
- Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.
- Derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.
- Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarımızın uygunluğunu kontrol eder.
- Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.

- Sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.
- Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmemizde rehberlik yapar.
- Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.
- Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.

3. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında 3 maddede, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında ise 6 maddede anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca erkek öğretmen adaylarının, kadın öğretmen adaylarına göre daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

4. Öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları programa göre uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında 7 maddede, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında ise 18 maddede anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Fen Bilgisi öğretmeni adaylarının, diğer öğretmen adaylarına göre daha olumsuz görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

5. Uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamaları $\bar{X} = 3,72$ ile $\bar{X} = 4,18$ arasında değişmektedir. Uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik 8 maddenin tamamına olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu bulgu uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde olduklarını göstermektedir.

6. Uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamaları $\bar{X} = 3,94$ ile $\bar{X} = 4,35$ arasında değişmektedir. Uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve

sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik 22 maddenin tamamına olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu bulgu uygulama öğretmenlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde olduklarını göstermektedir.

7. Uygulama öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında 4 maddede, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında ise 11 maddede anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

8. Uygulama okulu koordinatörlerinin, kendilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşlerinin puan ortalamaları $\bar{X}=3,77$ ile $\bar{X}=4,45$ arasında değişmektedir. Bu bulguya göre uygulama okulu koordinatörlerinin kendilerinin görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir.

9. Uygulama Okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri hakkındaki görüşlerinin puan ortalamaları $\bar{X}=3,91$ ile $\bar{X}=4,59$ arasında değişmektedir. Bu bulguya göre uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde oldukları belirlenmiştir.

10. Uygulama Okulu koordinatörleri, öğretmen adayları ve uygulama öğretmenlerinin, okul koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında tüm maddelerde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

11. Uygulama öğretmenleri, uygulama okulu koordinatörleri ve öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında tüm maddelerde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

2. Öneriler

Öğretmenlik uygulamasında uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerinin değerlendirildiği bu araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin, görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri düşüncesinde olmalarına karşın, öğretmen adaylarının görüşlerine göre uygulama öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması, derste yapılacak etkinliklerin uygulanması, sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konularında yapmaları gereken rehberliğin yetersiz kaldığı görülmüştür.

Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında görev alan uygulama öğretmenlerine eğitim fakülteleri tarafından “Uygulama Öğretmeni Yetiştirme Semineri” düzenlenmektedir. Düzenlenen bu seminerlerde öğretmen adaylarının beklentilerinin karşılanmadığı konularda gerekli düzenlemeler yapılabilir ve eksikliklerin yaşanması önlenabilir.

2. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre uygulama okullarında dersin işleniş sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde bazı eksiklikler yaşandığı görülmüştür. Bu nedenle uygulama okulları seçilirken araç gereç ve materyal yönünden daha donanımlı okulların seçilmesine özen gösterilebilir.

3. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre uygulama öğretmenlerinin, uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk ettikleri, yani sınıfın kontrolünü tamamen öğretmen adayına bıraktıkları belirlenmiştir. Öğretmenlik uygulamasının temelinde uygulama öğretmenin, öğretmen adayının ders işlemlerini gözlemleyerek eksiklerinin giderilmesi yatmaktadır. Ancak sınıfın öğretmen adayının kontrolüne bırakılması durumunda, uygulama öğretmeninden beklenen değerlendirmenin gerçekleşmesi mümkün olmayacaktır. Bu nedenle uygulama öğretmenlerinin bu konuda daha düzenli denetlenmesi sağlanabilir.

4. Öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersinden daha yüksek düzeyde faydalanmalarını sağlayabilmek için uygulama öğretmeni seçiminde performans değerlendirme ölçütleri geliştirilebilir.

5. Öğretmen adaylarının kendilerini geliştirebilmeleri ve uygulama faaliyetlerinin daha düzenli ve verimli hale getirilmesi için, eğitim fakültelerinin kampüslerinde “uygulama okulları” kurulabilir.

6. Bu araştırma, uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Buna benzer araştırmalar uygulama öğretim elemanları, fakülte koordinatörleri ve milli eğitim müdürlüğü koordinatörlerini de kapsayacak şekilde genişletilebilir.

KAYNAKÇA

- AKYÜZ, Y. (2004). *Türk Eğitim Tarihi (M.Ö.1000-M.S.2004)*, Ankara: Pegem Yayıncılık
- ALKAN, C. (2000). Meslek ve Öğretmenlik Mesleği, Ed.:Veysel Sönmez, *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: Anı Yayıncılık
- ALKAN, C. (2001). Türk Milli Eğitim Sisteminin 2000'li yıllarda Yeniden Yapılanmasının Temel Esasları. *Eğitimde Yansımalar VI Sempozyumu*. Ankara: Tekışık Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Yayınları.
- ATAÜNAL, A. (1994). *Türkiye'de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Sorunu (1923-1994) ve ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya'daki Çağdaş Uygulama ve Eğilimler*. Ankara: MEB Yüksek Öğretim Müdürlüğü Yayınları
- ATAÜNAL, A. (1987). Yüksek Öğretim Kurulunun İlkokul Öğretmeni Yetiştirmeye İlişkin Projeksiyonu. *Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünyü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu*. (8-11 Haziran 1987).
- AZAR, A. (2003). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerin Yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 181-194.
- BAŞAR, M. A. (2000). Öğretmenlerin Seçimi ve Bazı Ülkelerde Öğretmen Seçme Uygulamaları. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu* (10-12 Mayıs 2000). Çanakkale: 491-495.
- BAŞTÜRK, S. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersiyle İlgili Deneyimleri. *16. Eğitim Bilimleri Kongresi (5-7 Eylül)*. Tokat: 664-670
- BİNBAŞIOĞLU, C. (1995). *Türkiye'de Eğitim Bilimleri Tarihi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

BULUNUZ, M. (2000). Amerika Birleşik Devletleri Georgia State Üniversitesi'nde Fen Bilgisi Öğretimi ve Fen Uygulamaları. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu* (10-12 Mayıs 2000). Çanakkale: 485-490.

ÇETİN, Ö. M., E. ULUDAĞ, M. AKIN (2007). Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İle Almanya'nın Bavyera Eyaleti Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesinin Okul Uygulamaları Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:9.2, 159-166.

DAVRAN, E.(2006). *İlköğretim Kurumlarındaki Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Yeterliliklerini Kazanmaları Üzerindeki Etkisi (Van İli Örneği)*. Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

DEMİREL , Ö. (1995). *Genel Öğretim Yöntemleri*. Yayın No:11, Ankara: Usem Yayınları.

DEMİREL , Ö. (1994). *Karşılaştırmalı Eğitim*. Yayın No:8, Ankara: Usem Yayınları.

DEMİRTAŞ, H, H. GÜNEŞ (2002). *Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Sözlüğü*, Ankara: Anı Yayıncılık

DPT Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1980-1984).
<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan4.pdf> (Erişim: 17.09.2007).

DPT Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989).
<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan5.pdf> (Erişim: 17.09.2007).

DPT Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994).
<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf> (Erişim: 17.09.2007).

DPT Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).
<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan7.pdf> (Erişim: 17.09.2007).

DPT Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).
<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/vii/plan8str.pdf> (Erişim: 17.09.2007).

DPT Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013).
<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/ix/9kalkinmaplani.pdf> (Erişim: 17.09.2007).

EVERTSON, C.M., M.W. SMITHEY, (2000). Mentoring Effects on Proteges Classroom Practice: An Experimental Field Study. *The Journal of Educational Research*, 93,5.

GIEBELHAUS, C. (2002). Teaching Mentors: Is it Worth the Effort?. *The Journal of Educational Research*, 95 (4), 246-254

GÖKÇE, E. (2003). Gelişmiş Ülkelerde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları. *Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 68-80.

GÖKÇE, E., C. DEMİRHAN (2005). Öğretmen Adaylarının ve İlköğretim Okullarında Görev Yapan Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Etkinliklerine İlişkin Görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, cilt: 38, 1, 43-71.

GÖZÜTOK, D. (1991). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öğretmenlik Formasyonu Açısından Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması. *Eğitimde Nitelik Geliştirme-Eğitimde Arayışlar I. Sempozyumu*, İstanbul: 214-217.

GÜNDÜZ N., H. SUNAY (2007). Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Etkinliğine İlişkin Görüşleri, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 339, 28-38.

- GÜRBÜZTÜRK, O. (2000). Eğitim Fakülteleri Programlarında Yer Alan Okul Deneyimi-I Çalışmalarının Değerlendirilmesi. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu* (10-12 Mayıs 2000). Çanakkale:168-173.
- GÜRSES, A., R. BAYRAK, M. YALÇIN ve diğ. (2005). Öğretmenlik Uygulamalarında Mikro Öğretim Yönteminin Etkililiğinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:13. 1, 1-10.
- GÜRŞİMŞEK, I., G. DURUKAFA, ve Diğ. (2000). DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Uygulama Okulları İşbirliği Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: İzleme Çalışması. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu* (10-12 Mayıs 2000). Çanakkale:179-187.
- HACIOĞLU, F. (1990). *Öğretmenlik Uygulaması Modeli*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- HACIOĞLU, F., C. ALKAN (1997). *Öğretmenlik Uygulamaları: Öğretim Teknolojisi*, İstanbul: Alkım Yayınevi
- HOŞGÖRÜR, V. Y. KUŞDEMİR, M. KATRANCI (2006). Sınıf Öğretmenliği programında Yer Alan Okul Deneyimi I ve II Dersleri Uygulama Sorunları. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi* (14-16 Nisan 2006). Ankara : 131-146.
- HSU, S. (2005). Help-Seeking Behaviour of Student Teachers. *Educational Research*, Vol. 47. 3, 307 - 318.
- KINCAL, R (2001). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Erzurum: Eser Ofset
- KİRAZ, E. (2001). Aday Öğretmen-Rehber Öğretmen Etkileşimi: Mesleki Gelişimde Diğer Boyut, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5, 85-92

- KİRAZ, E. (2003). Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği: Ölçü Aracı Geliştirme Örneği, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4), 387-396
- KOCATÜRK, F. (2006). *Okul Deneyimi II Dersi İle İlgili Uygulama Öğretim Elemanlarının, Uygulama Öğretmenlerinin ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- MANAFO, M. (2000). Reflections on Field Experience. *Phi Delta Kappan*, 82(4), 307-309
- MEB (1995). *Avrupa Konseyi Ülkelerinde Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Modelleri Toplantısı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (1989). *XII. Milli Eğitim Şurası (18-22 Temmuz 1988) Raporlar-Görüşmeler-Kararlar*, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi.
- MEB Milli Eğitim Şuraları (1939-2007). ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/sura.htm, Erişim Tarihi: 22.09.2007.
- MEB (1998a) Milli Eğitim Şuraları (1939-1996). *Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (1998b). *Öğretmen Adaylarının, Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim-Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge*, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını.
- MEB (2000). *Eğitim ve Eğitim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi.
- ÖZKAN, R. (2004). Öğretmen Yeterlikleri Üzerine Bazı Düşünceler. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi58/ozkan.htm> (10.08.2007).

- ÖZKAN, H.H., M. ALBAYRAK, K. BERBER (2005). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarındaki Yaptıkları Öğretmenlik Uygulamasının Yetişmelerindeki Rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 168, 228-234.
- ÖZTÜRK, C. (1996). *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- ÖZTÜRK, C. (1998). *Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme*, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.
- PAKER, T. (2005). Öğretmenlik Uygulamasında Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanının Yönlendirmesiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*,1, 617-620.
- SAĞLAM, M. (1999). *Avrupa Ülkelerinin Eğitim Sistemleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- SARACALOĞLU, S., E. ASLANTÜRK, M. ÇENGEL (2006). *Aydın İli İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Mesleki ve Bireysel Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi (14-16 Nisan). Ankara: Cilt-II, 104-117.
- SENEMOĞLU, N. (2003). Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları, Sorunlar, Öneriler. *SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*. Yıl:4, 5, 154-193.
- SEVİM, S. (2002). *Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği Kapsamında Yürütülen Öğretmenlik Uygulaması ve Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler*. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- SMITH K., L. LİLACH (2005). The Place of The Practicum İn Pre-service Teacher Education: The Voice of The Students. *Asia Pasific Journal of Teacher Education*. Vol. 33, 3, 289-302.

- SOMKAYA, Ü. (2000). *Türk Eğitim Sisteminde Sınıf Öğretmeni Yetiştirilmesinde Karşılaşılan Sorunlar*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Denizli
- SÖNMEZ, V. (2005). Öğretmen Yetiştirmede ve Atamada Yeni Bir Model. *Eğitim fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu* (22-24 Eylül 2005). Gazi Üniversitesi, 177-190.
- SÖZER, E. (1990). Gelişmiş Batı Ülkelerinde 2000 Yılı'nın Öğretmenleri Nasıl Yetiştiriliyor?. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergi*,3/1, 43-60.
- SÖZER, E. (1997). *Üç Avrupa Ülkesinde Eğitim: Almanya, Danimarka, Fransa Eğitim Sistemleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- ŞAHİN, Ç. (2003). *Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğrenme-Öğretme Süreci Açısından Değerlendirilmesi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- ŞİŞMAN, M. (2000). *Öğretmenliğe Giriş*, Ankara: Pegem Yayıncılık
- TOPBAŞ, E. (2004). Fransa'da Öğretmen Eğitimi: Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 67-84
- TOPRAKÇI, E. (2003) Okul Deneyimi-II Dersinin Teori ve Pratiği, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*,10,146-152.
- ÜSTÜNER, M. (2004). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Günümüz Sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5,7. <http://web.inonu.edu.tr/~efdergi/arsiv/Ustuner.htm> (Erişim Tarihi: 12. 10. 2007).

- YEŞİL R., N. ÇALIŞKAN (2006). Okul Deneyimi I Dersinden Öğrencilerin Beklentileri ve Beklentilerin Karşılama Düzeyi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Kış 2006, 55-71.
- YILDIZ, E. (2002). *Okul Deneyimi-I ve Okul Deneyimi-II Derslerinin Değerlendirilmesi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- YILDIZ, H. (2006). *YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Kapsamında Yer Alan Okul Deneyimi II Etkinliklerinin Değerlendirilmesi (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- YÖK (1998). *Fakülte-Okul İşbirliği Kılavuzu*, Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Yayınları.
- YÖK (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Yayınları.

EKLER

EK NO	SAYFA NO
1- İzin Belgesi.....	147
2- Uygulama Okulu Koordinatörü Veri Toplama Aracı.....	148
3- Uygulama Öğretmeni Veri Toplama Aracı.....	150
4- Öğretmen Adayı Veri Toplama Aracı.....	152

EK-1 İzin Belgesi

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.71.00.02.-311/ 7045

19 Nisan 2007

Konu : Anket İzni

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) 28/02/2007 tarih ve B.08.0EGD.0.33.05.311.-311/1084 sayılı Makam Onayı ile Uygulamaya konulan "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) 11/04/2007 tarih ve B08.0.EGD.0.33.05.05.00-573/1950 sayılı Araştırma İzinleri
c) Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 29/03/2007 tarih ve 170-419 sayılı yazısı

İlgi (a) Yönerge kapsamında; araştırma bir ili kapsıyorsa izin işlemlerinin, ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüğünce, birden çok ili kapsıyorsa Bakanlığımız Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nca sonuçlandırılması hükme bağlamıştır.

İlgi (c) sayılı yazıda; Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim dalı Yüksek Lisans Programı tez aşamasında kayıtlı öğrenci Mehmet KATRANCI "Öğretmenlik Uygulamasında, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulu Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri (Kırıkkale İli örneği)" konulu tez çalışması yapmak istediği belirtilmektedir.

İlgi (a) yönerge doğrultusunda oluşturulan Araştırma Değerlendirme Komisyonu tarafından düzenlenen "Araştırma Değerlendirme Formu"nda adı geçen tez aşamasında kayıtlı öğrenci Mehmet KATRANCI'nın dilekçesinde belirtilen İlimiz Merkezindeki İlköğretim Kurumlarındaki Uygulama Okulu Koordinatörlerine ve Uygulama öğretmenlerine yönelik anket yapması uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde tensiplerinize arz ve teklif ederim.

Mahmut ZENGİN
Milli Eğitim Müdürü

EK: 1 Dosya

OLUR
17/04/2007

ANİ ÇETİN
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK-2

UYGULAMA OKULU KOORDİNATÖRÜ VERİ TOPLAMA ARACI

Sayın Uygulama Okulu Koordinatörü;

Öğretmenlik uygulaması dersinin daha verimli hale getirilmesi amacıyla yapılmakta olan bu araştırma için toplanacak bilgiler sadece araştırma kapsamında ve bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Ankete hiçbir şekilde kimlik bilgilerinizi ve görev yaptığımız kurumun ismini yazmayınız. Anketin II. Bölümünde Uygulama Okulu Koordinatörü'nün, III. Bölümünde ise Uygulama Öğretmeninin görev ve sorumluluklarına yönelik ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelere katılma düzeyinizi belirterek araştırmaya yapacağımız katkıdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Mehmet KATRANCI

Kırıkkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz:

Erkek ( )

Kadın ( )

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğretmen adaylarının, öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceği en iyi ortamı sağlarım.					
2	Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranırım.					
3	Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenlerim.					
4	Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olurum.					
5	Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetlerim.					
6	Öğretmen adaylarının farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmelerini sağlarım.					
7	Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alırım.					
8	Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunurum.					

BÖLÜM III

Uygulama Öğretmeni;		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.					
2	Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.					
3	Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.					
4	Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.					
5	Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.					
6	Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.					
7	Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.					
8	Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtır.					
9	Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.					
10	Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.					
11	Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi verir.					
12	Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol eder.					
13	Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.					
14	Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.					
15	Öğretmen adaylarına, uygulama dosyalarını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.					
16	Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.					
17	Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.					
18	Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendirir.					
19	Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yapar.					
20	Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlar.					
21	Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmeleri konusunda rehberlik yapar.					
22	Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.					

EK-3

UYGULAMA ÖĞRETMENİ VERİ TOPLAMA ARACI

Sayın Uygulama Öğretmeni;

Öğretmenlik uygulaması dersinin daha verimli hale getirilmesi amacıyla yapılmakta olan bu araştırma için toplanacak bilgiler sadece araştırma kapsamında ve bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Ankete hiçbir şekilde kimlik bilgilerinizi ve görev yaptığınız kurumun ismini yazmayınız. Anketin II. Bölümünde Uygulama Okulu Koordinatörü'nün, III. Bölümünde ise Uygulama Öğretmeninin görev ve sorumluluklarına yönelik ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelere katılma düzeyinizi belirterek araştırmaya yapacağımız katkıdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Mehmet KATRANCI

Kırıkkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz:

Erkek ( )

Kadın ( )

2. Branşınız

Beden Eğitimi Öğretmeni ( ) Fen Bilgisi Öğretmeni ( ) Sınıf Öğretmeni ( )

BÖLÜM II

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Uygulama Okulu Koordinatörü;						
1	Öğretmen adaylarına, öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştirebilecekleri en iyi ortamı sağlar.					
2	Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.					
3	Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.					
4	Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.					
5	Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.					
6	Öğretmen adaylarının farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmelerini sağlar.					
7	Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.					
8	Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.					

BÖLÜM III

Uygulama Öğretmeni;		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde uyacakları çalışma programını hazırlarım.					
2	Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığım programın uygulanmasını sağlarım.					
3	Öğretmen adaylarına okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi veririm.					
4	Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olurum.					
5	Öğretmen adaylarına çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yaparım.					
6	Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütürüm.					
7	Öğretmen adaylarına okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi veririm.					
8	Öğretmen adaylarına okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtırım.					
9	Öğretmen adaylarına ders öncesinde yapmaları gereken hazırlıklar hakkında bilgi veririm.					
10	Öğretmen adaylarına derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi veririm.					
11	Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgi veririm.					
12	Öğretmen adaylarının, uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarının uygunluğunu kontrol ederim.					
13	Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmem.					
14	Öğretmen adaylarının uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutarım.					
15	Öğretmen adaylarının uygulama dosyalarını inceleyerek onlara öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunurum.					
16	Öğretmen adaylarına sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi veririm.					
17	Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yaparım.					
18	Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptıkları tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendiririm.					
19	Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde onlara rehberlik yaparım.					
20	Öğretmen adaylarının eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlemelerine olanak sağlarım.					
21	Öğretmen adaylarına zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmelerinde rehberlik yaparım.					
22	Öğretmen adaylarına dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olurum.					

EK-4

ÖĞRETMEN ADAYI VERİ TOPLAMA ARACI

Sayın Öğretmen Adayı;

Öğretmenlik uygulaması dersinin daha verimli hale getirilmesi amacıyla yapılmakta olan bu araştırma için toplanacak bilgiler sadece araştırma kapsamında ve bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Ankete hiçbir şekilde kimlik bilgilerinizi yazmayınız. Anketin I. Bölümünde cinsiyet ve öğrenim görmekte olduğunuz bölüme ait 2 adet soru bulunmaktadır. Anketin II. Bölümünde Uygulama Okulu Koordinatörü'nün, III. Bölümünde ise Uygulama Öğretmeninin görev ve sorumluluklarına yönelik ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelere katılma düzeyinizi belirterek araştırmaya yapacağınız katkıdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Mehmet KATRANCI

Kırıkkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz:

Erkek ( ) Kadın ( )

2. Öğrenim görmekte olduğunuz program:

- ( ) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
( ) Fen Bilgisi Öğretmenliği
( ) Sınıf Öğretmenliği

BÖLÜM II

Uygulama Okulu Koordinatörü;		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katlıyorum	Kesinlikle Katlıyorum
1	Öğretmenlik becerilerini öğrenip geliştireceğimiz en iyi ortamı sağlar.					
2	Uygulama öğretmenlerini ve sınıflarını belirlerken dikkatli ve duyarlı davranır.					
3	Uygulama öğretmenleri ile birlikte yürütülecek ders dışı etkinlikleri düzenler.					
4	Uygulama sürecinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde etkili bir şekilde yardımcı olur.					
5	Uygulama faaliyetlerinin amacına uygun yürütülüp yürütülmediğini denetler.					
6	Farklı sınıf düzeylerinde uygulama faaliyeti gerçekleştirmemizi sağlar.					
7	Uygulama öğretmenleri ile birlikte toplantılar düzenleyerek uygulama faaliyetleri süreci hakkında bilgi alır.					
8	Uygulama öğretim elemanı ile sürekli iletişim içerisinde bulunarak uygulama faaliyetlerinin etkili yapılmasına katkıda bulunur.					

BÖLÜM III

Uygulama Öğretmeni;		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğretmenlik uygulaması sürecinde uyulacak çalışma programını hazırlar.					
2	Öğretmenlik uygulaması sürecinde hazırladığı programın uygulanmasını sağlar.					
3	Okulun işleyişi ile ilgili kuralların uygulanması konusunda bilgi verir.					
4	Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin temininde yardımcı olur.					
5	Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması konusunda rehberlik yapar.					
6	Öğretmenlik uygulaması sürecinde, uygulama faaliyetlerini uygulama öğretim elemanı ile birlikte yürütür.					
7	Okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, görevleri hakkında bilgi verir.					
8	Okulun bölümlerini (Spor Salonu, Laboratuvar, Teknoloji Sınıfı vb.) tanıtır.					
9	Ders öncesinde yapmamız gereken hazırlıklar hakkında bilgi verir.					
10	Derste yapılacak etkinliklerin uygulanması konusunda bilgi verir.					
11	Dersin işlenişi sırasında dikkat etmemiz gereken hususlar hakkında bilgi verir.					
12	Uygulama öncesinde ders ile ilgili hazırlıklarımızın uygunluğunu kontrol eder.					
13	Uygulama faaliyetleri sırasında sınıfı uzun süre terk etmez.					
14	Uygulama faaliyetleri ile ilgili bir gözlem ve değerlendirme dosyası tutar.					
15	Uygulama dosyasını inceleyerek öğretmenlik becerileri ile ilgili önerilerde bulunur.					
16	Sınıf dışı etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması konusunda bilgi verir.					
17	Uygulama sonunda uygulama öğretim elemanı ile birlikte objektif bir değerlendirme yapar.					
18	Uygulama okulunda yaptığımız tüm çalışmalarını gözlemler ve değerlendirir.					
19	Öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmemizde rehberlik yapar.					
20	Eğitim alanındaki gelişmeleri yakından izlememize olanak sağlar.					
21	Zamanı verimli ve etkili kullanma becerisi geliştirmemizde rehberlik yapar.					
22	Dersin işlenişi sırasında gerekli olan araç gereç ve materyallerin kullanılmasında yardımcı olur.					

ÖZGEÇMİŞ

1978 yılında Ankara'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimi Ankara'da tamamladı. 1994 yılında Ankara Bahçelievler Cumhuriyet Lisesinden mezun oldu. 1997 yılında Kırıkkale Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Elektrik bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programına kayıt yaptırdı. 2001 yılında Yozgat ili Akdağmadeni ilçesinde öğretmeni olarak göreve başladı. 2001-2004 yılları arasında sınıf öğretmenliği yaptıktan sonra 2004 yılında Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde araştırma görevlisi olarak göreve başladı. Halen bu görevini sürdürmektedir.